Notulen

van het verhandelde in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland, gehouden op dinsdag 3 november 2026, 19.30 uur.

Voorzitter : mevrouw F.I. Noordermeer-van Slageren

Griffier : mevrouw W. Tieman

Aanwezig : mevrouw A. van den Akker (Mijn Partij), de heer P.C. Eijgenraam (CDA), mevrouw E.E. Geense (VVD), de heer R.A. Hedges (VVD), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), de heer M.J. de Kok (Mijn Partij), mevrouw S.A. Koppert (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA), mevrouw L.C. van der Lans (D66), de heer F.J. van Lier (Mijn Partij), mevrouw I.Y. van der Marel (VVD), de heer P.T.C. van Oyen (Mijn Partij), mevrouw A.C.A.J. Poels (CDA), de heer M.W. Renzen (VVD), de heer R.E. Vieira (D66)

Afwezig : de heer B.J. Ammerlaan (Mijn Partij), de heer J.P. van der Spek (Mijn Partij)

Tevens aanwezig: mevrouw W.J.W. Keijzer-Broers, mevrouw W. Renzen-van Leeuwen, de heer E.N.H. Roeling, wethouders; mevrouw M. van der Valk (Verblijfsaccommodaties Midden-Delfland, inspreker agendapunt 2)

---

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Goedenavond, van harte welkom aan alle raadsleden, het college, de griffie en de anderen aanwezigen ook vandaag hier op de tribune en uiteraard ook de mensen die thuis meekijken vanavond. Ook een welkom aan Sonja Meijer die gisteren nu officieel is begonnen als nieuwe griffiemedewerker op de griffie. Vandaag is een belangrijke vergadering waarbij de raad bijeenkomt voor de bespreking en besluitvorming over de gemeentebegroting 2027-2030. De raad stelt vandaag de financiële kaders vast waarmee het college aan het werk gezet kan worden weer om de komende jaren ons in te zetten voor de gemeente en haar inwoners. Deze vergadering is een bijzondere vergadering en die wijkt af van een reguliere vergadering. Ik vind het belangrijk om dat even een stukje toe te lichten. Zo behandelen we bijvoorbeeld geen ingekomen post van college of derden en besluiten we ook niet over de notulen. Ook is op voorhand al duidelijk dat deze vergadering mogelijk later eindigt. Als deze vergadering volgens planning loopt, dan zal de eindtijd omstreeks, let op, wel 00.00 uur kunnen zijn. Ik zal u dus ook geen ordevoorstel doen om 23.00 uur, zoals normaal gebruikelijk dan het geval zal zijn, maar ik zal dat wel duidelijk doen als 00.00 uur niet gehaald zal worden. Dan zal ik met een voorstel komen. Goed, we gaan ervoor om toch wel voor middernacht te kunnen afronden, maar dat is aan u. Ik wens dan ook de raad en het college een goede vergadering toe. Een bericht van verhindering is ontvangen van raadslid Joop van der Spek van Mijn Partij. Wij wensen hem heel veel beterschap en ook raadslid Bart Ammerlaan is vanavond afwezig met kennisgeving. Ik open hierbij de vergadering.

2. Spreekrecht voor belangstellenden

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het spreekrecht voor belangstellenden en er heeft zich voor vanavond één inspreker gemeld. Dat is mevrouw Van der Valk. Mevrouw Van der Valk zal inspreken namens Verblijfsaccommodaties Midden-Delfland. Hierbij nodig ik ook mevrouw Van der Valk uit om naar voren te komen, naar het spreekgestoelte. U heeft al even wat gehoord, maar even voor de toehoorders ook. U heeft vijf minuten de gelegenheid om het woord te doen en hierna zal ik ook aan de raad vragen of er nog toelichtende vragen zijn voor u. Ik wil u ook verzoeken om na uw betoog van vijf minuten ook even te willen blijven staan om de raad in de gelegenheid te stellen om de vragen te kunnen stellen, voor zover dat nog het geval is. Dan bij dezen geef ik u van harte het woord. Mevrouw Van der Valk.

Mevrouw **Van der Valk**: Dank u vriendelijk. Zoals de achternaam wellicht al zegt, ben ik mede-eigenaar van het Van der Valk Hotel hier in de Harnaschpolder en tevens voorzitter van de Stichting PUUUR Midden-Delfland. Vanavond spreek ik inderdaad namens alle verblijfsaccommodaties in onze gemeente. Sinds 2023, zoals u weet, wordt er in Midden-Delfland

toeristenbelasting geheven. Dit tarief was destijds in goed overleg met de sector en de gemeente overeengekomen, namelijk vergelijkbaar met andere Cittaslow-gemeenten. Momenteel bedraagt dit € 1,50 per nacht voor hotels en B&B's en voor campings € 1. U wilt dit per 2027 verdubbelen. Dat is een verhoging van maar liefst 100% in één keer. Laat ik duidelijk zijn, wij zijn geenszins tegen toeristenbelasting, of het verhogen hiervan, maar ons punt is wel anders en dat wil ik u graag meegeven vanavond. Als een tarief in één keer wordt verdubbeld, moet u vooraf kunnen uitleggen waarom dat nodig is, waar het extra geld voor wordt gebruikt en wat de economische gevolgen hiervoor zijn. De juiste onderbouwing missen wij in de aangeleverde stukken, want als deze beslissing wordt genomen is dat niet zonder gevolgen. Onze sector wordt sinds 1 januari dit jaar namelijk al geconfronteerd met de landelijke btw-verhoging van 9% naar 21%. Dat betekent voor eenzelfde hotelkamer of B&B, welke in 2025 € 100 ex belastingen bedroeg, is dat inclusief belastingen in 2025 € 112. In 2026 € 124, en dat zou dan vanaf jaar 2027 een bedrag van € 127 worden. € 15 meer voor exact dezelfde kamer met exact dezelfde voorzieningen, zonder dat hier nog rekening is gehouden met stijgingen van gestegen personeels-, energie- of inkoopkosten. Deze zijn dan nog niet doorberekend. Uiteraard bent u niet verantwoordelijk voor de oplopende lasten en het landelijke besluit, maar voor onze gasten telt uiteindelijk één bedrag en dat is de totaalprijs. De vraag is dus niet of € 3 toeristenbelasting op zichzelf veel of weinig is. De vraag is wel wat de opstapeling van deze lasten doet met onze concurrentiepositie, want zo werkt onze markt. Gasten vergelijken prijzen en maken op basis daarvan hun keuze. Wat gebeurt er als er een gast niet bereid is om een hogere prijs te betalen? Of ze komen niet, of wij als verblijfsaccommodatie moeten zakken met de prijs. Dit komt rechtstreeks ten laste van onze marges. Dat ervaren we dit jaar al flink met de btw-verhoging. Simpelweg alle kosten doorberekenen aan de gast is geen optie. Daar zitten grenzen aan. Ik maak mij tevens grote zorgen om onze mede-ondernemers die grotendeels afhankelijk zijn van voornamelijk de recreatieve gasten. Gezinnen en kampeerders voor wie betaalbaarheid een nog belangrijkere rol speelt. Een weekje op de camping met vier personen stijgt van € 14 naar € 28. Dat kan zo in de papieren lopen. De gasten van ons hotel zijn verreweg de grootste bijdrager van de toeristenbelasting in deze gemeente. Dit jaar verwachten wij zo een € 100.000 af te dragen. Bij een gelijk aantal overnachtingen in 2027 zou dat resulteren in € 200.000. Juist vanuit die positie voel ik me medeverantwoordelijk om juist ook over de kleinere ondernemers om ons heen na te denken. Ondernemers die met passie hun bedrijf runnen en bijdragen aan het karakter en de aantrekkelijkheid van Midden-Delfland. De gevolgen reiken verder dan onze sector. Minder overnachtingen kunnen ook minder bestedingen betekenen bij horeca, recreatieondernemers en boeren met streekproducten. Dan vraag ik u ook: waarvoor is deze verdubbeling eigenlijk nodig? De gemeente ontving de afgelopen drie jaar ruim € 385.000 aan toeristenbelasting. In de stukken wordt gesproken over waardevolle doelen, zoals gebiedsmarketing, landschap en recreatieve voorzieningen, maar concrete koppelingen tussen de opbrengsten en de projecten of budgetten ontbreken. Tegelijkertijd zien we de subsidie aan bijvoorbeeld een Stichting PUUUR Midden-Delfland dalen, terwijl de toeristenbelasting fors omhooggaat. Daarmee ontstaat voor onze sector een moeilijk uitlegbare situatie. De bijdrage die van bezoekers wordt gevraagd neemt fors toe, terwijl de zichtbare investeringen in het aantrekken en bedienen van die bezoekers niet meegroeien. Wat wij ook missen is de samenwerking met de sector vanuit de gemeente. Persoonlijk ben ik gewend om met de gemeente een wederkerige relatie te onderhouden, waar ondernemers en overheid met elkaar in gesprek gaan, elkaars perspectief begrijpen en samen bouwen aan een aantrekkelijk gebied. Wij vragen jullie om serieus betrokken te worden. Er is nu weinig overleg en dat baart me zorgen. Verblijfsaccommodaties zijn het gastvrije visitekaartje van deze gemeente en zouden dus ook graag betrokken willen worden bij de keuzes die ons allemaal raken. Daarom verzoek ik u vanavond drie dingen: ga met ons de relatie aan, maak een duidelijk bestedingsplan voor de extra inkomsten en onderzoek samen met de sector de daadwerkelijke economische gevolgen voordat u een hoger tarief vaststelt. Mijn oproep is daarom helder. Stem niet in met deze verdubbeling. Niet omdat de toeristische sector nooit meer zou mogen bijdragen, nooit méér zou mogen bijdragen, maar omdat een verdubbeling vraagt om een overtuigende onderbouwing en een duidelijk bestedingsplan met serieus overleg met de sector. Meer belastingen innen is eenvoudig. Aantonen dat Midden-Delfland daar daadwerkelijk beter van wordt, dat is een verantwoordelijkheid die ook bij u ligt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Valk, voor uw betoog. Ik kijk hierbij naar de raad met de vraag die voorligt of er nog verduidelijkende en toelichtende vragen zijn voor de inspreker en vooral verduidelijkend en toelichtend, want het is niet de bedoeling bij dit agendapunt om een

dialoog met de inspreker aan te gaan. Dat is even voor de duidelijkheid. Wie wenst daarvan gebruik te maken? Ik zie een tweetal lampjes branden. Dan wil ik als eerste het woord geven aan de heer Van Lier van Mijn Partij.

De heer **Van Lier**: Dank voor uw inspraak. Waar ik even mee zit, u zegt dat we het nu niet kunnen verantwoorden, het verdubbelen nu, maar deze beslissing is vorig jaar al genomen voor 2027. Wat is er veranderd ten opzichte van vorig jaar dat het nu een probleem is? Hebben we er vorig jaar niet over nagedacht? Wat is even de reden?

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik probeer even dat stukje te regisseren. Er is inderdaad een vraag van de heer Van Lier. Aan u het woord.

Mevrouw **Van der Valk**: Onzes inziens is daar geen verandering van ons standpunt. Ik denk dat ons standpunt u niet of onvoldoende heeft bereikt.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Valk. Dan kijk ik vervolgens naar de heer Renzen van de VVD. Aan u het woord.

De heer **Renzen**: Dank voorzitter. Ook dank voor het inspreken mevrouw Van der Valk. U geeft aan dat er onder meer weinig overleg is en dat we de keuzes niet zien. Op welke wijze zou u dat overleg vormgegeven willen hebben en welke keuzes zou u maken vanuit de toeristensector om met de opbrengst te doen? Hoe zou toerisme in Midden-Delfland kunnen worden verbeterd?

De **voorzitter**: Dat spitst zich toe op de tarifering, begrijp ik. Daarmee geef ik het woord aan mevrouw Van der Valk.

Mevrouw **Van der Valk**: Wat ons betreft, en daar begon ik eigenlijk mijn betoog mee, is het helemaal niet erg om gestaag mee te bewegen en daar af en toe iets bij op te plussen om uiteindelijk meer mogelijkheden te bieden aan de recreatieve sector in de gemeente, maar een verdubbeling zien wij niet zonder onderbouwing wat daarvoor terugkomt, zien wij niet als redelijkheid. Als u mij vraagt wat dan wel, dan zouden we graag in gesprek gaan over een gestage groei in plaats van een verdubbeling ineen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Valk. Ik zie nog een vervolgvraag bij de heer Renzen.

De heer **Renzen**: Dank u wel, voorzitter. Wellicht was mijn vraag niet helder. Het gaat mij niet zozeer om de tariefverdubbeling, maar meer om uw betoog, waarin u duidde dat u weinig overleg voelde en dat u oproept om aan de relatie te werken. In dat kader is de vraag hoe u dat graag voor u ziet, welke structuur. De tweede vraag ziet ook op uw betoog dat u ook niet terugziet welke keuzes er dan worden gemaakt ter besteding van onder meer dat bedrag dat wordt opgehaald met de toeristenbelasting, welke keuzes u daarin zou maken? Wat zou u ons daarin adviseren? Dat is meer mijn vraag.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Renzen. Het woord is aan mevrouw Van der Valk.

Mevrouw **Van der Valk**: De keuzes kan ik hier natuurlijk niet alleen op mijn antwoord toelichten, want dat zou heel eenzijdig zijn vanuit mij als persoon en als bedrijf, maar we zouden heel graag, kijk we hebben nu wel een overlegorgaan middels de Stichting PUUUR Midden-Delfland, dat is al een goede vooruitgang, maar op het moment dat het gaat om dusdanige bedragen moet er vooraf op tijd in gesprek gegaan worden. Ja, ik ben gewend dat dat heel plat en simpel gaat, dat we een kop koffie met elkaar drinken aan tafel voor degene die daarover gaat.

Mevrouw **Van der Valk**: Dank u wel, mevrouw Van der Valk. Ik zie het lampje niet meer branden. Dat betekent dat ik vervolgens doorga naar de heer Vieira van D66. Aan u het woord.

De heer **Vieira**: Dank u wel, voorzitter. U bedankt voor de toelichting. Ik snap heel goed dat u een koppeling wilt zien, want we maken natuurlijk heel veel kosten in het buitengebied voor de toerist.

Dat is duidelijk. Nu even naar mijn vraag. U heeft het over het tarief, waar het nu naartoe gaat. Tegelijkertijd zien we dat het tarief in Delft € 4,50 is, de A4 iets verderop. Als je doorrijdt, Van der Valk Hotel, betalen ze bij een kamer van € 100, € 7 toeristenbelasting. Bent u bang dat mensen daarnaar uitwijken? Daar zijn de tarieven hoger. Het zou toch geen concurrentiepositie moeten geven als het hier naar € 2 gaat en het bij de buren ruim twee keer zoveel is? Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Vieira. Het woord is aan mevrouw Van der Valk.

Mevrouw **Van der Valk**: Dank u wel. Ik snap dat u dat zegt en soms dan is misschien een eurootje of twee eurootjes, dat lijkt niet zo een verschil te maken. Als je het bij elkaar optelt natuurlijk wel, zeker de prijsbewuste gast, die maakt daar specifiek keuzes in. Het is ook niet voor niks dat de gemeente Delft dit jaar heeft besloten om het bedrag te bevriezen van de toeristenbelasting. Die gaan niet verhogen. Dat heeft natuurlijk mede te maken met de klappen die de sector op dit moment heeft op te vangen. Die 12% btw-verhoging die er dus bij opkomt, die moeten wij wel vragen. Logisch, want dat is een regel, maar onze gasten zijn niet bereid om dat bedrag al te betalen. Dat geldt voor heel Nederland, ongeacht welke regio je zit. Dat betekent dus dat onze sector deels de btw uit eigen zak betaalt, of in ieder geval dat de marges minder zijn. Normaliter zou ik zeggen, een paar euro of een paar cent verhoging verschil vanuit de concurrentiepositie, ben ik met u eens, is minimaal, maar alles bij elkaar opgeteld in dezen, vinden wij het een te grote stap op dit exacte moment. Dat is de reden dat ik graag onze mening met u deel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Valk. Ik zie dat het antwoord voor de heer Vieira afdoende is. Dan wil ik door naar mevrouw Koppert van de OGP Midden-Delfland, aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel, voorzitter, en dank u wel inspreker, mevrouw Van der Valk, voor het inspreken. U gaf net al aan dat de verdubbeling van de toeristenbelasting fors is voor onze sector. U gaf ook aan dat u graag wilde zien wat voor bestedingen daarvoor gedaan worden. Zou het wat u betreft logisch zijn als er een direct verband is tussen de gebiedsmarketing en de uitgaven die wij doen, of de inkomsten die wij krijgen vanuit de toeristenbelasting?

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Koppert. Het woord is aan mevrouw Van der Valk.

Mevrouw **Van der Valk**: Ik zie dat zeker als een groot deel daarvan, omdat die uiteindelijk weer de belangen behartigen voor het hele gebied, zowel de inwoners als het inkomend toerisme. Ik zie daar zeker een koppeling. Niet een-op-een, maar dat is absoluut een wijze koppeling, waar ook mijn collega-verblijfsaccommodaties zich ook zeker in kunnen vinden.

De **voorzitter**: Dank u wel voor de beantwoording. Ik kijk nog even rond of er nog aanvullende vragen zijn en die zijn er niet. Dan wil ik u heel hartelijk danken voor de beantwoording van de vragen die ook nog gesteld zijn en die zullen ook vanuit de naar voren gebrachte punten door de raad betrokken worden bij het betreffende agendapunt. Ik nodig u uit om verder op de tribune plaats te willen nemen. U kunt daar de vergadering uiteraard van harte verder volgen. Dank u wel.

Mevrouw **Van der Valk**: Hartelijk dank voor uw aandacht.

3. Vaststellen van de agenda

De **voorzitter**: Dan gaan wij door naar agendapunt 3, het vaststellen van de agenda. Mijn vraag aan u is of u kunt instemmen met de agenda zoals die voorligt.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Begroting 2027-2030

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 4, het hoofdonderwerp van vanavond, Begroting 2027-2030. De raad heeft op 18 september jl. de ontwerpbegroting 2027-2030 mogen ontvangen. De behandeling van de begroting is van start gegaan met een avond waarin de fracties technische vragen konden stellen. Deze zijn vorige week schriftelijk beantwoord. We zijn ruim boven de honderd uitgekomen. Er zijn echt veel technische vragen gesteld, waarvoor dank. Vanavond behandelen we in een eerste en tweede termijn de begroting. Dat is ook het moment waarop een

amendement of een motie kan worden ingediend. Dan even praktisch. Per fractie is per termijn vijftien minuten spreektijd beschikbaar. Het voorlezen van het dictum van de amendementen en moties, vertel ik even volledigheidshalve, gaat niet ten koste van die spreektijd. Die tellen niet mee. De spreektijd per fractie is echt de bedoeling dat we dat hier bij het spreekgestoelte doen vanavond, zodat ook de woordvoering daarvanuit plaatsvindt. We hebben vlak voor de vergadering, zoals goed gebruik, boven op mijn kamer de volgorde van de fracties die direct gaan spreken met lootjes getrokken. Het is tenslotte bijna Sinterklaas. De volgorde daarbij is geworden als eerste de OGP Midden-Delfland, als tweede de VVD, als derde spreker vanavond bij het spreekgestoelte Mijn Partij, als vierde het CDA en als vijfde D66. Volledig in willekeurige volgorde dus met elkaar bepaald. Als eerste dus de OGP Midden-Delfland. Dan wil ik u ook verzoeken om naar voren te komen, de woordvoerder, in dit geval ook de fractievoorzitter, de heer Knaap, met uw pasje. Ik stel voor dat u kunt starten. Gaat uw gang.

De heer **Knaap**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dat is natuurlijk een eer als eerste. Dan zijn de mensen nog wakker of misschien nog een beetje slaperig. Het hangt er een beetje van af. Voorzitter, collega's, college, natuurlijk beginnen we met een blijk van waardering en complimenten aan het college en de ambtelijke organisatie voor het verzorgen van de nu voorliggende begroting. Het is ook de eerste begroting in deze cyclus, waarbij het in mei geïnstalleerde college, gevormd vanuit de coalitie van de collega's VVD en Mijn Partij, tot stand is gekomen, met een hoofdlijnenakkoord dat het college de opdracht geeft om te komen tot, en ik quote: "Een bestuur dat zijn financiële organisatie op orde heeft, waar dus de inkomsten en de uitgaven structureel in balans zijn, waar het niet vrij besteedbare budget van de algemene reserve niet gebruikt wordt om de begroting sluitend te krijgen. De coalitie geeft tevens aan te streven naar een begroting die na herstel meerjarig sluitend is, waarbij de vrij besteedbare reserve op peil blijft en niet langer wordt ingezet voor vermijdbare uitgaven." Met deze opdracht heeft het college een forse taak. Het beschikbare geld voor de komende jaren is nog niet voldoende voor alle zaken die nu in de planning staan. Weliswaar staat 2027 nog in zwart geschreven. De jaren erna zijn de cijfers voor nu nog rood. Dat vraagt voor de komende jaren dus een aantal keuzes. Wat kan wel en wat kan niet? Tegelijk zijn ook de nieuwe ambities nog niet verwerkt in deze begroting. Het collegewerkprogramma is nog niet af en in de technische vragenronde heeft het college aangegeven dat aanpassingen nog zullen worden gedaan via begrotingswijzigingen. Dat leidt bij OGP Midden-Delfland tot de eerste vraag aan het college. Wat gaat het college schrappen uit de nu voorliggende begroting als nieuwe ambities uit het hoofdlijnenakkoord en het collegewerkprogramma moeten worden verwerkt? Voor deze algemene beschouwingen richten wij ons als OGP Midden-Delfland op een aantal zaken die wij belangrijk vinden om te blijven werken aan een vitaal, leefbaar en groen Midden-Delfland. In een vitaal Midden-Delfland wordt wat OGP Midden-Delfland betreft gewerkt aan een thuis voor iedereen. Voor mensen met lagere en hogere inkomens, voor nieuwkomers in onze gemeenschap en waar wordt geïnvesteerd in voorzieningen van jong tot oud, verenigingen, cultuur, maatschappelijke voorzieningen en zorg. In de dorpen, buurtschappen en het buitengebied is verbinding en kijken mensen naar elkaar om. Voor nu, deze avond, leggen we de nadruk op woningen. Een onderwerp waar we vanuit de OGP Midden-Delfland de afgelopen jaren stevig aan hebben gewerkt met als resultaat onder andere dat nu op basis van een lijst met potentiële locaties werk wordt gemaakt van woningbouw voor de komende jaren. Daar zijn we trots op, maar ook in 2022 in een samen met de VVD ingediende motie om bij nieuwe projecten 30% sociale huur te realiseren. Wonen voor jong en oud staat in alle programma's van alle partijen in deze raad. Daarover zijn ook stevige verkiezingsbeloftes gedaan. Het hoofdlijnenakkoord van VVD en Mijn Partij spreekt alleen over, en ik quote: "Projecten met middeldure huur en betaalbare koop plus duurdere koopwoningen om het plan rendabel te maken." Tegelijk is vanuit de coalitie de locatie die vergaand in voorbereiding was voor flexwoningen geschrapt, zonder vooralsnog zicht op een locatie die misschien wel gaat werken. Hiermee zijn de dertig gratis flexwoningen verder weg dan ooit. Ook is recent bij monde van wethouder Roeling aangegeven dat het bouwen van 30% sociale huur wordt losgelaten. Dit betekent dat starters en mensen met lagere inkomens zijn aangewezen op middenhuur en betaalbare koopwoningen. Wij hebben gemeend met een paar voorbeelden maar eens te laten zien wat dat voorlopig betekent in onze gemeente. Ik begin met middenhuur. Een jong stel dat wil gaan samenwonen in een driekamerappartement in project Maaslandse Zoom, waarvan net bekend is geworden dat de huurprijs € 1.228 per maand bedraagt exclusief servicekosten. Dat vraagt een inkomen per maand van ruim € 4.400, als je het allemaal een beetje betaalbaar wil houden en ook nog een autootje wil aanschaffen of een dure fiets. Dat is € 58.000

euro per jaar. Hoeveel starters kunnen dit bedrag ophoesten? Betaalbare koop. Een jong gezin dat graag in aanmerking komt voor een schaarse betaalbare nieuwbouwkoopwoning van € 435.000, want dat is tegenwoordig de grens van betaalbare koop en dat is ook de grens waar ze op worden verkocht, want het liefst zou er meer voor worden gevraagd. Het krijgen van een hypotheek voor zo een woning vraagt een inkomen van € 95.000 per jaar. Als die woning gekocht wordt, stijgt die meteen na aankoop meer dan € 100.000 in waarde en is hij niet meer te betalen voor de volgende koper met een vergelijkbaar inkomen. Dan hebben we nog de bestaande woningmarkt, want daar ben je dan ook op aangewezen. Die zijn nu al onbetaalbaar voor de jongerendoelgroep. We hebben wel een rekenvoorbeeld. Wethouder Roeling krijgt met zijn salaris bijna € 8.000 per jaar, per maand, was het maar € 8.000 per jaar, € 8.000 per maand een hypotheek van ongeveer € 470.000. Daarmee komt hij in aanmerking voor het aanschaffen van een driekamerstartersbovenwoning aan het Balkengat 22 in Den Hoorn, onlangs verkocht voor meer dan € 455.000. Laat dat even op u inwerken. Als je in de bestaande woningmarkt een woning zoekt, heb je een wethoudersalaris nodig om een starterswoning te kunnen bemachtigen. Wij vinden dat niet wenselijk. Kort samengevat, met de afspraken die VVD en Mijn Partij nu gemaakt hebben, is hun signaal richting onze inwoners: verdien je minder dan € 100.000 per jaar, dan staat deze coalitie niet voor je klaar. Dat is niet wat wij als OGP Midden-Delfland zien als blijven werken aan een vitaal Midden-Delfland met wonen voor iedereen. Onze vraag aan de collega's van VVD en Mijn Partij is dan ook, wat gaat u doen voor de mensen in Midden-Delfland die op zoek zijn naar een betaalbare woning? Inwoners die geen € 100.000 per jaar verdienen, maar wel graag uit huis willen en of in hun eigen gemeente willen blijven wonen. Daarnaast zijn we als gemeente gebonden aan de woonafspraken die we regionaal gemaakt hebben en die in deze begroting als kader zijn opgenomen. Onze vraag aan het college is of deze afspraken, inclusief het bouwen van 30% sociale huur bij projecten, nog steeds nagekomen worden en wat zijn daar de gevolgen van? De OGP Midden-Delfland blijft zich de komende jaren inzetten voor aanvullende en meer betaalbare woonvormen voor jongeren en ouderen en dus willen wij wel blijven investeren in sociale huur. Bovendien willen we ook aan de slag met flexwoningen, Tiny Houses en modulair gebouwde woningen, die kunnen worden aangepast als de woonvraag verandert. Omdat daarbij alle woningen tellen, komen we ook met een motie 'Zelfbewoningsplicht in Midden-Delfland'. Daarvan zal ik het dictum even voorlezen. "Wij verzoeken het college, uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027, met een voorstel aan de gemeenteraad te komen op welke wijze en onder welke voorwaarden een zelfbewoningsplicht in Midden-Delfland ingevoerd kan worden voor woningen tot € 1 miljoen, daarbij rekening te houden met een eventuele overgangstermijn voor bestaande situaties en een eventuele uitzondering voor aankoop van huizen voor familie in de eerste en tweede graad, zoals ook in andere gemeenten is toegepast." Ik zal hem straks netjes formeel indienen. Een leefbaar Midden-Delfland. In een leefbaar Midden-Delfland zijn voor OGP Midden-Delfland de voorzieningen in de publieke buitenruimte op orde en ingericht voor ontmoeting en verbinding, zoals voor het organiseren van activiteiten, kunnen kinderen en ouderen, ouders met kinderwagens, senioren met hulpmiddelen op een goede en veilige manier hun weg vinden in hun omgeving, blijft ons landschap open en groen en een baken van rust in een drukke omgeving, zijn fietspaden en wegen goed onderhouden en zijn deze waar nodig verlicht en veilig ingericht. In deze begroting zien we terug dat er stevig geïnvesteerd wordt in de voorzieningen in onze gemeente. Dat vinden we ook belangrijk. In onze wegen en bruggen wordt in 2027 voor meer dan € 7 miljoen geïnvesteerd. Daar zitten zaken bij zoals de openbare ruimtes in Schipluiden, de doorfietsroute en het Centrumplan in Den Hoorn, wegconstructies, er wordt een begin gemaakt met de reconstructie van de Maassluiseweg in Maasland en een groot aantal bruggen zal worden vervangen. Onze zorg hierbij is of deze ambitie ook haalbaar is en het feit dat een groot deel van dit budget de afgelopen vier jaar niet is geïndexeerd. Dat leidt bij ons tot twee vragen aan het college. Hoe realistisch is het dat alle plannen worden uitgevoerd? Twee, hoe toereikend zijn de nu geraamde budgetten? Wat gaat u doen als dit niet het geval blijkt te zijn? In onze openbare verlichting wordt het komende jaar € 220.000 geïnvesteerd. De vraag die we aan het college hebben is: welke investeringen worden gedaan op plekken die nog niet verlicht zijn en waar dat uit het oogpunt van veiligheid wel heel erg wenselijk is? Wat ons ook opvalt, is dat vergeleken met de grote bedragen die worden uitgegeven voor infrastructuur het budget voor verbinding en cultuur nogal mager is, terwijl dat voor ons juist hartstikke belangrijk is. Leefbaar is ook mensen verbinden. Vandaar dat wij komen met een tweede motie, 'Samen brengt licht', waarin we verzoeken een klein budget vrij te maken voor het samenbrengen van mensen. Daar zal ik ook even het dictum van voorlezen: "Wij verzoeken het college met de eerstvolgende periodieke begrotingswijziging de beoogde investering van € 50.000

voor kerstverlichting in de dorpskernen terug te trekken en in plaats daarvan € 30.000 te besteden aan het stimuleren van laagdrempelige culturele en maatschappelijke initiatieven die ontmoeting tussen inwoners bevorderen in dorpskernen, buurtschappen en het buitengebied. Om hiermee verbinding tussen mensen onderling en het bijzondere karakter van Midden-Delfland te versterken en daarmee ook de overige € 20.000 terug te laten vloeien in de algemene middelen." Voor OGP Midden-Delfland is een leefbaar Midden-Delfland ook een gemeente waar ieder mens ertoe doet. Wij zijn tevreden dat het college inmiddels heeft geaccepteerd dat het azc tot 2031 zou blijven om vluchtelingen een veilige omgeving te bieden en onder menselijke omstandigheden de behandeling van hun asielaanvraag af te laten wachten met daarbij, zoals deze begroting ook laat zien, ook investeringen in het verkennen van voorschoolse educatie van peuters in relatie tot het azc, de komst van een Taalklas voor kinderen van arbeidsmigranten, inburgeraars en statushouders. Fijn dat daar oog voor is. Laatste punt. Een groen Midden-Delfland. In een groen Midden-Delfland wordt vanuit OGP Midden-Delfland gewerkt aan vergroening in onze gebouwde omgeving, het openhouden van ons landschap met oog voor biodiversiteit en weidevogels, wordt ook gewerkt aan schoner water, gezonde lucht en een schone bodem plus het vergroenen van onze energievraag, warmte en elektriciteit. Wij zijn blij dat onze inspanningen de afgelopen jaren tot resultaat hebben geleid. Passend bij het buitengebied kan daar nu duurzame energie worden opgewekt met kleine windmolens en kleinschalig gebruik van zonnepanelen. Een nieuw kerngebied voor weidevogels in de Klaas Engelbrechtspolder is geopend en het programma Duurzaam Boer Blijven wordt gecontinueerd, wat ook op landelijk niveau wordt gezien en gewaardeerd als een voorbeeld dat navolging verdient. We staan goed op de kaart. Investeringen die zichtbaar zijn in de begroting en die wij als OGP Midden-Delfland ook belangrijk vinden. In 2027 wordt een nieuw warmteprogramma opgesteld om op termijn de vraag naar warmte in onze gemeente uit duurzame bronnen te krijgen. Wij zijn van mening dat het niet vanzelf gaat. Dit vraagt tijdige betrokkenheid van inwoners en vraagt ook tijd om ervoor te kunnen zorgen dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen, zoveel mogelijk ook op wijk- en buurtniveau geregeld kan worden. Dat staat wel een beetje in een contrast met wat nu in het hoofdlijnakkoord te lezen is. Geen collectieve warmtevoorzieningen, alleen individuele installaties. De vraag aan het college in dezen is ook: hoe u ervoor gaat zorgen dat de warmtevoorziening zo goed mogelijk collectief aangepakt wordt en dat daarbij ook een manier wordt gekozen dat iedereen mee kan doen, zodat geen energiearmoede zal gaan ontstaan. Het is ook fijn, dat vinden wij oprecht, dat het groenonderhoud meerjarig is ondergebracht, zodat ook langjarig kan worden gewerkt aan het goed onderhouden van al onze voorzieningen in de openbare ruimte. We willen graag weten van het college waar u extra in groen gaat investeren. Vanuit OGP Midden-Delfland vinden we de blijvende aandacht voor het vergroenen van onze dorpen en het gebied erg belangrijk. Goed voor de natuur, een fijne buitenruimte en het tegengaan van hittestress. Het zou mooi zijn als nieuwgeboren inwoners van Midden-Delfland dat ook omarmen, hoe klein ze dan ook al zijn. Met de motie 'Geboorteboom geworteld in Midden-Delfland' zouden we graag zien dat onze nieuwgeboren kinderen een welkom krijgen met een eigen boom in onze gemeente. Daar dienen we samen met de collega's van het CDA ook een motie voor in. Het dictum luidt als volgt: "Verzoekt het college te onderzoeken hoe voor ieder in de gemeente Midden-Delfland geboren kind een geboorteboom kan worden geplant als blijvend symbool aan de verbondenheid tussen het kind, de gemeenschap en de leefomgeving van Midden-Delfland. Daarbij uit te gaan van bomen die worden geplant op door de gemeente Midden-Delfland aangewezen locaties in de openbare ruimte, waarbij de gemeente regie voert op locatiekeuze, aanleg en beheer. Te onderzoeken op welke wijze de relatie tussen het geboren kind en de geboorteboom zichtbaar kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door een jaarlijkse plantdag, een certificaat, een digitale registratie of een andere passende vorm van herkenning." Hoe leuk zou het zijn als je als veertigjarige ziet dat je boom veertig jaar is geworden en er lekker een boterhammetje onder kan eten? "Bij de selectie van locaties en boomsoorten nadrukkelijk rekening te houden met biodiversiteit, klimaatadaptatie, verkoeling en schaduwwerking, waterberging, versterking van de landschappelijke kwaliteit en vergroting van de boomvoorraad binnen de gemeente. De financiële, organisatorische en ruimtelijke consequenties hiervan in beeld te brengen en de raad uiterlijk in het eerste kwartaal van volgend jaar te informeren over de resultaten van dit onderzoek en de mogelijke vervolgstappen. En gaat over tot de orde van de dag." Ik ben er bijna hoor, vrees niet. Afsluiting. Voorzitter. Vanavond staat de begroting centraal. We hebben het dan over cijfers, projecten en investeringen. Wat de OGP Midden-Delfland betreft zijn de geldbedragen daarin niet de belangrijkste boodschap. Een begroting laat zien voor wie je er bent en welke keuzes je maakt. OGP Midden-Delfland kiest voor een Midden-Delfland waarin jonge mensen een woning kunnen

vinden, waarin ouderen prettig kunnen blijven wonen, waarin verenigingen en cultuur mensen met elkaar verbinden en waarin we blijven investeren in een groene leefomgeving voor toekomstige generaties. Wij vinden dat een gemeente sterk is als iedereen mee kan doen, of je nu een hoog of een laag inkomen hebt, wel of niet gezond bent, jong of oud, huurder of koper, inwoner of ondernemer. Daarom blijven wij graag de komende jaren werken aan wat voor ons centraal staat. Een vitaal Midden-Delfland, waarin iedereen een thuis kan vinden. Een leefbaar Midden-Delfland, waarin mensen elkaar ontmoeten en naar elkaar omzien. Een groen Midden-Delfland, dat we goed doorgeven aan toekomstige generaties. Dat is geen opdracht voor ons als één partij. Dat is ook geen opdracht voor twee partijen als coalitie of voor een college. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ons allemaal. Vanuit de OGP Midden-Delfland wensen wij het college veel succes bij de uitvoering van deze begroting. Wij blijven graag, samen met de raad, het college en onze inwoners en ondernemers bouwen aan een Midden-Delfland dat werkt voor iedereen. Ik dank u wel.

Motie 4.1 ingediend door OGP Midden-Delfland
Zelfbewoningsplicht 'Ieder huis telt mee'

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 3 november 2026, behandelend de begroting 2027-2030;

overwegende dat:
- het ongewenst is dat koopwoningen in onze gemeente voor speculanten/investeerders een middel zijn om geld te verdienen i.p.v. dat deze woningen beschikbaar zijn voor inwoners van Midden-Delfland en hen die graag in Midden-Delfland willen wonen;
- Midden-Delfland en haar inwoners er bij gebaat zijn dat de koopwoningen ook terechtkomen bij mensen die zich verbinden aan Midden-Delfland en daarmee volwaardig deel uitmaken van onze samenleving;
- het invoeren van een zelfbewoningsplicht en daarmee het uitsluiten van investeerders een instrument is dat kan helpen om stijging van huizenprijzen tegen te gaan;

constaterende dat:
- in ons omringende gemeenten een vorm van zelfbewoningsplicht al is ingevoerd, waardoor de kans groter wordt dat investeerders gaan uitwijken naar Midden-Delfland;
- het bij het invoeren van een zelfbewoningsplicht mogelijk is een uitzondering te maken voor familieleden uit de 1e en 2e graad en daarmee de mogelijkheid open te houden dat jongeren door hun (groot)ouders bij het verkrijgen van een woning nog steeds geholpen kunnen worden;

verzoekt het college:
- uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 met een voorstel aan de gemeenteraad te komen op welke wijze en onder welke voorwaarden een zelfbewoningsplicht in Midden-Delfland ingevoerd kan worden voor woningen tot € 1.000.000;
- daarbij rekening te houden met een eventuele overgangstermijn voor bestaande situaties en een eventuele uitzondering voor aankoop van huizen voor familie in de eerste en tweede graad zoals ook in andere gemeenten is toegepast;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.2 ingediend door OGP Midden-Delfland
Samen brengt licht

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 3 november 2026, behandelend de begroting 2027-2030;

overwegende dat:
- in juni 2026 op initiatief van VVD en Mijn Partij een amendement is aangenomen waarbij € 50.000 uit het positieve saldo van de jaarrekening 2025 wordt gebruikt voor de aanschaf van kerstverlichting in alle dorpskernen met als doel "verbinding";

- (culturele) activiteiten inwoners samenbrengen, ontmoeting stimuleren en bijdragen aan een sterke gemeenschapszin, terwijl verlichting vooral een ondersteunende bijdrage levert aan de sfeer in de openbare ruimte;
- publieke middelen zoveel mogelijk moeten bijdragen aan maatschappelijke meerwaarde en ontmoeting tussen inwoners;

constaterende dat:
- het zeer gewaardeerd wordt dat kerstverlichting in onze kernen tot op heden prima is verzorgd vanuit de ondernemersverenigingen en ProMaa. En de afgelopen jaren nog geïnvesteerd is in nieuwe verlichting;
- met een relatief beperkte investering kunnen culturele initiatieven vele inwoners samenbrengen en bijdragen aan ontmoeting, talentontwikkeling, leefbaarheid en dorpsidentiteit. In alle kernen van Midden-Delfland worden nu al jaarlijks activiteiten georganiseerd die ontmoeting, samenwerking en gemeenschapszin stimuleren. Deze initiatieven laten zien dat duurzame verbinding vooral ontstaat door gezamenlijke ervaringen en ontmoetingen tussen inwoners;

verzoekt het college:
- met de eerstvolgende periodieke begrotingswijziging de beoogde investering van € 50.000 voor kerstverlichting in de dorpskernen terug te trekken;
- en in plaats daarvan € 30.000 te besteden aan het stimuleren van laagdrempelige culturele en maatschappelijke initiatieven die ontmoeting tussen inwoners bevorderen in dorpskernen, buurtschappen en het buitengebied. Om hiermee verbinding tussen mensen onderling en met het bijzondere karakter van Midden-Delfland te versterken;
- en daarmee de overige € 20.000 terug te laten vloeien in de algemene middelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.3 ingediend door OGP Midden-Delfland en CDA
Geworteld in Midden-Delfland: een geboorteboom voor onze nieuwe generatie

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 3 november 2026;
behandelend de begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- Midden-Delfland bekendstaat om haar groene karakter en waardevolle leefomgeving;
- bomen bijdragen aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, luchtkwaliteit en het verminderen van hittestress;
- vergroening van de woonomgeving steeds belangrijker wordt door klimaatverandering;
- in Midden-Delfland jaarlijks ongeveer honderd kinderen worden geboren die vanaf hun eerste levensdag onderdeel uitmaken van onze gemeenschap;

overwegende dat:
- ieder geboren kind een nieuwe generatie vertegenwoordigt die de toekomst van Midden-Delfland vormgeeft;
- een boom een passend symbool is voor groei, ontwikkeling en verbondenheid met onze gemeente;
- het planten van een boom ter gelegenheid van een geboorte bijdraagt aan zowel een blijvende herinnering als een groenere en klimaatbestendige leefomgeving;

verzoekt het college:
1. te onderzoeken hoe voor ieder in de gemeente Midden-Delfland geboren kind een geboorteboom kan worden geplant als blijvend symbool van de verbondenheid tussen het kind, de gemeenschap en de leefomgeving van Midden-Delfland;
2. daarbij uit te gaan van bomen die worden geplant op door de gemeente Midden-Delfland aangewezen locaties in de openbare ruimte, waarbij de gemeente regie voert op locatiekeuze, aanleg en beheer;

3. te onderzoeken op welke wijze de relatie tussen het geboren kind en de geboorteboom zichtbaar kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door een jaarlijkse plantdag, een certificaat, een digitale registratie of een andere passende vorm van herkenning;
4. bij de selectie van locaties en boomsoorten nadrukkelijk rekening te houden met biodiversiteit, klimaatadaptatie, verkoeling en schaduwwerking, waterberging, versterking van de landschappelijke kwaliteit en vergroting van de boomvoorraad binnen de gemeente;
5. de financiële, organisatorische en ruimtelijke consequenties hiervan in beeld te brengen;
6. de raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren over de resultaten van dit onderzoek en mogelijke vervolgstappen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Knaap, als fractievoorzitter van de OGP Midden-Delfland een eerste kans gekregen om uw vlammend betoog te kunnen doen. Dank u wel. Dan betekent dat dat u ook nog, u loopt weg, maar u gaat ons waarschijnlijk een drietal moties brengen, die we ook benoemd hebben als motie 4.1, 4.2 en 4.3, en die zullen ook uiteraard geregistreerd en in iBabs verschijnen straks. 'Zelfbewoningsplicht, ieder huis telt mee', 4.1. 4.2, 'Samen brengt licht'. De derde motie, 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie'. Dat betekent dat ik vanuit dit eerste betoog nu graag wil uitnodigen, vanuit de VVD, de fractievoorzitter, de heer Hedges. Hij is onderweg en ook u krijgt van mij vijftien minuten de tijd, exclusief de interrupties. Het is ook mooi om het betoog te gaan beluisteren. Aan u het woord.

De heer **Hedges**: Dank u, voorzitter. Vandaag mogen alle partijen zich uitlaten over de begroting 2027-2030. Er komt heel wat af op gemeenten in de komende jaren. Dat vraagt om financiële discipline en de bereidheid om keuzes te maken. Voorzitter, laat ik beginnen met wat de VVD als goed nieuws ervaart. Het college is erin geslaagd om voor 2027 een sluitende begroting te presenteren. Sterker nog, de begroting laat een positief resultaat zien. Dat is een prestatie die waardering verdient. Tegelijkertijd wordt in de begroting veel gepland en er is ook veel ambitie om zaken voor elkaar te krijgen. We weten dat de financiële positie van gemeenten de laatste jaren onder druk is komen te staan door keuzes van de rijksoverheid. Dat gaat ons ook raken. De kosten voor jeugdzorg stijgen. De uitvoering van wettelijke taken wordt complexer. De financiële bijdrage van het uit het rijk blijft onzeker. Het is dus niet vanzelfsprekend dat gemeenten sluitende begrotingen kunnen presenteren. We zijn dus ook benieuwd hoe wij dat in de toekomst zelf voor elkaar zullen gaan krijgen. De VVD wil nogmaals benadrukken en complimenten uitspreken voor de verantwoordelijk wethouder van Financiën, het voltallige college en eigenlijk ook het vorige college, de ambtenaren die elke dag hier hard aan werken. Voor nu zijn wij tevreden met het resultaat voor 2027. De uitdagingen en onze zorgen beginnen echt pas in 2028. Wie verder kijkt dan het komende begrotingsjaar, ziet een heel ander beeld. In 2028 verwacht onze gemeente namelijk een tekort van bijna € 1,5 miljoen. In de jaren daarna daalt dat tekort, maar de tekorten blijven wel aanmerkelijk. We zien dat, als we het dicht bij huis houden, de overheadkosten hier intern stijgen, van € 12,5 miljoen naar zo een € 14,5 miljoen. We zien onder andere dat de kosten voor verschillende afdelingen hier intern toenemen. We begrijpen, want we moeten dicht bij huis beginnen wat ons betreft, de VVD begrijpt dat de gemeentelijke organisatie moet meegroeien met haar wettelijke taken. Een dergelijke kostenontwikkeling vraagt wel om aantoonbare resultaten in dienstverlening en eigenlijk ook het terugdringen van de externe inhuur. Daar zien we ook netjes een goed plan voor liggen, althans ambities en cijfermatig. Dit gaat de VVD in 2027 nadrukkelijk volgen. Hoe kan het dat de overheadkosten de komende drie jaar met ruim € 2 miljoen stijgen terwijl er ook verder geïnvesteerd wordt in digitalisering en verder samengewerkt wordt met omringende gemeenten op dit onderwerp? Wordt er ook daadwerkelijk een kwaliteitsimpuls genoemd? Het wordt ook tijd om het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening dan onder de loep te gaan nemen tegen de achtergrond van deze kostenstijging. Voorzitter, we moeten erkennen dat de financiële uitdagingen niet verdwijnen zodra we de begroting vaststellen. De VVD vindt daarom dat we 2027 moeten benutten om ons goed voor te bereiden op de jaren daarna. Mijnheer Knaap heeft een interruptie. Ik zal hem dan zelf maar even aangeven.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Het is even wennen. Ik heb een korte vraag aan de heer Hedges. Het is goed dat u kijkt naar alle kosten, ook de interne kosten. Die discussie wordt natuurlijk nu ook op landelijk niveau volop gevoerd, ambtenaren en hoeveel geld die ambtenaren kosten. Bent u ook bereid om dan uw ambitieniveau af te schalen naar het niveau van de kosten die u wel wilt betalen voor onze ambtelijke ondersteuning?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is weer aan de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Dank u wel. In de basis niet natuurlijk. Onze ambities zijn wat ze zijn. We zijn gekozen op basis van dat ambitieniveau. Hoe dat in de toekomst zich exact zal verhouden, zal de tijd leren. In 2027 sluiten we het jaar positief af. Als we naar de toekomst kijken, moeten er ingrijpende keuzes gemaakt worden. Welke ingrijpende keuzes er zijn, zullen we samen met het college en met jullie volgen. Het ambitieniveau is hetgeen wat er is. Als we dan ook kijken, dan verwachten wij namelijk, en wellicht dat dat ook een deel van een antwoord is, dat het college ruim voor de behandeling van de Begroting 2028 inzichtelijk maakt welke structurele keuzes mogelijk zijn om dat tekort ook om te buigen naar een neutrale begroting, inclusief de gevolgen voor onze inwoners en ondernemers. Daar nemen we gelijk het ambitieniveau mee waar wij op gekozen zijn en de coalitie op gevormd hebben. De financiële vooruitzichten dwingen ons om opnieuw na te denken over de rol van de gemeente. We zullen goed aan verwachtingsmanagement moeten doen richting onze inwoners en ondernemers. Wat zij verwachten, wat zij willen, wat zij aangeven in enquêtes en wat de gemeente kan waarmaken, is niet altijd hetzelfde. We hebben geluk dat de relatieve welvaart hoog is in Midden-Delfland en dat wij een sterke verenigingscultuur kennen. We moeten ons wel steeds vaker de vraag stellen wat een taak van de gemeente is. Waarin kunnen inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties zelf ook een grote rol vervullen en waar kunnen zij zelf hun verantwoordelijkheid in pakken? Niet alles wat wenselijk is, is ook financieel haalbaar. Niet ieder maatschappelijk probleem vraagt automatisch om een gemeentelijke oplossing. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat de gemeentelijke formatie op 1 oktober 187 fte bedraagt. Ook blijkt dat, dan kijken we iets verder terug, in 2025 ruim € 3 miljoen is uitgegeven aan externe inhuur. In 2030 zou dat nog maar slechts 2% moeten zijn in verhouding tot de loonsom, maar zoals gezegd, dat is een aanzienlijk bedrag. De VVD begrijpt echt wel dat bij ons als kleine gemeente professionele, deskundige, soms externe inhuur noodzakelijk is. Immers, wij zijn een kleine club mensen, maar we moeten ons wel af blijven vragen wat extra capaciteit daadwerkelijk oplevert. Worden vergunningen sneller verleend? Verandert de dienstverlening? Waar levert de digitalisering aantoonbare efficiencywinst op? Voorzitter, gelukkig staat Midden-Delfland er financieel niet slecht voor. Onze gemeente beschikt over een stevige financiële buffer. De algemene reserve bedraagt volgens de begroting naar verwachting eind 2027 iets minder dan € 10 miljoen. Er is een afzonderlijk reserve weerstandsvermogen van zo een € 4 miljoen. Al met al geen slecht uitgangspunt om financiële tegenvallers eventueel op te vangen. De VVD vindt het belangrijk om wel die financiële positie te beschermen. Wij laten in beginsel de algemene reserve ongemoeid en gelijktijdig met de opmerking: het geld is van de inwoners, niet van het gemeentehuis. De VVD vindt dat inwoners en ondernemers niet automatisch de rekening gepresenteerd moeten krijgen wanneer de gemeente financieel onder druk staat. Daarom zijn wij tevreden met de ozb, die niet verder wordt verhoogd dan de jaarlijks gebruikelijke 3%. De toeristenbelasting stijgt naar een niveau waarvan wij vinden dat die passend is in de regio. Wij vinden dat verdedigbaar, maar daar blijft het dan ook bij wat betreft de VVD. Nog één specifiek financieel risico dat genoemd moet worden. Zal ik hem benoemen dat u een interruptie hebt, mijnheer Knaap?

De **voorzitter**: Ik zie een tweetal interrupties. Als eerste wil ik even het woord geven aan de heer Eijgenraam van het CDA. Aan u het woord.

De heer **Eijgenraam**: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Hedges, u spreekt over een beperkte lastenverzwaring, maar ik meen me toch te herinneren dat de VVD ingestemd heeft met een lastenverzwaring vanwege de afvalstoffenheffing die toch ook rechtstreeks doorbelast wordt aan de burger.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Eijgenraam. Het woord is aan de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Dat klopt. Dat hebben wij gedaan voorzitter. Dat is wat ons betreft nog steeds uitstel, geen afstel. Dan hebben we het over een eenmalige verhoging. We kijken ernaar uit om volgend jaar weer het debat met elkaar te voeren en de cijfers te bekijken. Wie weet is uitstel geen afstel.

De **voorzitter**: Dan wil ik vervolgens het woord geven aan de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Dat was ook onze vraag, maar we hadden nog een tweede in de reserve. Ik hoor hier een heel mooi betoog van de VVD over alleen externe inhuur als het nodig is. Hoe kijkt u dan nu aan op uw besluit om wel € 66.000 te gaan besteden om het verenigingsbeleid vorm te geven, Sportvisie? Daarbij, en ik quote de woorden van de wethouder daarover "Champions League-niveau" na te streven.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is aan de heer Hedges en vervolgens kunt u ook vervolgen in uw betoog.

De heer **Hedges**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk dat dat een goede en terechte vraag is. Dat is iets waarbij wij, laten we zeggen dat als dat over een paar jaar was gebeurd, we misschien wat scherper in de wedstrijd hadden gezeten. Dat is beleid, de spreekwoordelijke rijdende trein, dat echt door het vorige college is ingezet en om dan daar op dat moment de stekker uit te trekken met de gevolgen van dien en alle onduidelijkheid die bestaat bij verenigingen over hoe we daarmee omgaan en alle andere regelingen die bestaan, vinden wij dat de investering waard. Dat hebben we toen, volgens mij, ook toegelicht.

De **voorzitter**: Ik zie wederom een tweetal interrupties. Het woord is aan de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Een korte vervolgvraag. Het feit dat we er toen al slecht voor stonden was bij de VVD denk ik ook al bekend, want de kadernota lag toen al op tafel met een meicirculaire die niet uitspatte in kostenoverschot. U heeft er bewust voor gekozen om ook gewoon de participatieavonden en dat soort dingen door een externe te laten doen. Dat is niet een kwestie van dat dat noodzakelijk was voor dat Champions League-niveau. Zou u nu een andere keuze maken?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is aan de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Voorzitter, de vraag is zou u nu? Nee, ik zou niet nu een andere keuze maken. Ik zei van in enkele jaren. Dan zou het kunnen dat we daar anders tegenaan hadden gekeken. Die trein was al deels rijdend, maar dan val ik een beetje in herhaling. In het debat dat we daarover gevoerd hebben, is wat ons betreft duidelijk genoeg gebleken dat het beleidsstuk dat dat oplevert uiteindelijk veel meer gaat renderen en de kosten zichzelf terugverdienen door een veel duidelijker sportbeleid of verenigingsbeleid.

De **voorzitter**: De heer Hedges, ik onderbreek u, want ik zie nog een interruptie van de heer Vieira, D66, aan u het woord.

De heer **Vieira**: Ja, dank u wel, voorzitter. De heer Hedges gaf aan dat ze niet zomaar een stekker willen trekken uit het beleid van voorganger. Er is pasgeleden een stekker uitgetrokken bij een woningbouwproject voor flexwoningen dat € 125.000 gekost heeft. Hoe verhoudt zich dat tot, en trouwens ook bij het afval, wat meer dan € 100.000 was? Kan mijnheer Hedges uitleggen wanneer een stekker er wel uitgetrokken wordt en wanneer niet? Dat kan ik nu niet volgen, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Vieira. Het woord is aan de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Ja, dank u wel. Dat is een uitstekende vraag of daar beleid voor is. Ik ga toch inhoudelijk heel even op die twee punten in. Op het moment dat wij op basis van voortschrijdend inzicht denken dat er keuzes gemaakt zijn die niet de juiste zijn, dan hebben wij ook de mogelijkheid om dat anders in te dienen. De flexwoningen. Dat wij een ander inzicht hebben over

of de locatie een goede locatie is. Dat debat hebben we gevoerd. Hoe wij dan ertegen aankijken wanneer iets een goede keuze en een slechte keuze is, daar gebruiken wij ons hoofdlijnenakkoord voor als richtlijn. Dan is het daarna een beetje lastig te zeggen of daar hele harde criteria aan zijn, maar ik zal eens kijken of wij criteria inzichtelijk kunnen maken, zodat u beter inzicht hebt over hoe wij besluiten nemen. Er is nog één financieel risico dat de VVD vandaag wil benoemen. Dat betreft de financiering van het azc in Den Hoorn. In de antwoorden van onze technische vragen blijkt dat de gemeente voor de aankoop van de grond een lening heeft afgesloten, een lening voor de duur van vijf jaar. Op deze lening betaalt de gemeente momenteel jaarlijks zo een € 250.000 aan rente. De lening loopt af in 2028 en moet worden geherfinancierd. Het probleem is dat de overeenkomst met het COA geen bepaling bevat die regelt dat hogere rentelasten bij herfinanciering door het COA wordt vergoed. Dat betekent dat een hogere rente rechtstreeks tot extra kosten voor onze gemeente kan leiden. Voorzitter, die mogelijke tegenvaller komt boven op het tekort dat we voor 2028 al verwachten. Dat vinden we zorgelijk. Dat wordt zo dadelijk ook een vraag die we aan de college stellen. Bij de komst van het azc is namelijk door het vorige college aangegeven dat de rentelasten op de financiering door het COA zou worden betaald. Die rente is nu 2,65%. Een rente enkele percentages hoger komt als snel uit op enkele tonnen. We vinden daarom dat het college tijdig met het COA in gesprek moet gaan over de financiële afspraken voor de periode na 2028. We willen voorkomen dat inwoners van Midden-Delfland uiteindelijk moeten opdraaien voor deze extra financieringslasten. Onze vraag aan het college is daarom het volgende. Welke mogelijkheden ziet het college om het renterisico bij de herfinanciering in 2028 alsnog af te dekken? Wanneer wordt de raad hierover geïnformeerd? Voorzitter, bij de begrotingsbehandeling is het gebruikelijk dat politieke partijen met moties en voorstellen komen. Wij hebben naar de begroting gekeken. We hebben technische vragen gesteld. We hebben bepaalde risico's onderzocht. We hebben gekeken naar de ontwikkeling van onze gemeentelijke organisaties. We hebben besloten geen motie in te dienen, wel mee te tekenen met een motie. Wij hebben vertrouwen in het college en in de koers die is ingezet. Dat vertrouwen is uiteraard niet vrijblijvend, juist omdat we weten welke financiële uitdagingen ons vanaf 2028 te wachten staan. We verwachten dat het college tijdig en proactief met voorstellen komt, keuzes voorlegt om de gemeente structureel gezond te houden. Wij geven ook een duidelijke boodschap mee. 2027 mag geen jaar worden waarin we achteroverleunen, omdat de begroting sluit. Over de jaren 2028 tot en met 2030 praten we namelijk over een gezamenlijk geraamd tekort van zo een € 3 miljoen. Daarbij zijn mogelijke nieuwe tegenvallers, misschien toch meer inhuur, de ambities zijn immers stevig op dat vlak, de herfinanciering van het azc en wie weet waar we nog meer tegenaan lopen met een niet al te stabiel rijksbegrotingsbeleid. Dan zijn die allemaal nog niet afgedekt. We openen met een compliment aan het college. We rekenen erop dat we als we hier volgend jaar staan, dat we allemaal een compliment aan het college kunnen geven. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ook u wil ik hartelijk danken, de heer Hedges, voor het vlammend betoog vanuit de VVD, als tweede in de rij. Als derde vanuit de loting wil ik nu graag naar voren vragen, fractievoorzitter van Mijn Partij, mevrouw Van den Akker. Zowel met pasje, als met volledig vijftien minuten spreektijd, exclusief de interrupties, geef ik u hierbij graag het woord.

Mevrouw **Van den Akker**: Oké, mijn lampje brandt. Voorzitter, er ligt een lijvig document, 231 pagina's begroting 2027 met doorkijk naar 2030 van de gemeente Midden-Delfland. Beleid en financiën zijn hier aan elkaar gekoppeld. Daar is door veel ambtenaren in het college hard aan gewerkt. Een enorme klus om alles bij elkaar te brengen. Mijn Partij wil bij dezen iedereen die hieraan heeft meegewerkt hartelijk bedanken voor deze inspanning. Het is ook een bijzondere begroting. Een jaar van verkiezingen met wisseling van college is het logisch dat er een vrij neutrale begroting is gemaakt. Een begroting die voortbouwt op al gemaakte afspraken, toezeggingen en gestarte projecten. De tijd is simpelweg nog te kort om de begroting helemaal om te zetten naar het gewenste beleid. Daar heeft Mijn Partij alle begrip voor. We vertrouwen erop dat dit de komende jaren wordt opgepakt en uitgewerkt. We hebben te maken met een sluitende begroting voor 2027. Daar zijn we blij mee. Een compliment aan het college en de ambtenaren daarvoor. Onze zorg ligt in de jaren erna, wanneer de begroting een negatief beeld en saldo laat zien. Vanaf 2028 doemt het ravijnjaar op en waar ook nog geen rekening is gehouden met nieuw beleid. Daar komt bij dat internationale spanningen en de energiecrisis hun weerslag kunnen krijgen op onze gemeentelijke financiën, maar nog belangrijker op onze inwoners. Er zijn huishoudens die nu al moeite hebben om financieel rond te komen. Juist voor deze inwoners moet

onze gemeente oog blijven houden, niet alleen met financiële ondersteuning, maar ook door aandacht, begeleiding en passende hulp. Graag willen we enkele onderwerpen specifiek noemen. Als eerste de jeugdzorg…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie mevrouw Van den Akker, ik onderbreek u. Ik zie een interruptie van de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland. De heer Knaap. Als u de microfoon even uit wilt zetten. Dan geef ik bij dezen even het woord aan de heer Knaap. Hij heeft het lampje al branden. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel. Ik word even getriggerd door wat mevrouw Van den Akker zegt over de internationale zorgelijke ontwikkelingen, die ook gaan over energie. Ook de zorgen die u blijkbaar uitspreekt, herkennen wij heel erg, over of mensen dat allemaal kunnen betalen. In uw verkiezingsprogramma heeft u het erover dat u alleen maar gaat voor individuele oplossingen en niet wijkgericht. Dat betekent dat de mensen die geen individuele oplossingen kunnen betalen, niet mee kunnen doen. Hoe wilt u dat repareren?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is aan mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Dank u wel, voorzitter. Dan denkt u aan de stadsverwarming. Is dat dan het onderwerp waar u het over hebt?

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Knaap.

De heer **Knaap**: In het verkiezingsprogramma van Mijn Partij staat vrij duidelijk: "Wij geloven niet in wijkgerichte aanpak van duurzame warmte. Wij gaan voor individuele oplossingen."

Mevrouw **Van den Akker**: Nou, dat is een prima standpunt, want het zal ook gaan over individuen en over mensen die hulp nodig hebben. Daar hebben we altijd oog voor, om ook naar te kijken wat zal dat dan moeten zijn. Het zijn situaties die we gaan zien, wat het is, en dan gaan we kijken hoe we dat gaan oplossen, zeker.

De heer **Knaap**: Ja, en die vraag stel ik u nu. Dat is de vraag die ik u stelde. Als u niet gaat voor collectief, dan gaat u voor individueel. Hoe gaat u dan die mensen die niet zoveel verdienen, die geen eigen huis hebben, hoe gaat u die dan helpen om toch onder al die internationale ellende van hoge gasprijzen, hoge energieprijzen hun huis warm te houden?

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Ja, ik heb op dit moment niet daar nu een pasklare oplossing voor. We willen daar zeker verder over na gaan denken en dan zullen we het meenemen de komende tijd. Ik heb nu niet dat ik dat zo even voor u kan oplepelen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van den Akker. Dan zie ik een vervolgvraag nog op dit onderwerp. Even laatste vraag dan op dit onderwerp, de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Voorzitter, dit verbaast me, want de Mijn Partij schrijft dit in hun verkiezingsprogramma. Dan heb je daar een idee bij, neem ik aan, hoe je dat gaat doen. Het antwoord dat ik krijg van mevrouw Van den Akker is dat ze het meenemen. Dat zegt de manager ook altijd. Dan gebeurt er niks. Wanneer kunnen we dan een voorstel van de Mijn Partij hierover verwachten? Dank u wel.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik heb er nu op dit moment geen antwoord op. Dat is eigenlijk gewoon het antwoord.

De **voorzitter**: Daar zult u het even mee moeten doen, mijnheer Knaap, maar ik zag ook nog een andere interruptie. Daarbij wil ik nu het woord geven aan de heer Eijgenraam van het CDA. Aan u het woord.

De heer **Eijgenraam**: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van den Akker, u sprak uw zorg uit over mensen die het wellicht allemaal niet meer kunnen betalen. Dat is natuurlijk een terechte zorg, want die leeft ook bij ons, maar hoe rijmt u die zorg met de lastenverzwaring die door uw partij is doorgevoerd met betrekking tot bijvoorbeeld afvalstoffenheffing?

Mevrouw **Van den Akker**: Tot de afvalstofheffing? Ik zie niet direct de relatie, want het gaat over een euro of zo per huishouden. Het is niet direct een heel grote actie. Het heeft te maken ook met, als we straks gaan kijken naar, hoe heet het, als we het afval gaan wegen en als we het dan allemaal gaan scheiden, dan zullen er ook voor die huishoudens gevolgen zijn. Dat is niet per se iets wat dan minder zou zijn als dat het nu zou zijn. Ik zie daar niet het verband in.

De **voorzitter**: Dank u wel voor dit moment, maar ik zie nog een vervolgvraag bij de heer Eijgenraam. Aan u het woord.

De heer **Eijgenraam**: Het gaat per huishouden toch om beduidend meer dan een eurootje, wat u zegt. Het gaat om zoals u in de begroting kunt lezen, € 18 per vervuilingseenheid. Daarbij was de bedoeling natuurlijk dat het scheiden van het afval een besparing zou opleveren.

Mevrouw **Van den Akker**: Dat is € 18 per jaar.

De heer **Eijgenraam**: Mensen die weinig afval opleveren, zullen dan op dat moment ook minder gaan betalen. Er zou voor de huishoudens met minder afval een aanzienlijke hogere besparing kunnen plaatsvinden en de lastenverzwaring, juist bij mensen die het niet kunnen dragen, zoals u zegt, hoe gaat u dat repareren?

Mevrouw **Van den Akker**: Dat is niet per se een verband, want het kan best zijn dat iemand die toch al in de zorgen zit, toch veel afval produceert. Je kan niet zeggen dat iemand dat niet heeft, want dan heb je jonge kinderen en dan heb je luiers en dan zijn er toch dingen die daar ook zijn. Je kan niet een-op-een dat verband leggen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van den Akker. Ik zie nog een vervolgvraag. Ik denk dat het de laatste vraag op dit onderwerp is. De heer Eijgenraam.

De heer **Eijgenraam**: Dank u wel, voorzitter. De vraag was eigenlijk hoe u het gaat repareren.

De **voorzitter**: U heeft de vraag misschien niet helemaal duidelijk gesteld, mijnheer Eijgenraam aan mevrouw Van den Akker. Kunt u de vraag nog een keer helder herhalen?

De heer **Eijgenraam**: Zeker, voorzitter. Dank u wel. De vraag was hoe u de tariefsverhoging voor bijvoorbeeld afvalstofverheffing gaat repareren voor de inwoners die dat uiteindelijk niet kunnen betalen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik denk dat daar de gewone kanalen voor zijn van het maatschappelijk werk en bij de bijstand, waar nog dingen zijn. Dat zijn de normale routes hiervoor.

De **voorzitter**: Ik wil u tevens vragen om uw betoog te willen vervolgen.

Mevrouw **Van den Akker**: Dank u wel voorzitter. Ik ga even terug, voor jullie ook, want dan weten we weer waar we het over hebben. Ik wil graag enkele specifieke onderwerpen benoemen. Als eerste de jeugdzorg, die gaat financieel op zijn kop. De vraag is of dit een openeinderegeling blijft houden en welke kant dit op zal gaan. In de begroting zijn hierover aannames gedaan, comfortafspraken met de VNG. Dit is een veilige keuze. Een ander spannend punt is onder andere

verschuivingen van het rijk naar de gemeente, zoals het versterken en opschalen van het lokale zorgteam. Een punt dat we al vaker ter tafel hebben gebracht, maar waar deze begroting ook geen inzicht in geeft, is, omdat bijna alles onder de post vreemdelingen staat, de financiën met betrekking tot het azc. Een helder gedetailleerd overzicht van alle inkomsten en uitgaven rondom het azc, dat zou toch een wens zijn die wij hebben en die wij nog niet in deze begroting ook terugzien. De begroting voor 2027 is onzes inziens ambitieus. Qua planning van investeringen misschien wel te ambitieus en daarom verwachten wij dat het eigenlijk niet haalbaar is. Er staan veel werken en bouwprojecten voor 2027 in de planning.

De **voorzitter**: Ik onderbreek u, mevrouw Van den Akker, want ik zie een lampje branden bij mevrouw Koppert van de OGP Midden-Delfland. Mevrouw Koppert, aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Van den Akker, ik hoor u zeggen dat u graag apart inzichtelijk wil hebben hoe het azc financieel ervoor staat in kosten en baten. Is dat ook een vraag aan het college of stelt u die vraag hier in het algemeen?

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Koppert, het woord is aan mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik ben hier nog niet goed in. Ik stel hem nu in het algemeen, nog niet specifiek aan het college. We hebben het een aantal keer gevraagd. Ik geef hem mee voor de volgende begroting. Er staan veel werk- en bouwprojecten voor 2027 in de planning die naar onze mening gezien de benodigde inspanning en historie niet realistisch is. Denk aan de bouw van de Mariaschool in Den Hoorn in 2027 en in het investeringsoverzicht genoemde werkzaamheden en vervanging van diverse bruggen en het onderhoud hieraan. Alles staat gepland in één jaar en is met de huidige capaciteit en personeelstekorten in de bouw niet haalbaar. Te veel zaken tegelijk is soms financieel ook niet een goed plan. Inmiddels zijn projectplanningen ook alweer ingehaald door de tijd. Beter is het om dit soort zaken te spreiden over de komende jaren en ze realistisch neer te zetten. Daardoor is er een vertekend beeld ontstaan in deze begroting. Ik heb begrepen dat dat dan bij de eerste begrotingswijziging allemaal wordt rechtgezet. Daarbij staat in het investeringsoverzicht niet alles in de juiste jaren gepland. Een voorbeeld hiervan is de Westgaag. Deze kan pas worden opgepakt nadat de N468 gereed is. Mijn Partij heeft liever een realistische planning met duidelijke prioriteiten dan een overvolle agenda die uiteindelijk tot vertraging leidt. We gaan ervan uit dat het college de volgende begrotingsjaren hier meer oog voor heeft en dat dat bij de komende begrotingswijzigingen wordt aangepast. Het viel ons ook op dat er dit jaar een aantal fouten in de tekst en bedragen staan en we begrepen dat dit wordt gecorrigeerd door middel van een addendum op de begroting. Een vraag aan het college is: waar stemmen wij nu vanavond mee in? Met de begroting waar al die dingen in staan? Of is het addendum inmiddels ook gereed? Ik heb het niet gezien bij de stukken. In de voorliggende begroting wordt uitgegaan van ongewijzigd subsidiebeleid inzake PUUUR. Bij oprichting van PUUUR in 2019 was het uitgangspunt dat de gemeentelijke bijdrage als startsubsidie zou dienen en dat PUUUR daarnaast de substantiële financiële bijdrage van andere partijen zou verwerven. De huidige situatie laat zien dat dit anders uitgepakt is en niet alle recreatieve ondernemers meedoen en vindbaar zijn. Graag willen wij het beleid en de subsidieregeling aanpassen, onder de loep nemen en komen tot een andere aanpak. Hiervoor gaan wij een motie indienen samen met de VVD. We doen dit aan het eind van mijn betoog. Het laatste punt dat ik wil opmerken gaat over veiligheid en met name digitale veiligheid, op dit moment een actueel item. In de begroting staan wel plannen, maar geen budgetten opgenomen. Het lijkt ons verstandig om voor dit onderwerp in de breedste zin wel een budget vrij te maken de komende jaren en een financiële paragraaf voor het digitale domein toe te voegen. Voor Mijn Partij is digitale veiligheid van jongeren en basisschoolkinderen een belangrijk onderwerp, met name gericht op voorlichting, omdat ik weet uit ervaring dat er nog steeds veel jongeren, kinderen en ouders zich niet bewust zijn van de gevaren en hoe die eruitzien, ook bijvoorbeeld in onschuldig uitziende games. Wij willen inzet op veilig internetgebruik, respectvol onlinegedrag, bewust worden van de gevolgen van cyberpesten en herkennen van de gevaren. We zullen daarom de motie van het CDA hierover straks medeondertekenen.

De **voorzitter**: Ik onderbreek u, mevrouw Van den Akker, want ik zie een interruptie van de heer Renzen van de VVD, aan u het woord.

De heer **Renzen**: Dank, voorzitter. Ik hoor u zeggen, ik weet dat er sprake is van digitale onveiligheid. Uit welk lokaal onderzoek blijkt dat?

Mevrouw **Van den Akker**: Nou, het is niet van een lokaal onderzoek.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Renzen. Ja, ik blijf gewoon lekker opvoeden, hoor. Aan u het woord.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik weet het vanuit mensen die mij aanspreken, gaat vooral over basisschoolkinderen, dat daar situaties zijn die vallen in die categorie die ik net genoemd heb. We hebben hier ook een voorlichting gehad met het marktje. Daar stonden ook mensen die daarin werken, hier al in Midden-Delfland, die zelf online gaan en dan de jongeren ook tegenkomen met problemen. Dat zijn de eerste bronnen. Voor de rest is het, van mijn ervaring vanuit de basisschool zelf, dat ik weet dat het heel veel, overal speelt, ook in Midden-Delfland. Duizend zeker.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van den Akker, maar u mag tevens vervolgen, want ik zie het lampje niet meer branden. Aan u het woord.

Mevrouw **Van den Akker**: Wat geven wij het college mee? Voorzitter, we willen constructief afsluiten met zes aandachtspunten. Ja, het zijn eigenlijk tips voor het college. Het eerste is, doe alleen wat gedekt is. Neem alleen beleidsvoornemens op in de begroting die financieel onderbouwd zijn en waar geld voor is gereserveerd. Dat maakt de begroting duidelijk leesbaarder. Een voorbeeld, het verhaal over de digitale veiligheid en de voorlichting blijkt dat daar geen financiën achter staan. We missen een risicoanalyse. Dat is het tweede punt. We missen een integraal overzicht van de belangrijkste financiële risico's. Wat zijn de tien grootste risico's voor onze gemeente? Hoe groot is de kans dat dat zich voordoet? Wat is de mogelijke financiële impact? Nu staan deze risico's verspreid door de begroting. Dat maakt het lastig om een totaalbeeld te overzien. Het volgende punt heb ik eigenlijk al benoemd. Het is toch het realistisch plannen. Plan de bouwprojecten realistisch. Lever gefaseerd en haalbaar dan te veel willen in 2027. Neem in de begroting ook de actuele stand op. Dan staat er: zonder fouten. Laten we streven naar een begroting zonder fouten en herleidbare tabellen. Als we vragen van waar komt de tabel vandaan, dat we dan ook antwoord kunnen krijgen. De eerste vier punten maken dat we gaan aansluiten bij de motie van D66, die zij gaan indienen over de verbetering van de begroting. Dan het punt 5, de bezuinigingen. We zullen met elkaar, college en raad, het gesprek moeten voeren over hoe we de komende jaren kosten gaan besparen om tot een sluitende begroting te komen. Ik dacht al, er komt er een.

De **voorzitter**: Mevrouw Koppert, OGP Midden-Delfland, vanuit de interruptie, aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van den Akker gaf heel duidelijk aan, kijken hoe we kosten kunnen besparen om tot een sluitende begroting te komen. Vindt u dan ook dat de zwaarste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen? Is dat voor u ook wat dat betreft iets waarmee te spelen valt en de minder zware schouders ook mindere lasten gaan krijgen?

De **voorzitter**: Dank u wel.

Mevrouw **Van den Akker**: Nee, ik wil echt gewoon kijken op items waar het over gaat. Voorzitter, dank u wel. Ik ga nog een keer wachten.

De **voorzitter**: Nee, u mag het antwoord nu geven, aan u het woord.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik zie haar lachen, ja. Nee, we gaan met elkaar kijken waar de kosten zijn die we kunnen gaan besparen en hoe we dat kunnen gaan doen. Daar zullen we met elkaar het gesprek over moeten voeren. Dan niet vanuit die standpunten die u nu aangeeft in principe. Nee, gewoon eerst kijken wat nodig is om tot een goede begroting te komen, maar vooral om te kijken wat goed is voor Midden-Delfland. Ruimte voor nieuw beleid. Laten we financiële ruimte maken voor de plannen van de coalitie. Het kan zoveel beter in ons mooie Midden-Delfland. Zoals het oplossen van de verkeersproblematieken in de drie kernen. Verdere ruimte en beweging in de

woningmarkt, zoals de voorrangsregels voor eigen inwoners die nu al ingevoerd zijn, zorg en welzijn dichtbij, transparante gemeentelijke financiën en vergroten van de veiligheid.

De **voorzitter**: Mevrouw Van den Akker, ik onderbreek u wederom. Er is een vraag vanuit de OGP Midden-Delfland, de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Van den Akker, zij begint haar hele eerste rijtje met tips. U zegt netjes tips. Dat is vrijblijvend. Mijn vraag aan mevrouw Van den Akker, want een deel kunnen wij heel goed volgen, betere planning, betere begroting, risico-inschatting. Stelt u die ook als vraag aan het college of gaat u dat uitstellen naar de volgende begroting van volgend jaar? Het is informatie die we nu al willen weten.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Knaap. Het woord is aan mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Dank u wel. Ja, ik begrijp ook dat u het wil weten. Dat willen wij eigenlijk zelf ook, maar voor nu, op dit moment, zijn het inderdaad dingen die we graag de volgende begroting gaan evalueren of dat ook nu meegenomen is en dan zullen wij daar sterker op inzetten. Nu is het vertrouwen dat dat gaat gebeuren.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Knaap fronsen, maar ik begrijp, als het goed is, dat het de tips echt zijn die u meegeeft, maar niet een vraag nu concreet aan het college is.

Mevrouw **Van den Akker**: Nee.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaat u waarschijnlijk toe naar een stukje afronding.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik ga zeggen tot slot. Bijna, bijna. Helpend bij dit punt is om te komen tot een kritische beoordeling van de exploitatie en te komen met voorstellen tot beëindiging van activiteiten waarvan de beoordeling negatief uitpakt. Eigenlijk een open deur, maar goed. Dat is handig om te kijken. Tot slot, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie toch nu het lampje branden. Wederom de heer Knaap, OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor weer een abstractie. Er zijn blijkbaar dingen die niet exploitabel zijn. We hebben het hier over een maatschappelijke opgave, dus ik zou toch graag van mevrouw Van den Akker willen weten wat zij dan bijvoorbeeld voor ogen heeft, want als het idee er is, dan zult u daar ongetwijfeld ook iets kunnen aangeven welke voorbeelden dat dan, wat u betreft, zijn.

Mevrouw **Van den Akker**: Ik heb wel een aantal voorbeelden.

De **voorzitter**: Aan u het woord, mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Dank u wel, voorzitter. Er zijn inderdaad daar voorbeelden van, maar het gaat mij nu te ver om dat met naam en toenaam te gaan noemen, omdat dat ook voor onrust gaat zorgen. Dat doe ik nu liever niet.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van den Akker. Ik zie nog een andere interruptie van de heer Vieira van D66. Aan u het woord.

De heer **Vieira**: Ja, dank u wel, voorzitter. Op dit punt, maar ook terugkomend op een ander punt. U zei dat de ambities voor 2027 best ambitieus zijn. U noemde daar wel concrete voorbeelden, bijvoorbeeld de Mariaschool, dat dat voor 2027 niet realistisch is. Nu zit ik te denken aan de exploitatie, waar u aan refereert. Wat is het beeld van, voorzitter, mevrouw Van den Akker bij de Mariaschool, wat daar gaat gebeuren? Wat is uw boodschap aan de Mariaschool? Wat vindt u realistisch? Ik denk dat de voorzitter u de beurt wil geven.

De **voorzitter**: Dat is helemaal het geval, mijnheer Vieira. Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van den Akker.

Mevrouw **Van den Akker**: Ja, wij zien natuurlijk eigenlijk al een uitvoering voor de Mariaschool in 2027 gepland, terwijl het realistischer zou zijn dat naar het jaar daarna te zetten, omdat nu het nog niet zover is dat dat ook gaat kunnen. Dan toch tot slot, voorzitter. We kunnen instemmen met deze begroting, maar met de nadrukkelijke oproep aan het college om bovenstaande punten mee te nemen. We vertrouwen in het college dat het met overtuiging aan de slag gaat om Midden-Delfland op een positieve manier vooruit te brengen. Dan heb ik nog een motie die ik moet dichten. Het gaat over PUUUR. Ik heb net toegelicht waarom wij van mening zijn dat het tijd wordt om de subsidie onder de loep te nemen. Het gaat als volgt: "Verzoekt het college om in de gemeentelijke begroting van 2028 uit te gaan van een lagere bijdrage aan PUUUR, waarbij het voorstel is om uit te gaan van € 50.000 subsidie, dit voorstel van de raad ook reeds aan te geven aan PUUUR, zodat ze er alvast rekening mee kunnen houden met hun organisatie." Het gaat over 2028. "Voor de jaren daarna het subsidiebedrag verder af te bouwen en te kijken wat echt nodig is voor de gebiedsmarketing gericht op Midden-Delfland. Hier voor 1 september 2027 met een voorstel naar de gemeenteraad te komen en na te denken over een betere subsidieverantwoording aan de gemeente waar de Stichting PUUUR zich aan dient te houden en hier voor 1 september 2027 met een voorstel naar de gemeenteraad te komen. En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.4 ingediend door Mijn Partij en VVD
Breder PUUUR

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 3 november 2026, behandelend de begroting 2027-2030, gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
- de gemeente Midden-Delfland de Stichting PUUUR heeft aangewezen als uitvoeringsorganisatie voor de gebiedsmarketing;
- hiervoor momenteel een structurele gemeentelijke bijdrage van € 90.000 per jaar beschikbaar is;
- bij de oprichting van PUUUR in 2019 het uitgangspunt was dat de gemeentelijke bijdrage als startsubsidie zou dienen en dat PUUUR daarnaast substantiële financiële bijdragen van andere partijen zou verwerven;
- PUUUR een zelfstandige stichting is en de gemeentelijke invloed met name via het beleidskader en de subsidievoorwaarden verloopt;
- er in de regio meerdere organisaties actief zijn op het gebied van gebieds- en stadsmarketing, zoals Ervaar Maassluis, S'DAM (Schiedam), Vlaardingen Partners, Bezoek Westland, Delft Marketing en Rotterdam Partners;

overwegende dat:
- er mogelijkheden kunnen zijn voor een intensievere samenwerking met de bestaande ondernemersverenigingen en recreatieve organisaties binnen Midden-Delfland, zoals in de gemeente Vlaardingen;
- het wenselijk is dat zoveel mogelijk recreatieve, toeristische, agrarische en culturele ondernemers en organisaties binnen de gemeente profiteren van het gemeenschapsgeld;
- met financiële en andere prikkels of met een ander model meer organisaties betrokken kunnen worden bij de gebiedsmarketing;
- tot heden het budget, behalve de komende aanpassing naar € 90.000, nooit is gewijzigd naar de daadwerkelijke wensen en inzet;
- budget toeristenbelasting meer is dan een bijdrage aan PUUUR;

verzoekt het college:
- om in de gemeentelijke begroting van 2028 uit te gaan van een lagere bijdrage aan PUUUR. Waarbij het voorstel is om uit te gaan van € 50.000 subsidie. Dit voorstel van de raad ook reeds aan te geven aan PUUUR zodat zij hier alvast rekening mee kunnen houden in hun organisatie;

- voor de jaren daarna het subsidiebedrag verder af te bouwen en te kijken wat nodig is voor de gebiedsmarketing gericht op Midden-Delfland;
- hiervoor vóór 1 september 2027 met een voorstel naar de gemeenteraad te komen;
- na te denken over een betere subsidieverantwoording aan de gemeente, waar de Stichting PUUUR zich aan dient te houden en hiervoor vóór 1 september 2027 met een voorstel naar de gemeenteraad te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Daarmee heeft u uw betoog beëindigd en mag u ook inderdaad de motie die u net qua dictum heeft voorgelezen, brengen. Hier hebben we dan de meest verse versie. Prima, dank u wel. Dat is motie 4.4, 'Breder PUUUR' genaamd en genoteerd. Dank u wel ook, mevrouw Van den Akker. Het was niet uw maidenspeech, maar wel de eerste keer dat u in de begrotingsbespreking woordvoerder was en u heeft het volbracht waarbij ik ook vanuit nu de volgorde, zoals we geloot hebben, het CDA mag uitnodigen. Mevrouw Langeveld zie ik ondertussen opstaan en het spreekgestoelte is voor u. Gedurende vijftien minuten exclusief de interrupties. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat ik wat tijd kan inhalen en dat ik wat minder nodig heb dan de vijftien minuten. Daar ga ik wel van uit. Voorzitter, laat ik beginnen met waar het mee hoort te beginnen, een woord van dank. Een begroting van ruim 230 pagina's maakt zichzelf niet. Onze oprechte waardering gaat daarom uit naar de ambtenaren en in het bijzonder naar de afdeling Financiën, die deze begroting met veel zorg heeft samengesteld. Ook dank aan de ambtenaren die onze vragen hebben beantwoord. Dat waren er best veel en soms op een moment dat ze ook gewoon andere dingen te doen hebben. We weten dat de organisatie niet groot is, des te knapper dat dit weer is gelukt. Ook complimenten voor het feit dat de begroting voor 2027 sluitend is. Dat is niet vanzelfsprekend en dat zeggen we met overtuiging. Voorzitter, dan een opmerking vooraf. Wie een begroting leest, wil weten wat dit college komend jaar gaat doen. Een begroting is een verhaal in cijfers. Alleen…

De **voorzitter**: Mevrouw Langeveld, ik onderbreek u, want ik zie een interruptie van de heer Hedges van de VVD. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Dat is snel.

De heer **Hedges**: Dank u wel, voorzitter. Ik heb even een vraag. Mevrouw Langeveld bedankt het college niet. Ik ben even benieuwd of dat bewust is of niet.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: U gaf aan dat ik het college niet bedank? Dan ga ik eens even goed in mijn tekst kijken, want dat moet natuurlijk wel en ik weet in ieder geval dat ik daar op het eind nog even iets ga zeggen tegen het college. Goed dat u me daarop attent maakt, maar uiteraard, mijn dank gaat ook uit naar het college. Op het eind hoop ik het nog even goed te maken. Even kijken waar ik ben gebleven. Wie een begroting leest, wil weten wat dit college het komend jaar gaat doen. Een begroting is een verhaal in cijfers. Alleen, er ligt nog geen collegewerkprogramma. Daar is net ook al iets over verteld. We lezen de hoofdstukken, maar de rode draad ontbreekt. Het is een beetje als een recept krijgen zonder te weten wat er gekookt gaat worden. We zien de ingrediënten, maar we weten niet of het soep wordt of een taart. Volgens mij heeft de heer Knaap deze uitspraak ook een keer gebruikt bij een van zijn betogen. Dat maakt het voor ons als raad lastig om te beoordelen of de keuzes in deze begroting de goede zijn, omdat we niet weten waarvoor ze gemaakt worden. Dan de financiën. We hebben de conceptbegroting zorgvuldig gelezen en eerlijk gezegd groeide daarbij een zorgelijk gevoel. Niet over 2027, want die is sluitend, maar de jaren 2028 tot en met 2030 laten tekorten zien waar we later nog dekking voor moeten vinden. Het resultaat over 2026 staat tot nu toe op een tekort van € 2,3 miljoen. Intussen loopt de inflatie op, gaan de WOZ-waarden en de toeristenbelasting al in 2027 fors omhoog en vallen onderhoud en vervanging steeds duurder uit. De begroting zelf noemt het Sociaal Domein, de Jeugdwet, en deels de WMO, een van de grootste financiële risico's met een open eind. Dan het weerstandsvermogen, op pagina 153, landelijk beoordeeld als matig. Dat wordt technisch

gecompenseerd door onze onroerend goed- en erfpachtconstructie erbij te trekken. Dan komen we uit op een voldoende, maar een voldoende is geen goed en als je weet dat er tegenvallers voor de deur staan, wil je meer dan een zesje.

De **voorzitter**: Mevrouw Langeveld, ik onderbreek u, want ik zie een interruptie van de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Wellicht was ik te voorbarig, want het weerstandsvermogen werd als matig beoordeeld, maar dat is natuurlijk niet matig, dat is voldoende. Volgens mij corrigeerde mevrouw Langeveld zichzelf daarna.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Hedges.

Mevrouw **Langeveld**: Oké, ik hoor geen vraag.

De **voorzitter**: Geen vraag inderdaad.

Mevrouw **Langeveld**: Geen vraag, ik ga verder.

De **voorzitter**: Zo is dat.

Mevrouw **Langeveld**: Even kijken hoor. We willen dus meer dan een zesje. Wat ons daarnaast opvalt, is dat inwoners al een flinke lastenverzwaring voelen terwijl we tegelijk zien dat eerder gedane investeringen worden teruggedraaid. Denk bijvoorbeeld aan de flexwoningen, aan de Mariaschool, waar het niet toekennen van een voorbereidingskrediet mogelijk tot desinvestering leidt en aan de afvalkosten, waar investeringen door een beleidswijziging niet het beoogde rendement halen. Dat betekent dat geld is uitgegeven zonder dat de maatschappelijke opbrengst wordt gehaald. Dat is lastig uit te leggen aan een inwoner die net zijn WOZ-aanslag heeft gezien. Tegelijk zien we uitgaven waarvan nut en noodzaak ons niet direct duidelijk zijn. € 50.000 voor kerstverlichting en de grote witte letters die ons mooie landschap mogelijk gaan ontsieren. Nu houden wij ook van gezelligheid voorzitter, maar als we aan de ene kant moeten bezuinigen, en aan de andere kant letters neerzetten, dan is dat een verhaal dat je niet makkelijk vertelt. Ondertussen lopen bij echt noodzakelijke projecten, zoals de kunstgrasvelden, de kosten op en worden budgetten overschreden, zonder dat er voldoende dekking nog voor is gevonden. Het college schrijft zelf…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: Weer mijnheer Hedges.

De **voorzitter**: Weer mijnheer Hedges. Ik geef daarmee ook het woord aan de heer Hedges.

De heer **Hedges**: Dank u wel. Toch even over die letters. Ik snap dat het in de beeldvorming makkelijk is om te zeggen, die letters kosten ook een hoop geld en je mag ervan vinden wat je wilt. Dat debat hebben we al gevoerd, over waarom we dat marketingtechnisch een goed idee vinden. Ik denk dat het wel belangrijk is om even te zeggen dat de letters, en even kijken of mevrouw Langeveld dat nog goed weet over hoe het voorstel in elkaar zit, dat de financiering, er moet een voorstel voor komen, en is mevrouw Langeveld er ook mee eens, dat die financiering uit de verhoogde toeristenbelasting, of de bijdrage straks van PUUUR, die wellicht gaat dalen, dat die daaruit gehaald kan worden? Staat uw standpunt dan nog steeds?

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Hedges. Het woord is aan mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Ik kan er een kort antwoord op geven. Wij wachten graag de beantwoording van de motie af, of de uitwerking van de motie. Dan zullen wij ook met een reactie komen. Dank u wel.
Ik ga verder met mijn betoog. Het college schrijft zelf op pagina 4 dat binnen de programma's weinig ruimte is om tegenvallers op te vangen en dat de gekozen koers doordachte keuzes en

scherpe monitoring vraagt. Daar zijn wij het helemaal mee eens. Wij vragen alleen dat het college dat ook doet. Daarom dienen wij de motie 'Geen geld in de Gaag' in en het dictum zal ik aan het einde van deze alinea aan u voorlezen. De motie vraagt het college terughoudend te zijn met nieuwe uitgaven, zorgvuldig om te gaan met gedane investeringen, desinvesteringen te voorkomen en geen geld uit te geven aan niet-noodzakelijke zaken waar geen financiële ruimte voor is. Het doel is simpel. De gemeentelijke financiën op lange termijn gezond houden, zodat we vrij en onafhankelijk kunnen blijven in onze keuzes. Hand op de knip, zonder de gezelligheid uit het oog te verliezen. Dan zal ik nu het dictum voorlezen: "Verzoekt het college terughoudend te zijn met nieuwe uitgaven, zorgvuldig om te gaan met reeds gedane investeringen en het kostenaspect van beleidswijziging voor de besluitvorming actief aan de raad te communiceren." Het tweede punt: "Bij desinvesteringen de raad eveneens voor de besluitvorming actief te informeren over het financiële aspect van de betreffende desinvestering." Het derde punt: "Geen middelen uit te geven aan niet-noodzakelijke zaken waarvoor feitelijk geen financiële ruimte bestaat en daarbij bij de eerstvolgende periodieke begrotingswijzigingen de budgetten voor kerstverlichting en het onderzoek naar reclameletters terug te laten vloeien naar de algemene reserve. En gaat over tot de orde van de dag." Ik ga verder. Jongeren. Daar heeft mevrouw Van den Akker ook al het een en ander over aangegeven. Het online veilig opgroeien. Voorzitter, naar iets wat niet in euro's te vangen is, maar wel in zorgen. De meeste jongeren in Midden-Delfland doen het goed en groeien gezond op. Dat willen we nadrukkelijk zeggen. Er is helaas een online leefwereld die razendsnel verandert en waar veel ouders niet bij kunnen komen. Jongeren worden via social media en game-platforms benaderd door onbekenden, onder druk gezet, soms gechanteerd. Ze worden, vaak zonder het zelf te beseffen, aangezet tot criminele activiteiten, zoals het afleveren van pakketjes of het doorsluizen van geld en ze krijgen te maken met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat kan dus allemaal. Eén ding weten we eerlijk gezegd niet. Hoe groot dit probleem in onze gemeente is. Daar zit precies het punt. Vorig jaar vertelde de hoofdofficier van de politie in deze raad dat in onze gemeente jeugd- en jongerenwerk ontbreekt. Dat werk kan actief op zoek gaan naar jongeren waarover de politie zich zorgen maakt, want die jongeren zijn er wel in Midden-Delfland, en kan jongeren en ouders voorlichten. Tijdens de Kadernota 2026 hebben we het college gevraagd of het die zorgen deelt en bereid is naar jeugd- en jongerenwerk te kijken. Een reactie is nog niet gekomen. We zijn inmiddels een jaar verder en een jaar is in de digitale wereld een eeuwigheid. Wij vragen niet om geld, wij vragen om kennis. Daarom dienen wij, samen met de Mijn Partij en D66, de motie in 'Online Veilig Opgroeien in Midden-Delfland'. Aan het eind van deze alinea zal ik het dictum voorlezen. De motie vraagt het college in kaart te brengen wat er bekend is over de omvang en aard van digitale onveiligheid onder jongeren in onze gemeente, via politie, scholen, sportverenigingen en jeugdhulp, en ook aan te geven waar we geen zicht op hebben. Daarnaast vragen we te onderzoeken of en hoe jeugd- en jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk kunnen bijdragen, wat dat kost en wat het oplevert en te kijken welke landelijke projecten er al bestaan, want die bestaan er, zodat we niet zelf het wiel hoeven uit te vinden. Het uitgangspunt is dat het werk mogelijk ook dure specialistische jeugdhulp kan helpen voorkomen, maar dan wel met een zeer heldere opdracht en dat moeten we eerst onderzoeken. De uitkomsten willen we voor de zomer van 2027 hebben, zodat de raad een afgewogen keuze kan maken en er in het schooljaar 2027-2028 daadwerkelijk iets kan gebeuren. Dat sluit ook aan bij het eerste deel van mijn betoog. Eerst weten wat er speelt en dan pas geld uitgeven. Dat is precies de terughoudendheid waar we om vragen. Ik zal nu het dictum voorlezen. Het is best een lange motie. Dit gaat niet van mijn tijd af: "In kaart te brengen wat er bekend is over de omvang en de aard van het probleem van digitale onveiligheid onder jongeren in Midden-Delfland, onder meer via de politie, scholen, sportverenigingen en de jeugdhulp, en daarbij aan te geven op welke punten de gemeente geen zicht heeft op de omvang van het probleem." Het tweede punt: "Te onderzoeken of en hoe de inzet van jeugd- en jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk voor kinderen vanaf groep 5 van de basisschool een helpende bijdrage kan leveren aan de veiligheid van jongeren in Midden-Delfland, in het bijzonder bij digitale onveiligheid, wat het kost en wat het kan opleveren." Het derde punt: "Te onderzoeken welke landelijke projecten en aanpakken er zijn gericht op digitale onveiligheid onder jongeren en voorlichting aan ouders, en of en hoe Midden-Delfland hierbij kan aansluiten." Het vierde punt: "Te komen tot een programma waarin onder andere is opgenomen veilig internetgebruik, respectvol onlinegedrag, gevolgen van cyberpesten en het herkennen van de online gevaren." Het laatste punt: "De uitkomst daarvoor de zomer van 2027 met de raad te delen, zodat de raad een afgewogen keuze kan maken en een actie gezet kan worden in het schooljaar

2027-2028. En gaat over tot de orde van de dag." Voorzitter, nog een woord over het Sociaal Domein.

De **voorzitter**: Mevrouw Langeveld. U heeft net een heel mooi het dictum voorgelezen en ondertussen is er een interruptie van mevrouw Geense van de VVD. Aan u het woord.

Mevrouw **Geense**: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Langeveld. Ik hoor mevrouw Langeveld zeggen 'eerst onderzoeken en daarna geld uitgeven'. Ziet u dan niet… Hoe wij dit zien is dat ook ambtelijke capaciteit gaan gebruiken voor een bepaald onderzoek, dat zien wij ook als geld uitgeven want daarmee gebruik je de capaciteit van ambtenaren, waar ook een bepaald financieel plaatje aan zit, om een bepaald onderzoek te doen. Hoe ziet u dit?

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Geense. Mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: Ja, daar kan ik kort een antwoord op geven. Alles wat we eigenlijk vragen aan het college, iedere vraag, ook iedere motie voor de uitwerking, dat kost geld. Dat geldt net zo goed voor uw moties en voor uw vragen en ik ben straks heel erg benieuwd wat het college gaat antwoorden bij deze motie en of het inderdaad ook uitvoerbaar is, ja of nee. Dan kunnen we daar straks in de tweede termijn nog uitgebreid bij stilstaan. Dank u wel. Ik ga verder met mijn betoog.

De **voorzitter**: Lampjes uit. Goed. Mevrouw Langeveld, aan u.

Mevrouw **Langeveld**: Voorzitter, nog een woord over het Sociaal Domein. In de begroting is voor 2027 € 100.000 en voor 2028 € 200.000 opgenomen voor de doorontwikkeling van een Stevig Lokaal Team. Het CDA is blij met dit voorstel om meer aanbod van zorg zelf in te kopen. Dat geven wij als fractie al een aantal jaren aan. Voor onze inwoners is het beter om hulp dicht bij huis te krijgen en uiteindelijk zal dit ook goedkoper zijn. Daarom hebben we een concrete vraag aan het college. Wilt u een deel van deze middelen inzetten voor een praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts? De huisarts is voor veel ouders en jongeren de eerste deur waarop ze kloppen. Een praktijkondersteuner Jeugd kan vroeg meekijken, kort ondersteunen en veel verwijzingen van dure specialistische hulp voorkomen. Dat is goed voor het kind en het gezin en het past precies bij de lijn die we vandaag kiezen. Eerst dichtbij en doordacht, dan pas zwaar en duur. Ik heb dan ook een vraag aan het college, wat ik graag straks wil horen is of het college bereid is dit mee te nemen in de uitwerking van het Stevig Lokaal Team. Voorzitter, tot slot iets vrolijks. Midden-Delfland is een groene gemeente en dat willen we graag zo houden. Het vastgestelde Groenbeleid 2026-2030 geeft inwoners al de ruimte om zelf meer initiatief te nemen met het openbaar groen in hun straat. Een prima uitgangspunt. Alleen, wie dat daadwerkelijk wil, loopt vast. Er is geen eenvoudige aanvraagprocedure. Je moet inloggen met je DigiD, een kadastrale kaart of luchtfoto invoeren en pas daarna kun je de voorwaarden vinden. Dat is zoiets als een bos planten, maar eerst de vergunning moeten aanvragen voor de schep. Tijdens ons werkbezoek op 1 september jl. bleek bovendien dat het grootste deel van het groenbudget opgaat aan maaien en vegen. Er blijft weinig over voor nieuw groen, verbetering en extra onderhoud. Als inwoners een stukje groen zelf of samen willen beheren, is dat winst voor iedereen. Een prettigere leefomgeving, betere gezondheid, een hechtere buurt, minder klachten over onkruid en afval en een lastendruk die voor de gemeente iets afneemt. Een vrijwilliger met de hark is een van de goedkoopste en vriendelijkste investeringen die we kennen. Daarom dienen wij ook de motie in 'Samen groen samen doen'. Het dictum zal ik zo meteen aan u voorlezen. De motie vraagt het college een centraal aanspreekpunt te creëren voor vragen en coördinatie over onderhoud en beheer van openbaar groen, het proces voor een bruikleenovereenkomst eenvoudig en duidelijk te maken, de kansen en voordelen voor inwoners en gemeenten actief onder de aandacht te brengen en inwoners te ondersteunen en de raad hierover uiterlijk voor de kadernota te informeren. Ik lees nu het dictum voor. Dat heb ik net eigenlijk al een klein beetje gedaan: "Verzoekt het college uit reeds bestaande formatie een centraal aanspreekpunt, een persoon of een loket binnen de gemeente te creëren voor vragen en coördinatie voor onderhoud en beheer openbaar groen en daar bekendheid aan te geven. De informatie, het aanvraagproces en voorwaarden voor een bruikleenovereenkomst eenvoudig en duidelijk te maken op de website van de gemeente, de drempel wegnemen om eerst verplicht in te loggen met je DigiD. De kansen en voordelen voor inwoners en gemeenten expliciet te benoemen en te benutten, hieraan publiciteit te geven en de inwoners hierbij actief te ondersteunen en de

raad uiterlijk voor de kadernota van 2027 te informeren over bovenstaande punten." Deze motie wordt mede ingediend door de OGP Midden-Delfland. Afsluiting. Voorzitter, ik rond af. Drie moties, één lijn, 'Geen geld in de Gaag', ga zorgvuldig om met wat we hebben. 'Online veilig opgroeien', weet eerst wat er speelt voordat je uitgeeft. 'Samen groen samen doen', benut de kracht van onze inwoners, want die is goedkoper dan welke maaimachine ook en minstens zo effectief. Wij waarderen het werk dat in deze begroting zit en we kijken uit naar de samenwerking in de komende jaren. Dank nogmaals aan het college, maar we vragen het college wel om scherp te blijven, keuzes uit te leggen en ons zo snel mogelijk te laten weten waar het naartoe wil, want dan helpen wij ook mee. Dank u wel.

Motie 4.5 ingediend door CDA
Geen geld in de Gaag

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;
onderwerp: Begroting 2027-2030;

overwegende dat:
- het resultaat over 2026 tot nu toe € 2,3 miljoen negatief is;
- de begroting voor de jaren 2028-2030 niet sluitend is;
- het weerstandsvermogen van de gemeente de kwalificatie matig kent;

constaterende dat:
- de inwoners reeds worden geconfronteerd met stijgende lasten;
- er sprake is van forse desinvesteringen en oplopende projectkosten;

verzoekt het college:
- terughoudend te zijn met nieuwe uitgaven, zorgvuldig om te gaan met reeds gedane investeringen en het kostenaspect van beleidswijzigingen voor de besluitvorming actief aan de raad te communiceren;
- bij desinvesteringen de raad eveneens voor de besluitvorming actief te informeren over het financiële aspect van de betreffende desinvestering;
- geen middelen uit te geven aan niet-noodzakelijke zaken waarvoor feitelijk geen financiële ruimte bestaat en daarom bij de eerstvolgende periodieke begrotingswijziging de budgetten voor kerstverlichting en het onderzoek naar reclameletters terug te laten vloeien naar de algemene reserve;

bovenstaande helpt de gemeentelijke financiën op langere termijn gezond te houden en hiermee onze keuzevrijheid en onafhankelijkheid als gemeente te waarborgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.6 ingediend door CDA, Mijn Partij en D66
Online veilig opgroeien in Midden-Delfland

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;

constaterende dat:
- de meeste jongeren in Midden-Delfland het goed doen en gezond opgroeien, maar dat er gezien het landelijke beeld zorgen kunnen bestaan over een groep jongeren;
- een groep jongeren zich beweegt in een online leefwereld, die razendsnel verandert en ouders vaak onwetend zijn over wat er zich online afspeelt en welke gevaren er zijn;
- jongeren via sociale media en gameplatforms door onbekenden worden benaderd, online onder druk worden gezet en soms worden gechanteerd;
- jongeren, vaak zonder het zelf goed te beseffen, worden aangezet tot criminele activiteiten, zoals het afleveren van pakketjes of het overmaken van geld;
- jongeren online worden geconfronteerd met seksueel grensoverschrijdend gedrag en onder druk worden gezet om beeldmateriaal te delen;

- het de raad niet duidelijk is hoe groot dit probleem onder jongeren in Midden-Delfland is en welke jongeren het raakt;
- de hoofdofficier van politie vorig jaar in deze raad heeft aangegeven dat in onze gemeente jeugd- en jongerenwerk ontbreekt. Dit werk kan actief op zoek gaan naar jongeren waarover bij de politie zorgen bestaan en kan jongeren en hun ouders voorlichten;
- jeugd- en jongerenwerk mogelijk kan bijdragen aan het voorkomen van dure, specialistische jeugdhulp, mits dit gebeurt met een zeer heldere opdracht, en dat onderzocht moet worden of dit in Midden-Delfland ook zo is;
- het goed is om, voordat de gemeente zelf iets opzet, te bezien welke landelijke projecten en aanpakken gericht op digitale onveiligheid onder jongeren er al zijn en of daarbij aangesloten kan worden;
- het college tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 is gevraagd of het de zorgen over de leefwereld van deze jongeren deelt en bereid is de inzet van jeugd- en jongerenwerk te onderzoeken, en dat hierop nog geen reactie is gekomen;
- de veiligheid van onze jongeren onderdeel hoort te zijn van een veiliger Midden-Delfland;
- de raad zicht moet hebben op de omvang van het probleem, de mogelijkheden, de opdracht en de kosten van jeugd- en jongerenwerk, voordat hij hierover keuzes maakt in een begroting;

roept het college op om:
1. in kaart te brengen wat er bekend is over de omvang en de aard van het probleem van digitale onveiligheid onder jongeren in Midden-Delfland, onder meer via de politie, scholen, sportverenigingen en de jeugdhulp, en daarbij aan te geven op welke punten de gemeente geen zicht heeft op de omvang van het probleem;
2. te onderzoeken of en hoe de inzet van jeugd- en jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk (voor kinderen vanaf groep 5 van de basisschool) een helpende bijdrage kan leveren aan de veiligheid van jongeren in Midden-Delfland, in het bijzonder bij digitale onveiligheid, wat het kost en wat het kan opleveren;
3. te onderzoeken welke landelijke projecten en aanpakken er zijn gericht op digitale onveiligheid onder jongeren en voorlichting aan ouders en of en hoe Midden-Delfland hierbij kan aansluiten;
4. te komen tot een programma waarin o.a. is opgenomen: veilig internetgebruik, respectvol onlinegedrag, gevolgen van cyberpesten en het herkennen van de online gevaren;
5. de uitkomsten vóór de zomer van 2027 met de raad te delen, zodat de raad een afgewogen keuze kan maken en er actie gezet kan worden in het schooljaar 2027-2028;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.7 ingediend door CDA en OGP Midden-Delfland
Samen groen samen doen

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;
onderwerp: Begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- inwoners van Midden-Delfland nu al zelf meer initiatief mogen nemen met openbaar groen in hun leefomgeving, maar een eenvoudige aanvraagprocedure ontbreekt en veel inwoners niet weten hoe te beginnen of aan welke voorwaarden (ecologisch, veilig) het moet voldoen;
- het aanvragen van een bruikleenovereenkomst nu onnodig ingewikkeld is door verplicht in te loggen via DigiD en het verplicht in te voeren van een kadastrale kaart of luchtfoto;
- tijdens het werkbezoek van de raad 1 september 2026 bleek dat het merendeel van het groenbeheerbudget opgaat aan maaien en vegen, waardoor weinig budgetruimte overblijft voor nieuw groen en extra onderhoud;
- het zelf en/of samen met inwoners een stuk openbaar groen beheren bijdraagt aan een fijne gezonde leefomgeving, fysieke en mentale gezondheid en een zorgzame gemeenschap;
- meer onderhoud en beheer van openbaar groen door inwoners de druk verlicht bij het groenbeheer en het gemeentelijk budget. Hiermee kan een kostenefficiëntie voor de gemeente gerealiseerd worden;

- meer bewustwording, verantwoordelijkheid en beheer van het lokale openbaar groen aanstekelijk werkt op bewoners wat ze zelf kunnen bijdragen aan de leefomgeving wat leidt tot minder klachten over onkruid, afval of verwaarlozing;

verzoekt het college:
- uit reeds bestaande formatie een centraal aanspreekpunt (persoon/loket) binnen de gemeente te creëren voor vragen en coördinatie voor onderhoud en beheer openbaar groen en daar bekendheid aan geven;
- de informatie, het aanvraagproces en voorwaarden voor een bruikleenovereenkomst eenvoudig en duidelijk te maken op de website van de gemeente. De drempel wegnemen om eerst verplicht in te loggen met je DigiD;
- de kansen en voordelen voor inwoners en gemeente expliciet te benoemen en te benutten, hieraan publiciteit te geven en de inwoners hierbij actief te ondersteunen;
- de raad uiterlijk voor de kadernota van 2027 te informeren over bovenstaande punten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld, voor uw betoog en de afsluiting met de motie 'Samen groen samen doen'. Een drietal moties die wij hierin ontvangst hebben genomen. Waarvoor dank en die zijn geregistreerd. We begonnen over de taart en de smaak. We hebben vijf taartpunten vanavond die een kwartier spreektijd hebben. Het laatste taartpunt is toebedeeld aan de heer Vieira als fractievoorzitter van D66. Aan u het woord.

De heer **Vieira**: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ben in mijn leven voor heel veel uitgemaakt, maar taartpunt stond nog niet in het lijstje.

De **voorzitter**: Ik noemde het laatste stuk taartpunt als, nou ja, u snapt mij helemaal.

De heer **Vieira**: Maakt verder niet uit. Ik laat me niet afleiden. Overigens, als je als laatste aan de beurt bent, ja, dat is best wel vervelend. Dan stel ik meestal voor om er maar een interactieve sessie van te maken, maar ik moet eerlijk zeggen dat wordt op zo een avond vaak meer gepingpong dan dat het echt een mooi dialoog wordt. Voel je vrij om te interrumperen als dat nodig is. Ik heb geprobeerd goed te luisteren naar van alles wat voorbijgekomen is en daar mijn presentatie op te maken. Ik heb heel veel zitten krabbelen. Het ziet er ietwat slordig uit, maar ik hoorde natuurlijk heel veel over de begroting en die begroting die natuurlijk gewoon, wat iedereen al eigenlijk al aangaf, natuurlijk ja, als je het woord zelf laat vallen, dan is dat best wel saai natuurlijk, maar de onderwerpen die voorbijkwamen over het wonen waar OGP Midden-Delfland mee begon, over onderwijs of de wegenveiligheid, dan zie je pas waar het echt om gaat. Die begroting, laat ik allereerst iedereen bedanken die hier een bijdrage aan geleverd heeft. Het is best wel een dik document geworden, met af en toe herhaling. Het verbaast me niet. D66-programma's in het verleden kon je net als deze soms als deurstopper gebruiken. Het heeft hoe dan ook zijn nut, maar ook de inhoud doet ertoe en er staan goede dingen in deze begroting. Tegelijkertijd is de samenhang wat ons betreft niet altijd even goed te volgen. Als je gewoon een willekeurig hoofdstuk pakt, laat ik zeggen programma 1. Ik wil u niet belasten met meteen honderden bladzijdes te lezen, maar dan staat er een bepaalde ambitie over van alles en nog wat. Vervolgens één bedrag en vervolgens is niet te volgen van, te toetsen, wordt het nou gehaald of niet gehaald? Dan staan de kerncijfers achterin en dat heeft er mede toe geleid dat wij bij de technische ronde met elkaar pak hem beet 130, 140 vragen hebben gesteld en eigenlijk zou je dat niet willen wat ons betreft, maar ook wat anderen betreft. Dat brengt ons eigenlijk tot een eerste motie over de begroting wat ons betreft en zo kijken wij ook naar een begroting die we leesbaar willen hebben voor onszelf, maar zeker voor onze inwoners. Je moet gewoon je buurvrouw of buurman voor ogen hebben en kijken, als hij hem openslaat, wil je gewoon zien 'dit gebeurt er, zoveel kost het, zo controleren wij' en uit de begroting zoals die nu is, was dat gewoon heel lastig. Daarom voorzitter hebben we een eerste motie over dit onderwerp, die overigens misschien door meerdere gesteund wordt, maar mede-indieners zijn het CDA en de OGP Midden-Delfland. Dan wilt u waarschijnlijk dat ik het dictum voorlees, wat overigens uit zes delen bestaat. Ik begin daar maar vast. Het gaat van mijn spreektijd af geloof ik. "Verzoekt het college bij de voorbereiding van de programmabegroting 2028-2031 verbeteringen door te voeren in de leesbaarheid, overzichtelijkheid en navolgbaarheid

van de begroting." Dat is punt 1. Punt 2 is: "Daarbij per programma duidelijk inzichtelijk te maken welke concrete doelen worden nagestreefd, welke activiteiten worden uitgevoerd en welke financiële middelen gemoeid zijn en hoe de voortgang en de resultaten kunnen worden beoordeeld." Derde punt: "De beantwoording van technische vragen aan raadsleden anders en beter in te kleden. De relatie tussen de kadernota, bestuurlijke prioriteiten en de begroting duidelijker weer te geven. De gemeenteraad tijdig te betrekken bij de gewenste verbeteringen, waarbij ook voorbeelden uit andere gemeenten kunnen worden benut en de verbetering zoveel mogelijk binnen de bestaande begrotingscyclus en ambtelijke capaciteit te realiseren." Ik kan hem indienen, maar ik kan ook wachten tot het einde van mijn betoog, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat laatste is prima. We weten nog niet wat u verder nog in petto heeft.

De heer **Vieira**: Nog een aantal moties kan ik verklappen.

De **voorzitter**: Kijk aan.

De heer **Vieira**: Een van die moties gaat over onderwijs. Waarom zou D66 niet een keer daarover beginnen? Dat doen we vanavond ook weer. Specifiek hadden wij in beeld voor ons de kinderen die op scholen zitten. We weten dat in de zomer die lokalen gewoon hartstikke warm worden en vaak te klein zijn. Wij hebben, en velen van ons, dat weet ik zeker, het beste voor voor onze kinderen. Daarvoor hebben wij ook een IHP vastgesteld. Het is voor ons echter niet altijd even duidelijk wanneer wat uitgevoerd wordt, wat de plannen zijn. Er werd al gerefereerd aan de Mariaschool, kan het niet in 2027, maar wat dan wel. Voor ons is het niet duidelijk waarom dat eventueel later zou moeten. Ik denk dat het wat ons betreft begint met eerst daar inzicht in te krijgen. Ik lees dan de volgende motie voor. Zij heet 'Zicht en grip op IHP'. Dat bestaat uit een aantal punten. Wij verzoeken het college het eerste kwartaal van 2027 een inhoudelijke bijeenkomst met de gemeenteraad te organiseren over de uitvoering van het IHP, waarin de voortgang van de financiële opgaven, leerlingenprognoses, benodigde capaciteit en mogelijke alternatieven en de belangrijkste dilemma's worden toegelicht. Indien noodzakelijk, wordt dat in beslotenheid besproken. Tweede punt: "Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 de gemeenteraad te informeren over de voortgang en voorbereiding van de huisvesting van De Schutse, inclusief uitgewerkte businesscase". Derde punt: "Jaarlijks en uiterlijk voorafgaand aan de behandeling van de kadernota geactualiseerde meerjarenplanning voor de uitvoering van het IHP aan de gemeenteraad voor te leggen", zodat wij weten waar we het met elkaar over hebben, want het gaat om miljoenen, dus dan wil je wel weten waar je op stuurt of niet op stuurt. Vierde punt: "De raad daarbij inzicht te geven in de benodigde voorbereidingskredieten." Het vijfde punt: "Bij eventuele vertraging inzichtelijk te maken wat hiervan de oorzaak is en welke actieven overwogen worden en welke volgen dit heeft voor de kwaliteit en de continuïteit van de onderwijshuisvesting." Dan, voorzitter, veel van het werk dat wij krijgen, begint vaak met een startnotitie of een document, een voorstel van het college, iets wat wij toegestuurd krijgen. Er zijn ook situaties die anders lopen. Bijvoorbeeld signalen vanuit de samenleving. We maken ze allemaal mee en in dit geval specifiek ons commissielid Lidia Spindler. Ja, die kreeg signalen over gevaarlijk en hard rijden in Schipluiden en specifiek aan de Zouteveenseweg. Wat zij toen gedaan heeft is, zij is gewoon in gesprek gegaan met Veilig Verkeer Nederland om te kijken 'wat gebeurt hier nou eigenlijk?' Wat je zag is dat in het 30km-gedeelte van de Zouteveenseweg, in Schipluiden, 75% van de gemeentevoertuigen harder reed dan 35 km per uur, met uitschieters van 71. Uit een enquête van onder tientallen respondenten bleek dat 76% de verkeerssituatie echt als onveilig tot zeer onveilig ervaart en omwoners zich zorgen maken over de veiligheid, onder meer van voetgangers, fietsers, in ieder geval kwetsbare verkeersdeelnemers. Zij is daarmee aan de slag gegaan. Na die metingen willen wij, en dat doen wij niet alleen, maar ook de VVD en het CDA een motie indienen op dit vlak. Dat dictum lees ik hierbij aan u voor: "Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 concrete op korte termijn uitvoerbare maatregelen treffen om de gereden snelheden op het 30km-gedeelte van de Zouteveenseweg terug te dringen, waarbij ten minste wordt onderzocht welke direct uitvoerbare verkeersremmende maatregelen kunnen worden ingezet, waaronder snelheidsdisplays, wegversmallingen, markeringen en andere passende voorzieningen. Parallel hieraan, in overleg met omwonenden, politie en verkeersdeskundigen, een voorstel uit te werken voor een structureel veilige inrichting van het 30km-gedeelte, waarbij de weginrichting aansluit op de maximale snelheid. De structurele maatregelen af te stemmen op toekomstige ontwikkelingen,

zoals bijvoorbeeld de Keenenburg V. Daarbij geen maatregelen treffen die weer problemen en gevaarlijke situaties creëren. Na uitvoering van de kortetermijnmaatregelen opnieuw snelheidsmetingen uit te voeren en uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 de raad te informeren over de uitgevoerde maatregelen. Als dat niet lukt, de raad hierover te informeren." Hier moeten nog een paar krabbels op, maar dat even ter kennisgeving. Ik denk dat mevrouw Spindler hier graag bij was geweest vanavond. Zij is heel trouw in haar maatschappelijke volgen van situaties. Helaas is deze week haar moeder overleden. Het is tussen het overlijden en de uitvaart in, dus helaas. Ook vanaf deze plaats de condoleance aan ons commissielid hiervoor. Ja, dan is de overgang een beetje gek van zo een situatie naar het laatste onderdeel waar ik het met u over wil hebben, althans de laatste motie. Wat ik zei is, op het moment dat wij aan de slag gaan met een begroting of met vraagstukken, dan kijken wij wat er in de samenleving speelt. Wat wij mooi vinden, is dat in Midden-Delfland de toekomstvisie is vastgesteld, maar daar voorafgaand duizenden mensen deelgenomen hebben op allerlei manieren aan enquêtes, waarvan ruim duizend aan online-enquêtes. Wij keken door wat onze inwoners nou zeggen. Daarbij gaf meer, dus honderden inwoners, dus meer dan een derde, meer dan, rond de 34% geloof ik, gaf aan gebruik te willen maken van deelvervoer. Wij zien, dus dat is best wel een hoog percentage in onze ogen en wij zien tegelijkertijd dat de bereikbaarheid met openbaar vervoer in ons dorp verschilt of beperkt is, bijvoorbeeld in Schipluiden. Tegelijkertijd zien we ook verkeerssituaties, als je kijkt wat is de topergernis van mensen, dan zeggen ze parkeerdruk, gevaarlijk rijdend verkeer, allemaal dat soort aspecten. Ja, je zou met deelvervoer, als mensen kiezen voor deelvervoer in plaats van hun eigen auto, zou je de verkeersbewegingen terug kunnen brengen en binnen gevaarlijke situaties, maar dat is een aanname, dat als je deelvervoer hier neer zou zetten, mensen geen tweede auto kopen of überhaupt een auto kopen. Waar wij eigenlijk het college toe willen oproepen, is om, en dan lees ik het dictum voor, "een beknopte verkenning uit te voeren naar de kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland, met bijzondere aandacht voor deelauto's en verschillende behoeften en mogelijkheden tussen de dorpskernen." Ik benoem expliciet deelauto's, omdat wij echt niet voor verrommeling van deelfietsen en scooters zijn. Daarom staat dit erin. Punt 2: "Daarbij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor inwoners en huishoudens die niet beschikken over een auto, dan wel waarvoor deelvervoer een alternatief is, om niet meerdere auto's aan te hoeven schaffen", en als laatste punt: "De maatschappelijke meerwaarde, de haalbaarheid voor de aanbieder en de benodigde gemeentelijke inzet te beoordelen, met aandacht voor het voorkomen van ongewenste effecten, zoals verrommeling van de openbare ruimte, als vervanging voor loop- en fietsritten. Oh, sorry, nog twee punten. Excuses: "Hiervoor zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande praktijkervaringen, beschikbaarheid en kennis in andere gemeenten en de raad hier uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 te informeren."

De **voorzitter**: De heer Vieira, ik onderbreek u even, want ik zie een interruptie van mevrouw Langeveld van het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. De heer Vieira, u geeft aan een beknopte verkenning uit te voeren in de eerste bullet. Wat verstaat u onder een beknopte verkenning? Wat is het verschil tussen een gewone verkenning en een beknopte verkenning?

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, mevrouw Langeveld. Het woord is aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Ja, er zijn heel veel bestaande onderzoeken op dit vlak, dus met gemeenten die vergelijkbaar zijn met Midden-Delfland, met een populatie die hetzelfde is. Daar is gewoon heel veel informatie over bekend, zowel bij andere gemeenten als bij CROW, als de Vervoerregio. Je kan al beginnen met een deskresearch, zal ik maar zeggen, door een ambtenaar zonder extra formatie, dus wij vragen niet om de externe inhuur, waar we al kritisch op zijn, maar gewoon naast de functie van een mobiliteitsmedewerker om dit erbij te doen. Dat bedoelen wij met beknopt. Dat is niet gespecificeerd in uren, maar dan heeft u een beeld waar we heen willen. Overigens brengen we deze motie samen met de OGP Midden-Delfland in.

De **voorzitter**: U kunt vervolgen.

De heer **Vieira**: Ja, ik heb nog een interruptie, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een nieuwe interruptie, inderdaad, een tweetal zelfs. Als eerste wil ik het woord geven aan de heer Van Lier van Mijn Partij.

De heer **Van Lier**: Dank, voorzitter. In het kader van de motie en de onderzoeken schiet mij iets te binnen. We hebben ook MRDH, toevallig recent een keer samen met Aartje geweest als contactpersoon MRDH van onze gemeente en daar hebben ze een hele afdeling met deelmobiliteit en onderzoekjes. Ik zit niet in de motie. Is dat bewust of onbewust? Hoe ga je om met de onderzoeken van MRDH in dit verhaal?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Als eerste een compliment dat u in die commissie zit. Ik had de eer om de vorige periode erin te zitten en toen gingen ze net opstarten met dit gedeelte rondom deelvervoer en de onderzoeken daarnaar. We hebben ze niet bewust buitengelaten, maar we willen het niet beperken. We weten ook dat de VRA, de Vervoerregio in Amsterdam, hier onderzoek naar doet. Andere gemeenten zijn wat kleiner, want wij zijn in de Metropoolregio net een beetje afwijkend. We willen het niet daartoe beperken, maar dat zou er zeker onderdeel van kunnen zijn.

De **voorzitter**: Dat is naar behoren beantwoord, zie ik. Dan wil ik graag ook de heer Hedges het woord geven voor een interruptie vanuit de VVD.

De heer **Hedges**: Dank u wel, voorzitter. Vaak als er op plekken deelvervoer geregeld wordt, dan ligt het initiatief bij de bewoners, die met een commerciële partij contact opnemen, onderzoek laten doen, de gemeente wordt betrokken op een gegeven moment, en dan is dat toekomstbestendig. Waarom stelt de heer Vieira voor om hier dat om te draaien en de gemeente het initiatief te laten nemen?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Hedges. Het woord is aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Wij als gemeente, zal ik maar zeggen, hebben zelf de uitvraag gedaan bij onze inwoners hoe zij naar vervoer en leefbaarheid kijken. 35% heeft dit dus aangegeven, althans van het onderzoek, dus een substantieel aantal. Wij als gemeente komen op voor een collectief belang en kunnen zaken breder uitzetten. Wij sluiten niet uit, wij zeggen niet, doe dat niet als individu, maar omdat dit signaal zo groot met zoveel grote aantallen is aangegeven bij ons, hebben wij zoiets van waarom zouden we dan niet als gemeente kijken naar die bestaande onderzoeken en naar de mogelijkheden?

De **voorzitter**: Ik zie een vervolgvraag. De heer Hedges.

De heer **Hedges**: Dank u wel, voorzitter. Inderdaad een vervolgvraag. Vanuit de VVD waren wij verbaasd dat als zoveel mensen het zouden willen, niet iemand dat eerder gedaan heeft. Verbaast u dat dan ook dat er geen bewoner is die al eerder een initiatief heeft genomen? Kennelijk waren de vragen in de enquête zo gesteld dat de indruk wordt gewekt dat de gemeente dit ook gaat doen en dat mensen achterover kunnen leunen. Deelt mijnheer Vieira die mening?

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Hedges. Het woord is aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Ik hoor eigenlijk twee zaken in de vraag van de heer Hedges. Allereerst, waarom doen inwoners dit niet? Op het moment dat je op een willekeurige deelauto-app gaat zitten en gaat kijken in het Midden-Delfland, dan staan er wel degelijk een aantal voertuigen, met bijvoorbeeld, ik zal dan geen naam noemen, ik mag geen commerciële uitingen doen geloof ik, maar die hebben wel een bewoner als beheerder. Het komt dus voor, dus het is niet zo dat dat volkomen onbekend is. De tweede vraag was of de motie een bepaalde indruk geeft. Die kant moeten we misschien niet helemaal opgaan. Wij staan helemaal open om te schaven aan de motie die op steun van de VVD kan rekenen. Voorzitter, als ik zo om me heen kijk, mensen zijn wat vermoeid, denk ik, na al die betogen. Ik heb zoveel gezegd over allerlei onderwerpen in de gemeente. Ik zou zo snel niet bepaalde nieuwe zaken kunnen aangeven die we nu specifiek willen aankaarten. Ik wil iedereen nogmaals bedanken en wilde het hierbij laten. Dank u.

Motie 4.8 ingediend door D66, CDA en OGP Midden-Delfland
Naar een duidelijke en inzichtelijke gemeentebegroting

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;
behandelend de begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- de gemeentebegroting een belangrijk instrument is voor de gemeenteraad om financiële en beleidsmatige keuzes te maken en het college te controleren;
- de huidige begroting veel informatie bevat, maar de samenhang tussen doelstellingen, voorgenomen activiteiten, beschikbare middelen en beoogde resultaten niet altijd eenvoudig te volgen is;
- de relatie tussen de Kadernota, bestuurlijke prioriteiten en de uiteindelijke begroting duidelijker kan worden weergegeven;
- de bespreking van de technische vragen over de begroting (en het stellen hiervan) verbetering behoeft;

overwegende dat:
- inwoners en raadsleden moeten kunnen begrijpen waaraan gemeenschapsgeld wordt besteed en wat daarmee wordt bereikt;
- een heldere en overzichtelijke begroting bijdraagt aan zorgvuldige besluitvorming en een goede controle op de besteding van publieke middelen;
- het verbeteren van de begroting niet noodzakelijkerwijs meer informatie vraagt, maar vooral om een betere ordening en presentatie van bestaande informatie;

verzoekt het college:
1. bij de voorbereiding van de programmabegroting 2028–2031 verbeteringen door te voeren in de leesbaarheid, overzichtelijkheid en navolgbaarheid van de begroting;
2. daarbij per programma duidelijker inzichtelijk te maken:
    - welke concrete doelen worden nagestreefd;
    - welke activiteiten daarvoor worden uitgevoerd;
    - welke financiële middelen daarmee gemoeid zijn;
    - hoe de voortgang en resultaten kunnen worden beoordeeld;
3. de beantwoording van technische vragen van de raadsleden anders in te kleden;
4. de relatie tussen de Kadernota, bestuurlijke prioriteiten en de begroting duidelijker weer te geven;
5. de gemeenteraad tijdig te betrekken bij de gewenste verbeteringen, waarbij ook goede voorbeelden van andere gemeenten kunnen worden benut;
6. deze verbeteringen zoveel mogelijk binnen de bestaande begrotingscyclus en ambtelijke capaciteit te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.9 ingediend door D66
Zicht en grip op het IHP

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026 te Schipluiden, behandelend de begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- de gemeenteraad op 22 oktober 2024 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de onderwijshuisvesting heeft vastgesteld;
- in het IHP een meerjarige opgave is opgenomen voor de verbetering en vernieuwing van verschillende schoolgebouwen in Midden-Delfland;
- de huisvesting van zowel basisschool De Schutse in Maasland als de Mariaschool in Den Hoorn de eerste belangrijke opgaven binnen dit plan zijn;

- voor De Schutse inmiddels tijdelijke huisvesting is gerealiseerd en voorbereidingsmiddelen beschikbaar zijn gesteld voor de verdere uitwerking van de definitieve vernieuwbouw van de bestaande locatie;
- de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de Mariaschool inmiddels lopen;

overwegende dat:
- goede en toekomstbestendige onderwijshuisvesting van groot belang is voor kinderen, ouders, onderwijspersoneel en de leefbaarheid van onze dorpen;
- de gemeente voor een aanzienlijke financiële opgave staat, waardoor zorgvuldige keuzes over investeringen, prioritering en fasering noodzakelijk zijn;
- voor een goede beoordeling van deze investeringen de meest actuele inzichten nodig zijn van de onderliggende leerlingenprognoses, de benodigde huisvestingscapaciteit, de kosten en mogelijke alternatieven;
- het van belang is dat eventuele vertragingen niet leiden tot langdurige onzekerheid over de toekomstige onderwijshuisvesting;
- de gemeenteraad tijdig inzicht moet krijgen in de financiële, maatschappelijke en onderwijskundige afwegingen om zijn kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen blijven vervullen;

verzoekt het college:
1. in het eerste kwartaal van 2027 een inhoudelijke bijeenkomst met de gemeenteraad te organiseren over de uitvoering van het IHP, waarin de voortgang, financiële opgave, leerlingenprognoses, benodigde capaciteit, mogelijke alternatieven en de belangrijkste dilemma's worden toegelicht. Indien noodzakelijk, worden deze in beslotenheid besproken;
2. uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 de gemeenteraad te informeren over de voortgang van de voorbereiding van de definitieve huisvesting van basisschool De Schutse, inclusief de uitgewerkte businesscase, het projectplan, de verwachte investeringskosten en een concrete planning voor verdere besluitvorming en realisatie;
3. jaarlijks en uiterlijk voorafgaand aan de behandeling van de kadernota's geactualiseerde meerjarenplanning voor de uitvoering van het IHP aan de gemeenteraad voor te leggen, met daarin de prioritering, planning en financiële fasering van de verschillende projecten, inclusief de onderbouwing van gemaakte keuzes;
4. de raad daarbij inzicht te geven in de benodigde voorbereidingskredieten, de reeds gemaakte en nog te verwachten voorbereidingskosten en de benodigde investeringen voor de komende jaren;
5. bij eventuele vertragingen inzichtelijk te maken wat hiervan de oorzaak is, welke alternatieven zijn overwogen en welke gevolgen dit heeft voor de kwaliteit en continuïteit van de onderwijshuisvesting;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.10 ingediend door D66, CDA en VVD
Verkeersveiligheid Zouteveenseweg – van onderzoek naar actie

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;

constaterende dat:
- uit snelheidsmetingen die omwonenden in maart 2026 met ondersteuning van Veilig Verkeer Nederland hebben uitgevoerd, blijkt dat op het 30km-gedeelte van de Zouteveenseweg in Schipluiden 75% van de gemeten voertuigen harder reed dan 35 km/u, met een uitschieter van 71 km/u;
- uit een enquête onder tientallen respondenten blijkt dat 76% de verkeerssituatie als onveilig tot zeer onveilig ervaart;
- omwonenden zich zorgen maken over de veiligheid van onder meer fietsers, voetgangers, kinderen en ouderen;
- het college in oktober 2026 heeft aangegeven dat onderzoek naar sluipverkeer loopt;
- op dit moment geen planning voor maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid al dan niet gekoppeld aan snelheid beschikbaar is;

overwegende dat:
- verkeersveiligheid een belangrijke verantwoordelijkheid van de gemeente is;
- de gemeten snelheden en de signalen van omwonenden aanleiding geven om op korte termijn maatregelen te treffen;
- de inrichting van de weg moet bijdragen aan een veilige verkeerssituatie en een geloofwaardige maximumsnelheid;

verzoekt het college:
1. uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 concrete, op korte termijn uitvoerbare maatregelen te treffen om de gereden snelheden op het 30km-gedeelte van de Zouteveenseweg terug te dringen, waarbij ten minste wordt onderzocht welke direct uitvoerbare verkeersremmende maatregelen kunnen worden ingezet, waaronder snelheidsdisplays, wegversmallingen, markeringen en andere passende voorzieningen;
2. parallel hieraan, in overleg met omwonenden, politie en verkeersdeskundigen, een voorstel uit te werken voor een structureel veilige inrichting van het 30km-gedeelte, waarbij de weginrichting aansluit bij de geldende maximumsnelheid;
3. de structurele maatregelen af te stemmen op toekomstige ontwikkelingen, waaronder Keenenburg 5;
4. daarbij geen maatregelen te treffen die weer nieuwe problemen/gevaarlijke situaties creëren;
5. na uitvoering van de kortetermijnmaatregelen opnieuw snelheidsmetingen uit te voeren en de effecten van de genomen maatregelen inzichtelijk te maken;
6. uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 de raad te informeren over de uitgevoerde maatregelen, de planning voor de structurele aanpak en de bijbehorende kosten en dekking, en eventuele aanvullende financiële besluiten aan de raad voor te leggen;
7. indien uitvoering van de maatregelen binnen de genoemde termijn niet mogelijk blijkt, de raad hierover tijdig en gemotiveerd te informeren, inclusief een alternatieve uitvoeringsplanning;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 4.11 ingediend door D66 en OGP Midden-Delfland
Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland

"De raad van de gemeente Midden-Delfland in vergadering bijeen d.d. 3 november 2026, behandelend de begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- uit de uitgebreide inwonersraadpleging voor de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 (ruim 1.000 deelnemers) blijkt dat meer dan 1/3 van de respondenten aangeeft gebruik te willen maken van goed deelvervoer;
- de bereikbaarheid met het openbaar vervoer in onze dorpen verschilt en met name in Schipluiden beperkt is;

er in Nederland al veel ervaring is opgedaan met deelvervoer en hiervoor kennis, praktijkvoorbeelden en hulpmiddelen beschikbaar zijn;

overwegende dat:
- het belangrijk is gehoor te geven aan de belangstelling van inwoners voor nieuwe mobiliteitsmogelijkheden;
- deelvervoer kan bijdragen aan de bereikbaarheid, keuzevrijheid en leefbaarheid van onze dorpen;
- deelvervoer inwoners kan helpen om minder afhankelijk te zijn van een eigen of tweede auto en daarmee voor verschillende doelgroepen een betaalbaar alternatief kan bieden;
- een slimme inzet van deelmobiliteit kan bijdragen aan een efficiënter gebruik van ruimte, minder parkeerdruk en een duurzame mobiliteitstransitie die past bij het groene karakter van Midden-Delfland;
- Midden-Delfland wil investeren in leefbare, bereikbare en toekomstbestendige dorpen, waarbij slimme en duurzame mobiliteitsoplossingen een steeds belangrijkere rol spelen;

- een beperkte verkenning inzicht kan bieden in de maatschappelijke meerwaarde en haalbaarheid, zonder direct grote investeringen te vragen;

verzoekt het college:
1. een beknopte verkenning uit te voeren naar de kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland, met bijzondere aandacht voor deelauto's en verschillen in behoefte en mogelijkheden tussen de dorpskernen;
2. daarbij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor inwoners en huishoudens die niet beschikken over een auto, dan wel waarvoor deelvervoer een alternatief is om niet meerdere auto's te hoeven aanschaffen;
3. de maatschappelijke meerwaarde, de haalbaarheid voor aanbieders en de benodigde gemeentelijke inzet te beoordelen, met aandacht voor het voorkomen van ongewenste effecten zoals verrommeling van de openbare ruimte en vervanging van loop- en fietsritten;
4. hiervoor zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande onderzoeken, praktijkervaringen en beschikbare kennis vanuit andere gemeenten, zodat de ambtelijke inzet beperkt blijft;
5. de raad uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 te informeren over de uitkomsten en de eventuele mogelijkheden voor een kleinschalige proef, zonder vooruit te lopen op financiële verplichtingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Vieira namens de fractie D66. U dient ook hierbij een drietal moties in, viertal. Een viertal, inderdaad, moties in die wij in goede orde in ontvangst hebben genomen. Dat betekent dat nu alle fracties aan de beurt zijn geweest en er nu een schorsing van twintig minuten wordt voorgesteld, want die tijd kan het college dan benutten om de moties die ingediend zijn en ook de vragen die gesteld zijn, de beantwoording van de vragen af te stemmen en zich ook voor te bereiden op de eerste termijn. De griffier is al bezig en zal alle ingediende moties, het zijn er elf, geen amendementen in iBabs registreren, dus die ziet u straks verschijnen. Ik schors hierbij de vergadering en zie u graag terug over twintig minuten. Dank u wel.

Schorsing

De **voorzitter**: Geachte raad, ik heropen de vergadering. We gaan deze vergadering verder met de beantwoording door en reactie van het college op hetgeen de fracties voor de schorsing ter tafel hebben gebracht. Allereerst zal ik het woord geven aan wethouder Renzen als portefeuillehouder van Financiën. Ik had haar inderdaad willen vragen om naar het spreekgestoelte te gaan, maar daar staat ze al. Aan u het woord.

Wethouder **Renzen**: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik ook even mijn dank uitspreken aan de raad voor zijn bijdrage aan de voorliggende begroting. Het is inderdaad een dik boekwerk geworden, maar u heeft alles doorgeakkerd, vragen gesteld en er veel tijd en aandacht aan besteed. Dat waarderen we als college. Voorzitter, voor u ligt een sluitende begroting voor 2027. We staan er financieel gezond voor, maar we zien ook dat de begroting vanaf 2028 tekorten laat zien. Dat betekent dat we tijdig met elkaar het gesprek moeten aangaan over hoe we de begroting vanaf 2028 gaan ombuigen. Het college zal daarvoor met een voorstel naar de raad komen. Voorzitter, er zijn vragen gesteld met betrekking tot het collegewerkprogramma. Hoe gaat dit college straks om met bijvoorbeeld nieuw beleid dat wordt vastgesteld, althans wanneer we daarvoor met voorstellen naar de raad komen? Er kunnen natuurlijk ook andere dingen gebeuren, daar heb ik niemand over gehoord, maar dat gebeurt natuurlijk wel lopende een jaar. Er kunnen tegenvallers ontstaan en er kunnen meevallers zijn. Voorzitter, de begroting zoals die hier nu ligt, is een raming. Wij hebben zo goed mogelijk gepoogd een zo realistisch mogelijke begroting te maken, maar er zullen natuurlijk veranderingen komen. Met die veranderingen en wijzigingen zullen wij tijdig naar de raad komen. Dan is dat ook het moment waarop we met elkaar bespreken hoe we daarmee omgaan.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Koppert van de OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel. Ik heb een vraag aan wethouder Renzen. We zien inderdaad een mooie Begroting 2027 die in ieder geval volledig neutraal is, een kleine plus, maar in 2026 lijkt het erop dat we een zwaar negatief resultaat gaan hebben. Kan dat nog impact hebben op de begroting van 2027, dan wel op de uitgaven van 2027, waarmee we al direct met een forse tegenvaller beginnen?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Renzen.

Wethouder **Renzen**: Ja, voorzitter. Het is natuurlijk eigenlijk een beetje een herhaling van wat ik net al heb gezegd. Dat kan natuurlijk. Het kan best zijn dat de tijd ons inhaalt en dat al vrij snel duidelijk wordt dat, met alles wat we nu alweer weten ten opzichte van toen de begroting richting u als raad kwam, er alweer voortschrijdende inzichten zijn. Dat kan natuurlijk gedurende het jaar ook andersom werken. Wij kijken bijvoorbeeld ook uit naar de decembercirculaire. Die geeft ons altijd veel informatie. Op basis van die informatie zullen zaken ook weer worden bijgesteld. Dus ja, dat kan. Voorzitter, dan ga ik door met de moties. Voorzitter, ik behandel een paar moties. Twee zijn financieel van aard en die neem ik voor mijn rekening. Daarnaast wil ik een reactie geven op de motie met betrekking tot 'Breder PUUUR'. Voorzitter, het oordeel over deze motie laten wij aan de raad. Het signaal over PUUUR en gebiedsmarketing is duidelijk. Het college ziet een opdracht om vanaf 2028 minder subsidie beschikbaar te stellen voor gebiedsmarketing. Dat halen wij uit de motie. Wat de raad verder voor ogen heeft met betrekking tot gebiedsmarketing, blijkt wat ons betreft niet echt helder uit de motie. Het college zal dus tijd nodig hebben om duidelijkheid te krijgen over wat de raad precies wil, maar ook over wat bijvoorbeeld onze partner PUUUR kan en wil leveren en hoe een en ander zich verhoudt tot het door de raad vastgestelde beleidskader gebiedsmarketing. Wat betreft de motie 'Geen geld in de Gaag': voorzitter, het college acht deze motie overbodig. We gaan zorgvuldig en doelmatig om met belastinggeld. De gemeenteraad gaat uiteindelijk zelf over de vraag wat nodig is en wat niet. Dan de motie 'Naar een duidelijke en inzichtelijke gemeentebegroting'. Het college omarmt deze motie. We vinden het belangrijk om met elkaar te werken aan een duidelijke kadernota, begroting en jaarrekening en ook aan de onderlinge samenhang van die documenten. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Renzen. U bent vertrokken, maar ik zie nog een lampje branden van de heer Knaap, die u wellicht nog een vraag zou willen stellen. U bent ondertussen al terug. De heer Knaap, aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel. Dan gun ik wethouder Renzen toch een beetje beweging. Dat is wel fijn op zo'n avond dat je zit. We hebben natuurlijk een vraag gesteld aan het college en u gaf daar wel iets over aan, welke activiteiten u gaat schrappen op het moment dat er nieuwe of andere ambities, of zoals u terecht zegt tegenvallers, op ons pad komen. De vraag die daarbij hoort: op het moment dat er een nieuwe investering aankomt in de begroting, of tenminste in het komende jaar, betrekt u ons als raad tijdig. Dat is hartstikke fijn. Geeft u dan op dat moment ook aan waar u dan niet meer mee doorgaat? Want dat is ook de ambitie die u zelf heeft gekregen vanuit het hoofdlijnenakkoord: een sluitende begroting.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is aan wethouder Renzen.

Wethouder **Renzen**: Ja, voorzitter. Nogmaals, wij gaan daarmee om zoals het heel gebruikelijk is om daarmee om te gaan. Op het moment dat er voorstellen naar de raad komen en er bijvoorbeeld geen dekking voor is, is het uiteindelijk ook aan de raad om ervoor te kiezen op dat moment een stukje om te buigen, dus inderdaad ergens anders iets te schrappen ofwel het te dekken uit de algemene middelen. Dat zijn keuzes die dan natuurlijk ook gewoon aan de raad zijn. Er kan ook sprake zijn van meevallers. Dat kunnen we nu niet voorzien, maar op het moment dat die situaties zich voordoen, gaan we uitgebreid met u daarover in gesprek.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Renzen. Ik zie het lampje nog branden, dus waarschijnlijk een vervolgvraag van de heer Knaap. Aan u.

De heer **Knaap**: Dank u, voorzitter. Een korte vervolgvraag. De eerste stap is volgens mij dat straks het collegewerkprogramma komt. Daar zitten ambities in, neem ik aan, als ik de opdracht

uit het hoofdlijnenakkoord lees. Op het moment dat u het collegewerkprogramma kenbaar maakt, maakt u dan ook inzichtelijk wat dan het effect is op de huidige begroting die we vanavond gaan vaststellen?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan wethouder Renzen voor de beantwoording.

Wethouder **Renzen**: Ja, voorzitter, ik begrijp dat iedereen heel graag een tipje van de sluier zou willen oplichten van het collegewerkprogramma. Het zit er echt bijna aan te komen en dan kunt u zelf lezen hoe dit college het hoofdlijnenakkoord vertaalt naar een concreet werkprogramma, waar we deze vier jaar aan werken. Daar zullen natuurlijk vanzelfsprekend ook bepaalde uitspraken in zitten, zoals: wat gaan we misschien aanpassen aan beleid of wat het college precies voor ogen heeft. Dat is dan natuurlijk nog maar het begin. Dat is je programma, je plan, waar je aan gaat werken. Daar zullen voorstellen uit voortvloeien. Daar kunnen positieve financiële consequenties aan vastzitten. Daar kunnen negatieve consequenties aan vastzitten. Wanneer die momenten daar zijn en we daar dus ook duidelijkheid over hebben, dan komen we naar de raad en dan gaan we daar met elkaar uitgebreid over spreken. Dan nog even ter verduidelijking: het is niet zo dat wij nu naast deze begroting voor onszelf al een soort schaduwbijlage eraan vast hebben zitten, van: als er nieuw beleid komt en wij hebben overschrijdingen dan hebben we al een lijstje van wat we gaan schrappen. Zo moet u dat niet zien. Als het zo gemakkelijk zou zijn, hadden we die al meteen meegenomen. Dit is een begroting die we opleveren, waarbij we er echt op gaan inzetten dat we dat ook gewoon gaan uitvoeren zoals het hier staat omschreven.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Renzen, voor de beantwoording. Ik zie geen lampjes meer branden en daarmee sluit ik dit af. U kunt inderdaad weer plaatsnemen. Ik wil vanuit het college vervolgens wethouder Roeling vragen om ook achter het spreekgestoelte plaats te nemen en ons mee te nemen in de terugkoppeling op de moties en de vragen die gesteld zijn. Aan u het woord, wethouder Roeling.

Wethouder **Roeling**: Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, ik zal even de vragen nalopen die waarschijnlijk aan mij zijn gesteld en enkele opmerkingen en vervolgens de moties in de volgorde zoals ze zijn ingediend. Voorzitter, de heer Knaap stelde: jullie hebben de 30% sociaal losgelaten. Dat is waarschijnlijk een misverstand. Wat de heer Knaap waarschijnlijk bedoelt, is dat wij in ons Uitvoeringsprogramma richting de verkiezingen, daar wel sociale woningen in hebben opgenomen maar geen percentages. Als college hebben wij de 30% nog niet losgelaten, laat ik het zo formuleren, voorzitter. De prijzen die nu gerekend gaan worden aan de Maaslandse Zoom, € 58.000 per jaar…

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap, OGP Midden-Delfland, aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. De heer Roeling zegt: we hebben dat als college nog niet losgelaten. Wat bedoelt u met het woordje nog?

Wethouder **Roeling**: Nou, dat wij…

De **voorzitter**: Het antwoord komt van de heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Nou, dat wij tot op heden nog niet gesnoeid hebben in de projecten die nu lopen. Neem de Zuidrand die er binnenkort zit aan te komen. Daar zijn nadrukkelijk de sociale woningen in meegenomen, de sociale huur. Dat hebben wij nog met rust gelaten, dus alles wat er nu nog in de pijplijn zit, wordt gewoon netjes conform de eerder gemaakte afspraken uitgevoerd, wat niet wegneemt dat dat nog in de nabije toekomst kan veranderen. Dat kan, maar op dit moment volgen wij nog netjes de projecten zoals die ooit zijn vastgesteld, voorzitter. Ja, de middenhuur in Maaslandse Zoom, is die hoog? Ja, waarschijnlijk, maar een reden daarvan is natuurlijk ook dat daar een commerciële partij het voor het zeggen heeft en ook daar de prijs bepaalt. Die zal voor de middenhuur gewoon aan de bovenkant van de wettelijke norm gaan zitten. Commercieel is dat puur verantwoord. Hij mag dat middenhuur noemen, maar of dat nou iets is wat ons voorstaat… Willen wij dat? Wij denken dat dat wel iets gematigder kan en daarom is het ook belangrijk dat wij als gemeente een grotere rol in dat soort projecten hebben, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Project Maaslandse Zoom wordt gewoon gedaan door onze woningbouwvereniging. U bent als college goed in staat, denk ik, om afspraken te maken met de woningbouwvereniging, dus die regie heeft u volgens mij gewoon. Klopt dat?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Volgens mij haalt u nu de middenhuur en de sociale huur door elkaar. De sociale huur ligt inderdaad wel bij WoonWest. Dat zal misschien het verschil zijn, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een vervolgvraag van de heer Knaap, OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: De vervolgvraag is: bent u genegen om even op de socials te kijken wat WoonWest in dit geval uitgeeft aan de Maaslandse Zoom? Dat is namelijk een gebouw sociale huur en dat is een gebouw middenhuur.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Dat zal ik nagaan. Ja, niet op dit moment natuurlijk. Wordt vervolgd. Een andere vraag van zowel OGP Midden-Delfland als van Mijn Partij was of de investeringen realistisch zijn met name omdat in 2027 te veel investeringen worden opgenomen in het meerjareninvesteringsoverzicht vanaf pagina 218, uit mijn hoofd. Daar gaan we nog eens kritisch naar kijken. Die toezegging kan ik wel doen. Het zijn er opvallend veel en opvallend veel ligt ook op mijn bordje als het gaat om openbare ruimte, kunstwerken, et cetera. De vraag of het realistisch is, daar gaan we nog eens goed naar kijken, zeg ik ook richting mevrouw Van den Akker.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap, OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dank u, voorzitter. Nou, dat is heel fijn. Dat waarderen wij zeer. Kijken is één. Een planning wanneer we dan die informatie kunnen krijgen, is natuurlijk twee, dus de vraag aan de wethouder is: wanneer kunnen we daar als raad over geïnformeerd worden en eventueel het debat over voeren?

De **voorzitter**: Dank u wel, het woord is aan de heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Formeel zouden natuurlijk de investeringen per 1 januari 2027 ingaan als we de begroting volgen, dus ik ga mijn best doen om daar voor die tijd een antwoord op te geven, voorzitter, maar dan moet u ook niet denken dat dat een extern onderzoek wordt, maar dat we gewoon met de betreffende medewerkers nog even goed kijken. Dit overzicht is ook alweer van april, ik vermoed dat het toen in de boeken is gekomen. Tegen de tijd dat het december 2026 is, zullen we wel een beter beeld hebben of de investeringen voor het komende jaar nog realistisch zijn. De investeringen qua verlichting… De investeringen die hier vermeld zijn, hebben met name te maken met het vervangen van de armaturen en niet zozeer met een verlichtingsplan als in wat is het afwegingskader en welke paden zouden dan alsnog of juist niet verlicht moeten worden. Dat is wel een andere discussie die ons college graag met u aangaat, maar dan moet je ook wel weten wanneer wel en wanneer niet en dat is op dit moment onduidelijk. Je kunt zeggen dat er een paar klachten zijn ontvangen en op die plekken wordt verlichting geplaatst, maar we willen dat toch wel iets nauwkeuriger doen. Dat even op de vraag over de investering in de verlichtingen. Nog een opmerking…

De **voorzitter**: Bij mijnheer Knaap zie ik weer het lampje branden. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Ja, het was ook onze vraag. Ik heb daar een aanvullende vraag bij, want ik snap heel goed dat deze investering gaat over de bestaande armaturen. Er is natuurlijk in het verleden al gekeken naar welke plekken in Midden-Delfland wat meer verlicht zouden moeten worden vanuit

het oogpunt van veiligheid, dus daar is al informatie over. Die kunt u terugvinden. Wanneer zou u dan daarover het gesprek met ons willen voeren?

De **voorzitter**: Dank u wel.

Wethouder **Roeling**: Nou, zodra ik dat rapport gevonden heb. Het zal ooit eens een keer vastgesteld zijn. Ik heb geen weet van dat het bestaat, maar zal navragen of dat inderdaad zo is en of dat de criteria bevat waar we ook iets mee kunnen. Dat gaat meer over de veiligheid en wat minder over het veiligheidsgevoel, want als je dat als uitgangspunt neemt, kun je het hele dorp wel in het licht zetten, voorzitter. De warmtevoorzieningen en waarom we niet collectief daarmee aan de slag willen, is ook een vraag van de OGP Midden-Delfland. We hebben nooit gezegd dat we geen voorstander zouden zijn van collectieve zaken. Dat doen we juist wel. We hebben natuurlijk nu voor een nog grotere groep bewoners/huishoudens de mogelijkheid opengesteld om subsidie aan te vragen voor isolatie. Nou, dat is best wel collectief, dachten wij. We hebben de groep groter gemaakt waardoor meer huishoudens, weliswaar is dit geen vorm van subsidie, collectief kunnen inkopen als het gaat om glas, isolatiemateriaal, et cetera. Dat is het collectieve deel. Waar de heer Knaap misschien op doelt, is dat wij in het hoofdlijnenakkoord hebben gezegd dat wij wijken en huishoudens in onze periode niet van het gas af dwingen. Elk alternatief dat kan worden geboden, moet haalbaar en betaalbaar zijn. Dat zal ook leidend zijn in onze komende periode.

De **voorzitter**: En daarop brandt meteen het lampje. Als we het over energie hebben: de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Wat wethouder Roeling hier zegt, is makkelijk: in deze periode gaan we niemand verplicht van het gas afhalen. Dat kan ook helemaal niet. We moeten wel dit jaar, en zo staat het ook in de begroting, een nieuwe Warmtevisie vaststellen. Daarin moeten dus daadwerkelijk keuzes worden gemaakt welke wijken, wijkgericht of niet, worden aangepakt. Hoe verhoudt die ambitie zich tot de uitspraak van wethouder Roeling: we gaan in deze periode niemand verplicht van het gas afhalen? Die snap ik heel goed, maar de keuzes die in deze periode gemaakt worden, hebben wel degelijk effect na deze periode van dit college.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Toevallig weet ik iets van die notitie, wat we daarmee bedoelen en wat we gaan doen. Ook daarin zult u de tem haalbaar en betaalbaar tegenkomen en ook niet van het gas afgaan is terug te vinden in die notitie voor onze periode. We gaan niet over ons graf heen regeren, dus als de heer Knaap niet van het gas af wil, wordt hij op zijn wenken bediend, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, maar mijnheer Knaap heeft daar, meen ik, nog een vervolgvraag op. De heer Knaap.

De heer **Knaap**: Ik zal hem wat explicieter stellen om wethouder Roeling te helpen. Als u dit jaar of het komende jaar de Warmtevisie gaat vaststellen, staan daar dan wel of geen wijkgerichte aanpakken in om duurzame warmte beschikbaar te maken?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Als die mogelijkheden zich voordoen, zullen we dat doen. Zo zijn wij ook heel enthousiast over de aardwarmteprojecten, waar we dan graag aan meewerken. Een doublet tegen Maasdijk aan, binnenkort ook drie in Den Hoorn, daar zijn wij heel enthousiast over, maar het is maar de vraag of buiten de glastuinbouw, of die ook de gebouwde omgeving in kunnen. Oftewel, is het interessant voor investeerders om met name dan Den Hoorn in te gaan. Dat is maar zeer de vraag. Op dit moment zeggen investeerders nee. Prima. De tijd de zal het leren, voorzitter.

De **voorzitter**: Wethouder Roeling, Ik zie nog weer een lampje gaan branden. De heer Renzen van de VVD.

De heer **Renzen**: Dank, mevrouw de voorzitter. In navolging van raadslid Knaap: kunt u de burgers geruststellen, laat ik die term nog maar eens gebruiken, dat zij niet gedwongen worden om bestaande woningen collectief van het gas af te halen? Dat dat in deze periode aan de raad wordt voorgelegd ter besluitvorming in de visie?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Renzen. Het woord is aan de heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Ja, dat zullen we niet doen. Desnoods komen we daarmee naar de raad, voorzitter, als dat de bevestiging is naar onze inwoners, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat doet toch de wenkbrauwen fronsen bij de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik snap de vraag van collega Renzen heel goed, want de VVD wil dit absoluut niet. Die wil geen verplichte gasvrije wijken. Dat staat ook in hun verkiezingsprogramma, maar de wethouder zei net wat anders. Die zei: nee, wij kunnen die garantie niet geven. We gaan daar zorgvuldig naar kijken en als het kan, dan gaan we dat doen. In het antwoord op de vraag van mijnheer Renzen hoor ik nu weer het tegenovergestelde. Dus wordt het vlees of wordt het vis?

De **voorzitter**: Het antwoord gaat u nu krijgen. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: De heer Knaap is heel enthousiast en actief vanavond, maar hij wordt nu wat minder scherp, heb ik de indruk. Nee, er zit geen licht tussen wat de heer Renzen vraagt en wat ik eerder al aan u heb geantwoord. Wij gaan dat niet doen. Dat geldt voor deze termijn, dus dat zal dan 2030 zijn en daarna zullen we weer een nieuw Uitvoeringsprogramma schrijven als partij, vermoed ik, maar wij gaan niet van het gas af. Alle nieuwe woningen, zo kun je het ook positief beschouwen, zijn al van het gas af. We faseren iets langzamer dan de OGP Midden-Delfland graag zou willen, vermoed ik, voorzitter, maar over honderd jaar zijn we allemaal van het gas af, ongeveer. Energiearmoede, we hebben dat landelijk en lokaal eerder meegemaakt. Er zijn natuurlijk allemaal regelingen voor waarbij mensen een beroep kunnen doen op de fondsen als er inderdaad sprake is van dreigende energiearmoede. Voor zover wij weten, blijft dat soort fondsen in leven en WoonWest heeft ook wettelijke verplichtingen om binnen 2030, uit mijn hoofd, veel woningen naar het energielabel C of B, daar wil ik even vanaf zijn, maar die heeft ook een wettelijke taak, opdracht, om hun woningvoorraad naar een beter isolatieniveau te krijgen en daar hebben de inwoners dan ook weer profijt van. Dan de vragen van Mijn Partij, die gaan over of de investeringen realistisch zijn en dan met name het tijdpad. Daar ben ik al op ingegaan. Dan komen we tot de moties, voorzitter, als ik geen vraag vergeten ben natuurlijk. Dat kan.

De **voorzitter**: Ik denk dat u de vragen behoorlijk behandeld heeft. U kunt wat mij betreft starten met de moties vanuit uw portefeuille en die terugkoppelen vanuit het college.

Wethouder **Roeling**: Dan beginnen we met 4.1 Motie 'Zelfbewoningsplicht 'Ieder huis telt mee''. Nou met de titel, Ieder huis telt mee, zijn we het wel eens. Wij hebben het erover gehad of er sprake is van een aanzienlijke leegstand waar mensen geen gebruik maken van zelfbewoning. Dat zien we eigenlijk amper. Het wonen in Midden-Delfland is zo gewild. Geen huis kopen mensen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Koppert van de OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Roeling zeggen: het gaat over leegstand. Maar volgens mij gaan er ook heel veel woningen naar arbeidsmigranten en dergelijke en worden er ook eengezinswoningen op die manier gekocht en uitgebuit, zal ik dan maar zeggen, waar geen eigen inwoners kunnen wonen. Mijn vraag aan u is: hoe kijkt u daarnaar?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Hoe ik daarnaar kijk? In de eerste plaats heb ik liever arbeidsmigranten dan daklozen in het dorp. Toevallig zijn we bezig met een mooi project, al zeg ik het zelf, om nu juist die huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren, dus dat zit ook wel in ons toekomstig beleid. Als je zegt dat als de arbeidsmigranten wonen dat in uw beleving al een soort vorm van uitbuiting zou zijn. Zo ver ga ik niet, voorzitter. Dan zou ik hier toch wel een hele beroepsgroep te kakken zetten en daar doen we niet aan mee.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van zowel de heer Knaap als mevrouw Koppert. Ik weet niet of ze allebei dezelfde vraag hebben, maar ze kijken elkaar aan en waarschijnlijk gaat een van beiden het woord voeren. Ik geef het woord aan de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Dan mag ik weer even actief worden, want ik had hem even overgedragen, anders wordt het een beetje lastig. Wethouder Roeling zegt iets interessants: wij zijn bezig met een mooi project voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Wanneer komt u daarmee naar de raad?

De **voorzitter**: Dank u wel.

Wethouder **Roeling**: We zetten nu met de initiatiefnemers de puntjes op de i. Dat resulteert dan in een anterieure overeenkomst en daarmee is het eigenlijk formeel. Daar zullen we ook wel mee naar buiten komen, voorzitter, maar het geeft wel aan dat voor ons huisvesting van arbeidsmigranten wat ons betreft een onderdeel is van je bedrijfsvoering. Wij zien natuurlijk ook de landelijke discussies: in het Westland mogen ze werken, maar ze wonen in Den Haag. Wij vinden dat bedrijfsvoering onder voorwaarden… Huisvesting van je medewerkers is onderdeel van je bedrijfsvoering en daar is dit een goed voorbeeld van. Daar zijn we zeer enthousiast over, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Knaap. Ik denk dat we op dit onderwerp een klein beetje naar een afronding moeten. De heer Knaap, aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u, voorzitter. Dit is ook mijn laatste vraag, hoor. Wat wethouder Roeling hier zegt, is hetzelfde weer: wij als college sluiten een intentieverklaring en een anterieure overeenkomst. Dat is een collegebevoegdheid. Tegelijkertijd is dit soort huisvesting altijd best wel gevoelig, ook voor wat de buurt daarvan vindt. Dan kijk ik toch even naar de opmerkingen vanuit dezelfde achtergrond als wethouder Roeling, Mijn Partij, dat er optimale transparantie moet zijn naar inwoners en omwonenden over dit soort toch belangrijke keuzes. Dus dan is mijn vraag, denk ik, terecht: wanneer komt u hiermee naar de raad? Voordat u aan de slag gaat met een intentieovereenkomst en een anterieure overeenkomst of pas daarna en kunnen we dan tekenen bij het kruisje?

De **voorzitter**: Dank u wel. Even een kort antwoord, denk ik, want daarna gaan we naar de heer Hedges.

De heer **Roeling**: Nee, ik ga maar op mijn gemakje antwoorden. Dan word ik in de tijd beperkt, nog even. Deze anterieure overeenkomst zal de allesbepalende zin bevatten: als de gemeenteraad ermee instemt. Met andere woorden: we sluiten die overeenkomst en vervolgens komen we naar de raad, omdat het een BOPA is, als ik het goed zeg, dus een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het komt dus naar de gemeenteraad en daar kunt u er alles van vinden, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zie ik de interruptie van de heer Hedges. Het lampje brandt. Aan u het woord.

De heer **Hedges**: Dank u wel, voorzitter. Nog heel even over de locatie van het mooie project om arbeidsmigranten te huisvesten. In de vorige raadsperiode had hij aan de voorganger van mijnheer Knaap gevraagd om te bellen met een bepaalde partij die een stukje land in Den Hoorn had. Ik ben benieuwd: is dat het project dat u bedoelt, waar u naar verwijst als het gaat om een mooie huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Het is niet die locatie, maar hij zet me wel aan het denken: die hebben we ook nog. Het is niet die locatie, nee.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Koppert.

Mevrouw **Koppert**: Een interruptie of even een opmerking. Ik hoorde de heer Roeling net zeggen: overlastgevende arbeidsmigranten. Dat zijn zijn woorden. Dat heb ik absoluut niet genoemd. Dat wil ik toch even rechtgezet hebben. Ik had het alleen maar over woningen die gebruikt worden door arbeidsmigranten. Ik heb het woord overlast totaal niet genoemd. Dat is uw vertaalslag geweest.

Wethouder **Roeling**: Nou, het is nog erger, het was het woord uitbuiting. Kijk het terug. Voorzitter, dan gaan we verder met motie 'Samen brengt licht'. Die is niet van mij. Nee.

De **voorzitter**: Wethouder Roeling, 4.1 is misschien ook nog fijn om even te weten hoe u de motie beoordeeld heeft vanuit het college.

Wethouder **Roeling**: De interrupties hebben ons niet van mening doen veranderen. Het komt niet veel voor, het is te weinig om dat te onderzoeken. Als derde punt hebben wij ook wel zoiets van: er is ook nog zoiets als eigendomsrecht. Je mag ook zelf wel bepalen wat je met, in dit geval, je woning, je eigendom doet. Mocht dit uit de hand gaan lopen, dan kunnen we altijd nog anders beslissen, maar op dit moment ontraden we deze motie, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, helder.

Wethouder **Roeling**: 4.3 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie', ontraden. Waarom? We willen ook graag bomen hebben, maar als juist een trotse ouder een kind heeft, kan die natuurlijk ook zelf een boom poten in zijn tuin. Dat kan. Wij zien op tegen de kosten, omdat we wel een voorzichtige inschatting hebben gemaakt van de kosten. Iedere nieuwgeborene is welkom. Een welkomstpakket, een trackhead, weet ik wat ik allemaal voorbij heb horen komen, dit vinden we iets te ver gaan, voorzitter. Een sympathieke motie, maar wij ontraden hem in dit geval.

De **voorzitter**: En daarop is de heer Knaap met een vraag of opmerking. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Nee, een vraag, voorzitter. Dat moet, hè? De vraag aan de heer Roeling in dit geval is: bent u zich ervan bewust dat we nog een enorm aantal bomen moeten planten in het kader van de herplantplicht? Bent u het met ons eens dat daarmee de kosten, zeker voor de eerstkomende tijd, helemaal niet zo hoog zijn? Want we hebben die plicht sowieso al en die budgetten zijn al opgebracht door de mensen die die bomen gekapt hebben, waaronder naast de N468.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Roeling**: De kosten die daarmee gemoeid zijn, het jaarlijks terugkerende onderhoud, er komt best wel veel bij kijken als je een locatie aanwijst als gemeente waar je bomen mag poten. Nee, nog even niet, voorzitter, maar goed, wij ontraden hem als college, maar u kunt natuurlijk als raad anders besluiten. De volgende is 4.7, een motie van het CDA en OGP Midden-Delfland, 'Samen groen samen doen'. Voorzitter, ik denk dat hier wel een misverstand over bestaat. Onze inwoners kunnen voor kleine initiatieven, zoals een boomspiegel, kleine hoekjes, op een veel eenvoudigere manier zich melden. Waar het hier over gaat, is de hele zware variant, inclusief DigiD. Wat komt er allemaal bij kijken? Verplicht invoeren. Zo is het nooit bedoeld, dus ik zou graag, en misschien moeten we dat als gemeente wat beter voor het voetlicht krijgen, maar wat wij het liefst zien, ambtelijk en het college helemaal, want minder regeltjes, is dat via de app van de gemeente of via een e-mail wordt gezorgd dat bij de groenbeheerder of de beleidsmedewerker groen een bericht terechtkomt. Ik moet even kijken, want dat heeft een mooie naam. We gaan

hierover beter communiceren, maar voor nu even de beantwoording van de motie. Als het terechtkomt bij de beleidsbeheerder groen of de groenbeheerder dan kan die via het areaalbeheerssysteem Greenpoint, dat is gewoon een plattegrond van de gemeente, waarin straatwerk, groenwerk alles is ingedeeld... In dat systeem kan bijvoorbeeld, wanneer het CDA en OGP Midden-Delfland gezamenlijk met een bomenplan komen, geintje, worden ingevoerd dat dat particulier wordt onderhouden door huisnummer 14 of de straat, zodat dat in ieder geval duidelijk is. Op dat moment is het duidelijk voor de bewoners en ook de beheerder die het bestek uitvoert, dat dit geen onderdeel meer is van het bestek en dat de hovenier dat onderhoud niet meer hoeft uit te voeren omdat de bewoners van nummer 14 dat doen. Dat is de eenvoudige vorm en ik zou het jammer vinden als mensen denken dat ze die zware procedure in moeten gaan om een klein stukje groen te onderhouden, want of het nu gaat om een boomspiegel of een paar tegels tegen de gevel aan, die ze wippen, zolang een rolstoel er nog maar langs kan, zijn we daar enthousiast over, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Poels van het CDA. Aan u het woord.

Mevrouw **Poels**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat het allemaal al kan via een app en een mail, dus zo simpel is het inderdaad. Kunt u dan ook op de gemeentelijke pagina, op de website, publiceren welke app en welk mailadres daarvoor gebruikt kunnen worden? Zodat het ook heel simpel te vinden is, voor elke boomspiegel, voor elk stukje gras, want dat is nu niet het geval. Nu moet je namelijk eerst met DigiD inloggen, allerlei gegevens invoeren en dan pas zie je welke voorwaarden er zijn. Dus het moet naar een eenvoudige procedure. Dat is de hele motie. Maar ik hoor u ook zeggen dat u er meer publiciteit aan wilt geven. Dus ik hoor ook wel een beetje stiekem dat u deze motie omarmt. Klopt dat?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Nee, omdat dit uitgaat van de zware variant. Ik probeer duidelijk te maken dat de zware variant helemaal niet de bedoeling is voor onze ondernemers. Wij, als gemeente moeten beter communiceren dat er een lichtere variant is waarvan we graag willen dat mensen daar gebruik van maken. Dit is geen omarming. Er is een variant, alleen wist u dat niet, dat wist ik niet tot vanmiddag, maar die variant schijnt gewoon te bestaan. Dat bedoel ik met dat we beter moeten communiceren over dat dat heel eenvoudig is voor mensen om een klein hoekje te kunnen bijhouden. Daar zijn wij enthousiast over, onze medewerkers zijn er enthousiast over, want het bestek hoeft niet meer te worden onderhouden.

De **voorzitter**: Ik zie daarop nog het lampje branden en waarschijnlijk een vervolgvraag van mevrouw Poels. Aan u het woord.

Mevrouw **Poels**: Dank u. Dat is inderdaad een vervolgvraag. Het gaat helemaal niet om de zwaardere variant. Het gaat juist om dat hele eenvoudige stukje groen. U wilt het graag doen. U omarmt het wel, dus ik vind het toch heel verbazend dat u dan zegt: ik omarm het niet. Het gaat juist om een eenvoudige procedure. U wist het vanmiddag nog niet. Ik wist het onlangs ook niet toen mensen ernaar vroegen. Dus als u het niet weet en ik het niet weet, hoe kunnen de inwoners het dan weten? Dat is de motie: vereenvoudig de procedure en geef er publiciteit aan. Meer is het niet. Kost niks. Graag uw reactie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Roeling.

Wethouder **Roeling**: Als ik zo, verzoekt het college de informatie, het aanvraagproces en voorwaarden voor een bruikleenovereenkomst eenvoudig en duidelijk te maken op de website van de gemeente, maar dat hebben we helemaal niet nodig. U heeft geen bruikleenovereenkomst nodig. Daarom is het de eenvoudige versie. Als ik dan zou zeggen dat ik deze motie omarm, zeg ik eigenlijk dat we toch verdergaan met de bruikleenovereenkomst en dat we dat alleen wat duidelijker moeten maken op de website. Nee, daar willen we vanaf, dus ik ontraad nog sterker deze motie, voorzitter, maar ik zal wel toezeggen dat we over de makkelijkere, de eenvoudigere variant veel beter moeten communiceren. Dat is gewoon leuk. Mensen gaan een beetje rommelen en voor ons heeft het ook een voordeel, maar toch ontraad ik hem.

De **voorzitter**: Dank u wel. Is dat daarmee… Ook daar de wisseling vanuit het lampje. Ik zie het nu branden bij mevrouw Langeveld van het CDA. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Als ik de heer Roeling hoor bij bullet 2 van de motie, bij het verzoek aan het college: als we het woord bruikleenovereenkomst weglaten, omarmt u de motie dan wel?

Wethouder **Roeling**: Nee.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Wethouder **Roeling**: We gaan dit eenvoudig op papier zetten en daarover gaan we beter communiceren. Dat is wat we gaan doen. Ik kan ook zeggen: uw motie is overbodig. Het heeft ons zoveel geholpen dat de motie overbodig is.

De **voorzitter**: Misschien is dat verhelderend. Mevrouw Poels, CDA.

Mevrouw **Poels**: Als de motie overbodig zou zijn, zouden we die niet indienen, want het CDA houdt niet van overbodige moties en wil het ambtenarenapparaat daar niet mee belasten. Maar u was hier vanmiddag nog niet mee bekend. U zegt nu: ik wil het vereenvoudigen, ik wil het ook op de website zetten en ik wil er meer publiciteit aan geven. Dat is de hele motie. De hele motie gaat hierover. Als u zegt: ik wil de bruikleenovereenkomst eruit gooien, want het is zwaarder of juist lichter… Ik ben het spoor bijster. Als bij mij nu een mooi grasveldje naast de deur ligt, of geen grasveld maar gewoon een stukje gras, waaraan mensen zich ergeren omdat het niet goed onderhouden wordt, want dat is de insteek, en iemand wil er wat moois van maken om een prettige leefomgeving te creëren en daar misschien met de wijk wat meer mee te doen, dan zegt u eigenlijk dat het overbodig is. Iedereen kan nu al beginnen, er hoeft geen bruikleenovereenkomst te zijn. Dus dan ontstaat er, zeg maar, wildgroei en kan iedereen te pas en te onpas beginnen. Waar moet het dan bij de gemeente binnenkomen? Hoe moet het dan wel geregistreerd worden? Zeg het maar. Ik ben het spoor bijster. Vertel eens hoe ik het moet aanpakken als er een buurman naar mij toe komt die zegt: ik heb hier een stukje gazon dat niet gemaaid wordt door de gemeente. Dan heb ik het niet over bermen, maar echt over een stuk naast een trottoir. Die wil beginnen. Hoe moet hij dat dan aanpakken? Gewoon beginnen? Of moet er toch wat gebeuren? Graag uw reactie.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Poels. De heer Roeling.

Wethouder **Roeling**: Kijk, deze lichte variant ligt al jaren op de plank. Het was alleen even wachten tot er iemand voorbijkwam, ik, die het van de plank heeft afgehaald. Het is gewoon bestaand beleid. Ik zeg hier toe… Hadden we het eerder geweten, dan hadden we er wel eerder wat aan gedaan. Nu we dit weten, en dat is in lijn met de motie, gaan we ermee aan de slag. Zo ingewikkeld is het niet. De media schrijven ook mee. CDA. Het komt helemaal goed. Dus voorzitter, nog steeds niet overtuigd.

De **voorzitter**: Ik wil eigenlijk naar de afronding op dit onderwerp, want het zit heel dicht bij elkaar. Er is meer mogelijk dan we dachten. Daar zijn we van beide kanten volgens mij van overtuigd, maar hoe dat precies met die motie zit… Mevrouw Poels, tot slot.

Mevrouw **Poels**: Dank u wel, voorzitter. Ik wil dan toch heel graag dat het nog opnieuw wordt vastgesteld en dat er publiciteit aan wordt gegeven en ik nodig de wethouder dan uit om het eerste officiële wijkgroen dat dan zelf wordt beheerd, samen te openen. Zullen we dat samen gaan doen?

Wethouder **Roeling**: Natuurlijk. Ik sla palen, een beetje groen, allemaal mooi.

De **voorzitter**: Dit is een mooi voorstel en het is ook meteen geaccepteerd. Dat betekent dat we, met motie 4.7 de lichte variant, de tekst niet aanpassen. Die wordt vanuit het college dus ontraden, maar er zit wel actie op. Dat is wat er nu afgesproken is en u gaat samen op pad. Oké.

Wethouder **Roeling**: Als ik kijk naar 4.10 Verkeersveiligheid Zouteveenseweg, die ligt ook nog bij mij. Wat is de stand van zaken? Er is afgelopen voorjaar een verkeersonderzoek gedaan. Dat was een onderzoek van veertien dagen op bepaalde dagen. Dat onderzoek was niet volledig in de zin… Het was een goed signaal, maar niet volgens de formele norm. Daar bleek ook uit dat er inderdaad te hard wordt gereden. Dat weten we inmiddels. Wat nu nodig is en daar stroopt het een beetje, is dat naar aanleiding van het onderzoek afgelopen mei er een volledig onderzoek zou moeten plaatsvinden, tweemaal, en uit mijn hoofd zeven weken lang, 24 uur per dag op locatie. Door de samenkomst van werkzaamheden aan de Keenenburgweg en de Otto van Zevenderstraat hebben we in Schipluiden sinds de zomervakantie eigenlijk een hele andere verkeerssituatie en dan is de meting voor de Zouteveenseweg niet correct. Dan veranderen er dingen. Ik ben geen deskundige, maar dat is wat er is gebeurd. Zodra een van de twee werkzaamheden is afgerond, kunnen we de volledige onderzoeken alsnog uitvoeren. Wat we ook weten van dat eerdere onderzoek in mei 2026 is dat er zeer beperkt sprake is van sluipverkeer. Dan heb je het over, uit mijn hoofd, vijf of zeven auto's per uur en die waren vooral van en naar Vlaardingen, dus op zich levert dat geen schrikbarende getallen op. Die vijf of zeven auto's bedroegen 20% van het totaal. In een uur tijd rijden er dus 35 à 40 auto's voorbij, dus dat stemt wel weer positief, voorzitter. Dan kom ik uit bij de motie: 'verzoekt het college uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 concreet op korte termijn uitvoerbare maatregelen te treffen'. Dat gaan we nooit halen. Er moeten nu nog eerst twee onderzoeken worden uitgevoerd, dan moeten nog de maatregelen die passend zijn worden bedacht. Dat gaan we niet halen. Punt 6 in het dikgedrukte deel: uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 de raad te informeren over de uitgevoerde maatregelen, de planning voor de structurele aanpak en de bijbehorende kosten en dekking en eventuele aanvullende financiële besluiten aan de raad voor te leggen. Op zich ben ik het wel eens met de inhoud, maar geef me wel de tijd. Dit tijdpad gaan we nooit redden. In die zin zou ik zeggen: pas het aan. Onder de huidige omstandigheden, met name punt 1 en 6, zouden we de motie afraden omdat het simpelweg in de tijd niet haalbaar is. Dan laat ik het verder aan de raad, voorzitter. 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland'.

De **voorzitter**: Ik zie toch een interruptie vanuit het CDA. De heer Eijgenraam.

De heer **Eijgenraam**: Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan wethouder Roeling. U gaf net aan dat er een afhankelijkheid is tussen het probleem op de Keenenburgweg op dit moment en het moment waarop u de meting kunt gaan doen. Ik denk dat er misschien wel heel veel mensen zich eigenlijk wel afvragen: wanneer gaat dat gat op de Keenenburgweg dicht?

Wethouder **Roeling**: Ja, dat vraag ik me ook af. Als het goed is, is dat nog wel in november. Ik weet niet of dat geruststellend genoeg is, want ze zijn nu wel aardig op dreef. Ze gaan natuurlijk nu de hoek om weer naar het oude gemeentehuis. Wat ik begrepen heb, is dat in november 2026 de Keenenburgweg dan wel weer toegankelijk is. De Otto van Zevenderstraat weet ik niet precies uit mijn hoofd, maar die is ook wat minder van belang. Het belangrijkste is dat de Keenenburgweg weer open is, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een vervolgvraag van de heer Eijgenraam. Aan u het woord.

De heer **Eijgenraam**: Dank u, voorzitter. Dus dat betekent dat u vanaf eind november 2026 de metingen kunt gaan doen op de Zouteveenseweg?

Wethouder **Roeling**: Ja. Zodra die gereed is, ja, maar we nu al zo vaak teleurgesteld in de werkzaamheden op de Keenenburgweg, dus ik kan niet uitsluiten dat we nog een akkefietje tegenkomen, maar uitgaande van november zouden de onderzoeken dan weer kunnen starten, voorzitter. Nog één, 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland'. Het klopt. Bij de Toekomstvisie Midden-Delfland is aan een serieus aantal mensen gevraagd of zij gebruik wilden maken van deelvervoer. Ik weet niet of er bij verteld is wat dat gaat kosten of wie voor de kosten opdraait, maar vooralsnog zeggen wij dat dat niet een taak is voor de gemeente en als de cijfers zo positief zijn als de respondenten aangeven, denken wij dat er misschien dan wel een commercieel bedrijf is dat daar brood in ziet en instapt, maar vooralsnog gaan wij dat nog niet doen, voorzitter. Dat even in het kort.

De **voorzitter**: En dat betekent ook dat u daarmee zegt dat de motie vanuit het college wordt ontraden?

Wethouder **Roeling**: Als college ontraden wij deze motie, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja. Oké, duidelijk. Dank u wel.

Wethouder **Roeling**: Dat was mijn bijdrage, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan wil ik u hartelijk danken. U heeft het spreekgestoelte goed benut. Dat betekent dat wij nu, vanuit het college, tot slot ook wethouder Keijzer hebben. Daarbij zijn er nog een drietal moties overgebleven, waarover zij ons ook duidelijkheid zal geven hoe daar vanuit het college over gedacht wordt. Mevrouw Keijzer, aan u het woord.

Wethouder **Keijzer**: Dank u wel, voorzitter. Last but not least, in eerste termijn tenminste. Er zijn drie moties die nog overblijven en ik probeer de vragen die daarin gesteld zijn door mensen meteen mee te nemen. Doe ik dat niet, dan hoop ik dat jullie er zelf nog even op terugkomen. De inhoudelijke oproep voor de motie 'Cultuur verbindt' als eerste, die sluit eigenlijk heel goed aan op ons coalitieakkoord, ware het niet dat we die niet kunnen verbinden aan het intrekken van een amendement. Het amendement is al afgesloten en dat hebben wij natuurlijk de vorige keer al gedaan. Daar gaan we dus niet meer van afwijken. Dat wil niet zeggen dat wij de mogelijkheden voor culturele initiatieven niet enorm omarmen. We zijn dus ook al bezig om te kijken hoe we de KCSV-pot kunnen verruimen om meer mensen de gelegenheid te geven om een initiatief in te dienen. Dus ja, cultuur verbindt wel degelijk, maar helaas moet ik deze motie als college wel ontraden. Dat heeft dus met name te maken met het amendement, dat we niet gaan intrekken.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Koppert van de OGP Midden-Delfland. Aan u het woord.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel, voorzitter. Ik heb volgens mij twee vragen, maar ik begin met mijn eerste. U geeft aan: in een amendement is vastgesteld dat we voor € 50.000 aan kerstverlichting doen, want daar gaat het hier om. Betekent dat dat we dit jaar al € 50.000 extra aan kerstverlichting hebben en dat we dat in alle dorpen helverlicht gaan zien? Want wij geven hier aan: gebruik die € 50.000 voor kerstverlichting voor deze 'Samen brengt licht'-motie. U zegt net zelf: een amendement kan ik niet terugtrekken. Dus mijn vraag is: is er dan voor dit jaar al voor € 50.000 aan kerstverlichting gekocht? Want dat was tot slot het amendement. Mijn tweede vraag is: u geeft aan dat u an sich positief bent over de inhoud van de motie, alleen kan die niet gefinancierd worden vanuit de kerstverlichting. Hoe zou u het dan op een andere manier gefinancierd willen hebben?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Dank u wel, voorzitter. Inzake de kerstverlichting, het amendement zoals dat is ingediend, is nu nog in onderzoek en dat wordt dus nu ook echt uitgevoerd vanuit de ambtelijke organisatie en daarin worden wij dus geadviseerd hoe dat ingevuld gaat worden, dus nee, het rechtstreekse antwoord op de vraag: er is nog geen kerstverlichting aangeschaft. Dat was wat mij aangaat de eerste beantwoording.

De **voorzitter**: Daarop zie ik een interruptie van mevrouw Langeveld, CDA. Aan u het woord.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. U gaf net ook aan dat u helaas de motie zoals die nu voorligt niet kunt omarmen. Ik ben heel erg benieuwd hoe u staat tegenover de € 30.000 die gevraagd is in de motie. Die € 30.000, zonder verdere onderbouwing. U geeft aan: helaas. Is bij u bekend dat er € 30.000 nodig is, dat dat gevraagd is vanuit cultuur? Zijn daar al voorstellen voor gedaan? Ik ben er gewoon eventjes heel erg benieuwd naar. Kunt u daar iets over zeggen?

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld. Het woord is aan wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Nou, laten we dat nou juist nog even afwachten, want er is nog geen voorstel gedaan aan ons, dus dan kunnen we daar ook niet op anticiperen als college. Dat het amendement in behandeling is, dat klopt. Dat gaan we dus ook wel degelijk doen en hoe die verdeling gaat worden, laten we dat nog even afwachten.

De **voorzitter**: Dan zie ik vervolgens de heer Knaap, OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder eigenlijk iets goeds zeggen. Dus we zijn bezig om te kijken of we het budget voor cultuur kunnen verruimen. Dat vinden wij fijn. Dus als we de koppeling met het amendement, dat niet meer gewijzigd kan worden, loslaten en de motie roept alleen op om € 30.000 budget vrij te maken. Kunt u hem dan wel omarmen?

De **voorzitter**: Dank u wel. Heldere vraag. Wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Laten we in eerste instantie kijken uit welke potjes wij nog eventueel een verruiming voor onze KCSV-gelden kunnen ophalen. Als dat niet het geval is, dan ga ik geheid in conclaaf met mijn collega's hoe we het anders zouden kunnen oplossen, maar laat ons nog heel even het werk doen en dan komen we vrij snel, denk ik, ik weet niet precies hoelang het gaat duren, met een antwoord, want het amendement moet gewoon beantwoord worden.

De **voorzitter**: Ik zie een gefronste wenkbrauw, maar het lampje brandt. Betekent dat een vervolgvraag? Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Ja, voorzitter, ik druk niet voor niks op lampjes natuurlijk. Ik probeer het even samen te vatten. Wat de wethouder zegt, is: we zijn nu aan het zoeken of we potjes kunnen vinden om het cultuurbudget te verruimen en ik kom bij de raad terug binnen afzienbare tijd. Ik neem aan dat dat binnen een kwartaal, een halfjaar is. Kunt u die toezegging doen?

Wethouder **Keijzer**: Die toezegging kan ik doen.

De heer **Knaap**: Dank u wel.

De **voorzitter**: U mag vervolgen.

Wethouder **Keijzer**: Dus wat mij aangaat, is dat het over de motie Cultuur verbindt. Dan de motie over online veilig opgroeien. Dat is iets wat wij in principe omarmen, maar ook hier geldt voor dat de motie eigenlijk wat ons aangaat overbodig is, want er is namelijk een eerdere motie ingediend. De raad heeft een vergelijkbare onderzoeksvraag gesteld. Wij komen voor de Kadernota van 2027 graag terug op die vraag en hoe we dat dan geactualiseerd kunnen doen. Wat ons aangaat, kunnen we online veiligheid eigenlijk in twee stukken hakken. We omarmen het verhaal van onderzoeken, hoe gaat het in beeld brengen van de maatregelen. Dat doen we niet alleen, dat doen we dus inderdaad met de scholen en ook met de politie. Dat is ook onderdeel van het integraal veiligheidsplan, dus wat dat aangaat zijn daar al zaken in opgepakt. Wat het verhaal rondom jongerenwerk aangaat hebben wij een vraagstuk, toekomstgericht welzijnswerk. Daarin willen we dit graag oppakken en dan kijken in hoeverre en hoe we dat integraal en breed kunnen bekijken. Dan zullen we ook meenemen of jongerenwerk daadwerkelijk interessant is, dan wel dat daar een vraag naar is in Midden-Delfland. Dus eigenlijk, het in beeld brengen, ja en de aard en omvang van de digitale onveiligheid, die zeker, maar over de rest zeggen wij dat we dat eigenlijk al doen. Wat dat aangaat is de motie wat ons aangaat overbodig. Wel nog even terugkomend op de opmerking van mevrouw Langeveld.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Ik zag een interruptie, maar die is ondertussen ingetrokken. Maar ik zie wel een interruptie van mevrouw Langeveld, CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder best wel mooie dingen zeggen en ook aangeven dat de motie eigenlijk overbodig is. Ik hoor daar toch ook wel een tegenstrijdigheid in, want u geeft ook aan: een deel van de motie kunt u zeker omarmen, dat gaan we ook zeker doen. Het onderzoeken et cetera, en het jeugd- en jongerenwerk, daar bent u ook al

mee bezig via een integraal plan. Dat is natuurlijk hartstikke mooi. Dus het is niet zo dat de hele motie overbodig is. U krijgt het eigenlijk in één pakket. Kan ik het dan zo zien: u omarmt het, en wat inderdaad al gedaan wordt, waar u al mee bezig bent, is natuurlijk heel mooi meegenomen? En ik ga er ook van uit dat waar u al mee bezig bent, wij daar dan ook bericht van krijgen. Zie ik dat zo goed of mis ik daarin iets?

Wethouder **Keijzer**: Deels. Deels klopt dat, maar door het samen te voegen in het geheel met name over jongerenwerk, dat is al een vraag die al uitstaat en waar al een motie over gesteld is, dus dat hoeven we niet nog een keer op te pakken. Datgene wat we omarmen is juist de digitale veiligheid en daarvoor gaan we aanhaken bij allerlei projecten die er al zijn, zowel bij scholen als… Landelijk is er al zo ontzettend veel over bekend, laten we nu niet het wiel opnieuw uitvinden. Dat steun ik volledig.

De **voorzitter**: Daarbij is nog een vervolgvraag van mevrouw Langeveld vanuit het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Het klopt inderdaad. Wij hebben eerder een motie ingediend om onderzoek te doen naar jeugd- en jongerenwerk. Ik ben blij dat dat wel is opgepakt. Ik vind het jammer dat we daar niet eerder een reactie op hebben gekregen, wanneer we daar iets meer over zouden horen, want dan had ik dat zeker ook meegenomen. Wilt u daar alstublieft in het vervolg wat meer rekening mee houden door ons ook iets meer mee te nemen, zodat ik ook niet dubbel werk hoef te doen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld. Wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Dat is zeker iets waar ik natuurlijk op kan letten. Sterker nog, het zijn zaken die constant op ons netvlies moeten blijven staan, dat als er iets ingediend is, we daar ook zo spoedig mogelijk antwoord op geven. Ik denk dat dit stuk heel erg te maken heeft met het Integraal Veiligheidsplan waarmee we bezig waren en dat dat zaken zijn die daar al meteen meegenomen konden worden, maar ik neem de tip zeker mee. Dank u wel. Ik had nog een opmerking op de vraag die u stelde over of we kunnen nadenken over een praktijkondersteuner jeugd. Dat past heel goed in de nieuwe opzet van de Stevige Lokale Teams, omdat we daar de samenwerking met de huisartsen gaan intensiveren en dat in de lijn met al bestaande praktijkondersteuners huisartsen we dat zeker kunnen bespreken. Of het bij de huisarts moet liggen of dat we daar de JGZ verder nog samen willen inschakelen, is nog even de vraag. Tot het vierde levensjaar zijn mensen bekend met het consultatiebureau. Dat daarna nog een heel traject is waar mensen geholpen kunnen worden met opgroeiende jeugd/jongeren, is bij sommige mensen niet zo bekend. Die POH neem ik gaarne mee in de gedachten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Langeveld, CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor het antwoord. Deels is het voor mij helder, deels ook niet, want de praktijkondersteuner jeugd is wat mij betreft: een huisarts krijgt heel veel GGZ-vragen voor jongeren. Een huisarts heeft daar heel weinig tijd voor en verwijst snel door. Dat blijkt ook wel uit de gegevens van Midden-Delfland, dat huisartsen vrij snel doorverwijzen. Een praktijkondersteuner jeugd, net als in omliggende gemeenten, vangt dan de eerste gesprekken af en kan mogelijk zelf al heel veel ondervangen, zodat er ook minder doorverwezen hoeft te worden, dus dat versta ik in ieder geval onder een praktijkondersteuner jeugd. Dat staat helemaal los van de JGZ, want dan hebben we het over een heel ander vlak voor wat betreft hetgeen hiermee bedoeld wordt. Is dat bij u bekend?

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Ik ben het daar niet helemaal mee eens, omdat ook mensen van de JGZ op de scholen langskomen en ook daarvan weten we dat er een haal- en brengplicht is, dat daar ook scholen nadrukkelijk mee aan de slag gaan of dat verhaal geïntensiveerd kan worden voordat kinderen echt in de jeugdzorg terecht gaan komen, terwijl we als we dit bespreken met JGZ, dat zijn tenminste besprekingen die ik nu al aan het voeren ben: hoe kunnen we elkaar daar beter

vinden en hoe kunnen we beter op elkaar aansluiten. Het een hoeft wat mij aangaat het andere niet uit te sluiten, maar waar het wordt belicht, dat is dan nog de uitzoekklus.

De **voorzitter**: Mevrouw Langeveld van het CDA. Aan u.

Mevrouw **Langeveld**: Ja, dit zal mijn laatste opmerking zijn, hoor. Ik denk dat we elkaar niet helemaal begrijpen. Een praktijkondersteuner jeugd is toch echt heel wat anders dan wat u aangeeft. Wat u aangeeft: hartstikke goed, hè, dat moet ook zeer zeker gebeuren, maar praktijkondersteuner jeugd is echt wel degelijk wat anders en daar zou ik toch voor willen pleiten. Neem dat alstublieft mee. Ga daar kijken. Ga in omliggende gemeenten kijken. Dat is ook een onderdeel van een Stevig Lokaal Team. Ik denk dat het heel erg zijn meerwaarde heeft voor onze gemeente en dat dat ons heel veel kosten kan gaan besparen in de toekomst. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld. Wethouder Keijzer.

Wethouder **Keijzer**: Dank u wel voor de tips. Ik neem ze allemaal mee. Wordt vervolgd. Dan de laatste motie die mij aangaat en ook de laatste motie van de avond, denk ik, de grip op IHP. Ja, we omarmen de gedachte van de hoofdlijn. Het wordt bijna saai, dat we die wel degelijk omarmen. In de voorjaarsbijeenkomst gaan we dit ook zeker oppakken, maar hoe de vormgeving eruit komt te zien, daar moet u ons nog even de tijd voor geven, hoe dat er precies uit komt te zien, want we willen wel even de ruimte nemen om te kijken hoe de concrete invulling goed opgepakt kan worden. Wij blijven u dus ook periodiek informeren over het IHP en ook de volgorde van waarmee wij wie of wat als eerste gaan starten. De intentie ondersteunen we. De uitvoering gaan we als motie ontraden aan de raad.

De **voorzitter**: Daarmee geeft u aan dat u aan het einde bent gekomen van uw beantwoording van alle vragen die gesteld zijn in de eerste termijn. Dat betekent dat het college vanuit die eerste termijn vragen heeft beantwoord, maar dat u als raad nu ook weer aan zet bent. Althans, de agenda voorziet in een schorsing, zodat u ook in de gelegenheid bent om zich te kunnen beraden en ook in de onderlinge afstemming eventueel kunt beoordelen wat dit heeft opgeleverd als we kijken naar de huidige moties. Ik neem zomaar aan dat u daar behoefte aan heeft. Ik zie hier wel het lampje branden van de heer Vieira. Ik weet niet of u daarin een voorstel heeft, maar aan u het woord.

De heer **Vieira**: Ja, voorzitter. Alle moties staan zoals ze op dit moment staan, maar er zijn reacties gegeven. Dat betekent dat partijen misschien nog zeggen wat ze met een motie willen doen. Dus ik weet niet of… nou ja, laat ik eerst vragen of daar gelegenheid toe is. Daar zou ik namelijk graag gebruik van willen maken.

De **voorzitter**: Dat is helder en dat kan. Dan kijk ik ook even rond of daar meer behoefte aan is. Dat is juist ook in het kader van het met elkaar slim in de beeldvorming inventariseren. Wie wil daar verder het woord over voeren? Anders geef ik het woord aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Dank u wel, voorzitter. We hadden een aantal moties. Ik ga ze even kort langs, per motie. 4.8 ging over een duidelijke, overzichtelijke gemeentebegroting. Die werd omarmd en die werd al redelijk breed gesteund. Van de griffie mocht ik hem intrekken, want ik heb goed nieuws: ook de VVD wil mede-indienen en dat betekent dat 4.8 bij mijn weten 4.12 wordt. Oh, 4.8B. Dan weten mijn mederaadsleden dat. Dus dat over die motie. De andere moties die wij hebben ingediend rondom IHP, verkeersveiligheid en deelvervoer willen wij laten staan, omdat wij het belangrijke onderwerpen vinden. Een kanttekening: bij bijvoorbeeld de Zouteveenseweg staat als punt 7: indien niet haalbaar, informeer de raad. Dus wij denken dat er gewoon ruimte is om het wel te doen. Maar omdat dit gewoon belangrijke onderwerpen zijn wat ons betreft, laten wij ze in ieder geval staan zoals wij ze ingediend hebben. Dank u, voorzitter.

Motie 4.8B ingediend door D66, CDA, OGP Midden-Delfland en VVD
Naar een duidelijke en inzichtelijke gemeentebegroting

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;
behandelend de begroting 2027-2030;

constaterende dat:
- de gemeentebegroting een belangrijk instrument is voor de gemeenteraad om financiële en beleidsmatige keuzes te maken en het college te controleren;
- de huidige begroting veel informatie bevat, maar de samenhang tussen doelstellingen, voorgenomen activiteiten, beschikbare middelen en beoogde resultaten niet altijd eenvoudig te volgen is;
- de relatie tussen de Kadernota, bestuurlijke prioriteiten en de uiteindelijke begroting duidelijker kan worden weergegeven;
- de bespreking van de technische vragen over de begroting (en het stellen hiervan) verbetering behoeft;

overwegende dat:
- inwoners en raadsleden moeten kunnen begrijpen waaraan gemeenschapsgeld wordt besteed en wat daarmee wordt bereikt;
- een heldere en overzichtelijke begroting bijdraagt aan zorgvuldige besluitvorming en een goede controle op de besteding van publieke middelen;
- het verbeteren van de begroting niet noodzakelijkerwijs meer informatie vraagt, maar vooral om een betere ordening en presentatie van bestaande informatie;

verzoekt het college:
1. bij de voorbereiding van de programmabegroting 2028–2031 verbeteringen door te voeren in de leesbaarheid, overzichtelijkheid en navolgbaarheid van de begroting;
2. daarbij per programma duidelijker inzichtelijk te maken:
    - welke concrete doelen worden nagestreefd;
    - welke activiteiten daarvoor worden uitgevoerd;
    - welke financiële middelen daarmee gemoeid zijn;
    - hoe de voortgang en resultaten kunnen worden beoordeeld;
3. de beantwoording van technische vragen van de raadsleden anders in te kleden;
4. de relatie tussen de Kadernota, bestuurlijke prioriteiten en de begroting duidelijker weer te geven;
5. de gemeenteraad tijdig te betrekken bij de gewenste verbeteringen, waarbij ook goede voorbeelden van andere gemeenten kunnen worden benut;
6. deze verbeteringen zoveel mogelijk binnen de bestaande begrotingscyclus en ambtelijke capaciteit te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Vieira. Dan mag u ook weer even iets opnieuw indienen in de raad, 4.8B. 4.11 blijft staan vanuit D66. Volledigheidshalve wordt mij hier net ingefluisterd dat de motie nu 4.8B heet. De tekst blijft hetzelfde, alleen de VVD heeft hem ook mede omarmd. Dat is wat ik hier even voor de helderheid toevoeg. Heeft iemand anders nog behoefte? Anders gaan we nu een schorsing voorstellen van maximaal vijftien minuten. Heeft u daar genoeg aan? Ik kijk even rond. Ja. Dan schors ik hierbij de vergadering. Succes, tot zo.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Het is 23.27 uur, wie weet gaan we voor 00.00 uur halen, maar u als raad kunt nu in de tweede termijn debatteren over hetgeen naar voren is gebracht en ook over de moties. Dat moet niet, maar dat mag. Daarvoor geef ik de fracties de gelegenheid, in dezelfde volgorde die we vanavond in de loting hebben gedaan, om daar kort op te reflecteren en eventueel vragen te stellen aan de collega's, maar nogmaals: alleen als het nodig is. Ik wil beginnen met de fractievoorzitter van de OGP Midden-Delfland, mevrouw Van den Akker van Mijn Partij. Aan u het woord. Mevrouw Van den Akker van Mijn Partij krijg nu het woord en dan zal ik even het lampje rood laten branden. Aan u het woord.

Mevrouw **Van den Akker**: Dank u wel, voorzitter. Nog eventjes over wat net gebeurde met moties die worden aangepast. Ik begrijp dat het heel ongebruikelijk is en ook niet leuk, maar de wethouder horende over de motie over digitale veiligheid, waarin zij aangeeft dat er al een eerdere motie rondom de jongerenwerkers geweest is en dat eigenlijk het hele verhaal rond digitale veiligheid al loopt, vind ik de motie eigenlijk overbodig geworden. Wij zullen hem niet meer mede-indienen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan wil ik het woord geven aan mevrouw Langeveld van het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Ik wil hier toch wel eventjes op reageren. Het is niet gebruikelijk, maar ik ga het wel even doen. Ik wil toch wel even mijn verbazing uitspreken. In de afgelopen uren is er samengewerkt met mevrouw Van den Akker om deze motie tot stand te brengen. De punten van mevrouw Van den Akker zijn in de motie opgenomen, medeondertekend, en opeens krijgen wij ook te horen: wij trekken ons terug uit deze motie. Ik vind het zeer ongebruikelijk. Ik vind het een beschadiging in de samenwerking. Ik vind het niet netjes. Natuurlijk heeft de wethouder een aantal toezeggingen gedaan, maar ik denk dat dit een hele mooie motie is. Baat het niet, dan schaadt het niet. Er staan ook zeker nieuwe dingen in waarvan de wethouder heeft gezegd: die omarmen wij zeer zeker. Ik vind dit zeer deprimerend als we kijken naar de toekomst voor de samenwerking. Wat is dan een toezegging, en zeker van een mede-indiener, waard? Dus ik wil echt mijn betreuring, dat is misschien geen goed Nederlands woord, maar ik wil het toch wel even zo noemen, hier uitspreken. Dank u wel.

Motie 4.6B ingediend door CDA en D66
Online veilig opgroeien in Midden-Delfland

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 3 november 2026;

constaterende dat:
- de meeste jongeren in Midden-Delfland het goed doen en gezond opgroeien, maar dat er gezien het landelijke beeld zorgen kunnen bestaan over een groep jongeren;
- een groep jongeren zich beweegt in een online leefwereld, die razendsnel verandert en ouders vaak onwetend zijn over wat er zich online afspeelt en welke gevaren er zijn;
- jongeren via sociale media en gameplatforms door onbekenden worden benaderd, online onder druk worden gezet en soms worden gechanteerd;
- jongeren, vaak zonder het zelf goed te beseffen, worden aangezet tot criminele activiteiten, zoals het afleveren van pakketjes of het overmaken van geld;
- jongeren online worden geconfronteerd met seksueel grensoverschrijdend gedrag en onder druk worden gezet om beeldmateriaal te delen;
- het de raad niet duidelijk is hoe groot dit probleem onder jongeren in Midden-Delfland is en welke jongeren het raakt;
- de hoofdofficier van politie vorig jaar in deze raad heeft aangegeven dat in onze gemeente jeugd- en jongerenwerk ontbreekt. Dit werk kan actief op zoek gaan naar jongeren waarover bij de politie zorgen bestaan en kan jongeren en hun ouders voorlichten;
- jeugd- en jongerenwerk mogelijk kan bijdragen aan het voorkomen van dure, specialistische jeugdhulp, mits dit gebeurt met een zeer heldere opdracht, en dat onderzocht moet worden of dit in Midden-Delfland ook zo is;
- het goed is om, voordat de gemeente zelf iets opzet, te bezien welke landelijke projecten en aanpakken gericht op digitale onveiligheid onder jongeren er al zijn en of daarbij aangesloten kan worden;
- het college tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 is gevraagd of het de zorgen over de leefwereld van deze jongeren deelt en bereid is de inzet van jeugd- en jongerenwerk te onderzoeken, en dat hierop nog geen reactie is gekomen;
- de veiligheid van onze jongeren onderdeel hoort te zijn van een veiliger Midden-Delfland;
- de raad zicht moet hebben op de omvang van het probleem, de mogelijkheden, de opdracht en de kosten van jeugd- en jongerenwerk, voordat hij hierover keuzes maakt in een begroting;

roept het college op om:

6. in kaart te brengen wat er bekend is over de omvang en de aard van het probleem van digitale onveiligheid onder jongeren in Midden-Delfland, onder meer via de politie, scholen, sportverenigingen en de jeugdhulp, en daarbij aan te geven op welke punten de gemeente geen zicht heeft op de omvang van het probleem;
7. te onderzoeken of en hoe de inzet van jeugd- en jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk (voor kinderen vanaf groep 5 van de basisschool) een helpende bijdrage kan leveren aan de veiligheid van jongeren in Midden-Delfland, in het bijzonder bij digitale onveiligheid, wat het kost en wat het kan opleveren;
8. te onderzoeken welke landelijke projecten en aanpakken er zijn gericht op digitale onveiligheid onder jongeren en voorlichting aan ouders en of en hoe Midden-Delfland hierbij kan aansluiten;
9. te komen tot een programma waarin o.a. is opgenomen: veilig internetgebruik, respectvol onlinegedrag, gevolgen van cyberpesten en het herkennen van de online gevaren;
10. de uitkomsten vóór de zomer van 2027 met de raad te delen, zodat de raad een afgewogen keuze kan maken en er actie gezet kan worden in het schooljaar 2027-2028;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld, voor uw reactie. Ik kijk even verder rond of er anderen zijn die op dit moment het woord willen voeren. De heer Knaap vanuit de OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Misschien wilt u mij als voorzitter even helpen wat we nu gaan doen. Gaan we nu bezig met de tweede termijn, in de volgorde van de eerste termijn? Dat was mijn verwachting. Of gaan we iets anders doen, wat me niet helemaal helder is?

De **voorzitter**: Dat klopt, daar heeft u helemaal gelijk in. Wij gaan nu in de volgorde zoals wij hebben geloot de tweede termijn in. Daarmee krijgt u als eerste het woord, voor zover het nodig is dat er een woordvoering gevraagd wordt. Aan u het woord.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het sowieso handig is om even aan te geven wat wij natuurlijk met al die moties doen, maar kort voor de tweede termijn. OGP Midden-Delfland houdt uit de eerste termijn en de beantwoording van het college toch een paar dingen over. Allereerst de reactie van het college op alle vragen die gesteld zijn en de moties die zijn ingediend. Het beeld dat opdoemt, is dat we een begroting hebben, maar dat we een heel groot deel daarvan, de investeringen in de buitenruimte, nog nader moeten bekijken. We weten niet of het haalbaar is. We weten niet of de budgetten voldoen. Een groot deel van die begroting is nog wiebelig, omdat de ambities van het collegewerkprogramma daarin nog moeten worden verwerkt. De wethouder geeft aan: dan komen we op enig moment met een voorstel en als dat geld kost, gaan we kijken hoe we dat geld gaan doen. Daar zit ook nog geen heldere lijn in en dat baart ons best een beetje zorgen. We hebben wel een dik boek, maar het is wel een heel dik, mistig boek. Er staat wel geld in, maar er staat niet in wat er daadwerkelijk de komende tijd wordt uitgegeven. Dat maakt dat wij ons daar toch serieus zorgen over maken. Wat wij ook hebben overgehouden aan de eerste termijn, is de reactie van de collega's van de VVD. Ik heb haar hier genoteerd als 'selectief zorgelijk'. Weliswaar een sluitende begroting, noem het allemaal op, maar als we zien wat er de afgelopen maanden gebeurd is met de budgetten die worden uitgegeven, dan is het wel een eenzijdig verhaal. Selectief zorgelijk op allerlei bestedingen, maar niet als het gaat om externe inhuur voor dingen die onze eigen ambtenaren kunnen doen. Ik heb net het hele rijtje al genoemd. En dan ook zo'n reactie op zo'n motie van PUUUR. Aan de ene kant het budget van PUUUR halveren en aan de andere kant de toeristenbelasting twee keer zo duur maken en dan de reactie dat die letters alle mensen wel naar het gebied gaan trekken. Dat is iets wat volgens ons als OGP Midden-Delfland niet helemaal werkt. Dus daar staan we niet helemaal achter. Dat vinden we eigenlijk ook wel een beetje jammer. We hebben de collega's van Mijn Partij ook behoorlijk wat vragen gesteld over wat u nu precies gaat doen en hoe de ambities in uw verkiezingsprogramma zich tot deze begroting verhouden. Helaas geven de collega's van Mijn Partij alleen aan: dat gaan we dan volgend jaar in de begroting regelen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van Lier van Mijn Partij. Aan u het woord.

De heer **Van Lier**: Mijnheer Knaap was al wat verder in zijn betoog. Ik had nog even een reactie op PUUUR, want het budget is vorig jaar vastgesteld door ons vorige college, waar u zelf ook in zat. Bent u zich ervan bewust dat die € 3 door het vorige college al vastgesteld is en dat PUUUR uit een apart potje komt, het potje toeristenbelasting, dus het komt niet uit de algemene reserve. Het is benoemd en het gaat niet over het bedrag, het gaat over wat we met PUUUR gaan doen. Misschien heeft u de motie niet goed gelezen. Bent u het met mij eens op deze twee punten?

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Van Lier. De heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel. Dit wilde ik bij het behandelen van die motie doen. Ik ben het niet met de heer Van Lier eens. Waarom? We hebben als raad heel goed met PUUUR afgesproken wat we de komende jaren gaan doen en dat gaat voorbij 2028 met een hele zorgvuldige afspraak wat daar van PUUUR wordt gevraagd, hoe we dat meetbaar maken en hoe we daar ook als college of als raad op helpen sturen, dus wij vinden het eigenlijk van grote onbetrouwbaarheid getuigen om nu ineens zonder alternatief het budget van PUUUR te halveren. Wij hebben gewoon een goede afspraak gemaakt. Overigens heeft de VVD die afspraak prima gesteund op dat moment en dat wordt nu anders en dat is jammer. Dat is de reactie op de vraag van de heer Van Lier van Mijn Partij. Ik wil toch ingaan op een aantal moties. PUUUR staat dan bovenaan. Ik heb het al een beetje gezegd. Die gaan we steunen. Er staat in deze motie eigenlijk dat er andere organisaties zijn die voor andere gemeenten dingen doen en die zouden ook dingen voor Midden-Delfland kunnen doen. Dat is dus vragen aan Ajax of ze het shirt van Feyenoord willen gaan verkopen. Je gaat een andere partij, een andere gemeente vragen of ze onze gebiedsmarketing willen doen, terwijl wij een prima instrument hebben met een hele betrouwbare afspraak eronder en die afspraak willen wij gewoon graag gestand doen, dus die motie gaan wij niet steunen. De motie 'Geen Geld in de Gaag' steunen we ook niet. Waarom? Hij is een beetje ongericht. Het is eigenlijk een ambitie waar wij als raad elke dag of elke vergadering aan werken. Er moet iets worden besloten. Is dat zinnig, is dat noodzakelijk, dat is de afweging die we op dat moment maken over de keus die op dat moment voorligt. Daarmee zullen wij die motie niet steunen. Digitale veiligheid, het is, zoals ooit door de heer Zwaard werd gezegd, een sympathieke motie en dan wisten wij als raad meestal wat ging gebeuren. Dan gingen wij hem niet steunen. Dat klopt ook in dit geval, maar we vinden het wel heel belangrijk dat er wordt gewerkt aan digitale veiligheid. Alleen is de motie nu zo breed geformuleerd en dat werd ook door de wethouder al enigszins bevestigd, dat we denken: heel veel wordt op het landelijke platform bepaald en daarmee willen we de gemeente niet opzadelen, dus we vinden hem in die zin gewoon iets te breed. 'Samen groen samen doen' gaan we steunen. We vinden het fijn dat die gewoon doorgaat. Eigenlijk verwachten we ook dat Mijn Partij die motie gaat steunen. In hun verkiezingsprogramma staat namelijk dat zij omarmen dat inwoners hun eigen groen beheren, waar de gemeente een faciliterende rol in neemt. Zij zullen dat waarschijnlijk ook gewoon gaan steunen, verwacht ik dan, want het staat in hun verkiezingsprogramma. De motie 'Naar een duidelijke en inzichtelijke begroting' gaan we steunen. Het zou echt heel fijn zijn als we als raad daar ook mede-eigenaarschap in tonen en dus de komende tijd mee gaan helpen bepalen hoe we dat willen hebben. We moeten niet wachten tot straks die begroting er ligt en we misschien niet helemaal krijgen wat we hadden verwacht. Ik zie dat dus echt als iets wat we gezamenlijk moeten doen. 'Zicht en grip IHP' steunen we. We vinden het toch belangrijk dat we daar goed over worden geïnformeerd. Het is echt wel een van de grootste uitgaven voor onze raad de komende jaren en is ook heel erg afhankelijk van het tempo waarin dingen kunnen gaan gebeuren. Het is dus ook een steun van de ambitie van de wethouder. 'Verkeersveiligheid Zouteveenseweg' steunen wij. Eigenlijk hadden we deze mede willen indienen. Ik heb daar toch even een vraag over aan de collega's van VVD. U had moeite met de zin, in de opdracht aan het college: bij de uitwerking van maatregelen expliciet maatregelen te besteden aan de veiligheid van fietsers, voetgangers, kinderen, ouders en gebruikers van hulpmiddelen zoals scootmobielen. Die vonden wij heel belangrijk. We zijn niet mede-indiener, we steunen hem wel. Ik ben gewoon echt benieuwd waarom u die zin uit de opdracht aan het college wilt hebben, want het ging er namelijk om dat voor dat soort doelgroepen het daar veiliger gaat worden, dus daar krijg ik graag een antwoord op van de collega's van de VVD. U gaat dat nu doen, mevrouw Van der Marel? Wat fijn.

De **voorzitter**: ik geef hierbij ook graag het woord aan mevrouw Van der Marel van de VVD.

Mevrouw **Van der Marel**: Dank u wel, voorzitter en dank u wel, mijnheer Knaap, voor de vraag. Daar hebben we echt heel goed over nagedacht. Veiligheid is van iedereen. Wij willen niet extra aandacht vragen voor een bepaalde doelgroep. Wij vinden ook dat een agrariër met groot materieel of een vrachtauto diezelfde extra aandacht verdient. We begrijpen de gedachte om een aantal groepen, zoals kinderen of ouderen, echt uit te lichten, maar tegelijkertijd doe je dan afbreuk aan een groep die ook van diezelfde Zouteveenseweg gebruikmaakt. Voor ons was het heel belangrijk: veiligheid is van en voor iedereen. Daarom steunen wij de motie en willen wij hem ook samen indienen zoals die nu voor ons ligt. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel en ik geef vervolgens weer het woord aan de heer Knaap.

De heer **Knaap**: We zijn het, denk ik, niet eens. Wat ik de collega's van de VVD hoor zeggen is: in een 30km-zone moet je rekening houden met de veiligheid van de trekkers en de grote vrachtwagens die daar ook rijden. Ik vind dat een beetje een rare overweging. Dat is alsof je op een woonerf zegt: je mag er rustig met 100 km per uur overheen scheuren, want de veiligheid van die auto is ook belangrijk. Nee, de verkeersveiligheid gaat juist om de kwetsbare deelnemers. Daar gaan we het niet over eens worden, maar wij steunen de motie wel.
De motie 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland' zullen wij ook steunen. Waarom? Er is veel over gezegd, ook vanuit het college. Al die mensen die hebben gereageerd op de Toekomstvisie weten überhaupt niet van elkaar dat ze die behoefte hebben, dus je hebt altijd als gemeente een faciliterende rol in dit soort initiatieven. Al is het alleen maar kenbaar maken: waar zit de feitelijke vraag en wie zou hier iets mee moeten? Dus die motie is wat ons betreft vrij relevant. Daar heeft de gemeente een faciliterende rol en zeker geen financierende rol. Dat hoeft niet. Daar zijn we het wel eens met wethouder Roeling op dit gebied. Dat alles bij elkaar maakt dat wij als OGP Midden-Delfland ons ook zorgen maken. Welke begroting gaan wij nu goedkeuren? We gaan een begroting goedkeuren, als we hem goedkeuren, waarin eigenlijk alles in potlood is geschreven. Of tenminste: een heel groot deel is in potlood geschreven. Een heel groot deel zijn openeindregelingen. Er komt nog een collegewerkprogramma, daar komen nieuwe ambities bij. We gaan dan een periode krijgen waarin we eerst in januari van wethouder Roeling te horen krijgen welke investeringen in ons buitengebied wel of niet doorgaan. Daarmee zal waarschijnlijk wat gaan verschuiven. Tegelijkertijd krijgen we te horen welke ambities er de komende tijd zijn. Eigenlijk wordt er al een doorkijkje gegeven. Er zijn al wat ambities geuit door het college: arbeidsmigrantenhotel, we zijn bezig met jeugdzorg. Dus blijkbaar lopen er al dingen. Tegelijkertijd: als we deze begroting goedkeuren, gaat alles wat in die begroting staat al lopen. Hoe ga je dan als college, maar ook als raad, nog sturen op het goed krijgen van deze begroting en het binnen de bandbreedte houden van deze begroting? Dat maakt ons gewoon een beetje bezorgd. Zoals deze begroting nu voorligt, en dat doen wij als OGP Midden-Delfland eigenlijk bijna nooit, zullen wij deze begroting niet steunen, want wij hebben geen zicht op wat dit daadwerkelijk gaat betekenen. Dit is voor ons de tweede termijn, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap, voor uw reactie. U heeft geen vragen aan het college. U heeft dit eigenlijk als betoog en afsluiting zo meegegeven. Zo heb ik het begrepen. Oké. Ik zie een interruptie van de heer Hedges, VVD, aan u het woord.

De heer **Hedges**: Het is geen interruptie, ik dacht gewoon dat ik aan de beurt was, want ik sorteer daarop voor.

De **voorzitter**: Helemaal, helemaal goed, we houden het tempo erin en aan u het woord.

De heer **Hedges**: Dank u wel, voorzitter. Elf moties. Er zijn slechts een paar moties waar we nog even iets over willen zeggen. Dan kunnen we daarna wat ons betreft snel door naar de stemming. Iedereen weet hoe wij daarin staan, want dat hebben wij netjes vooraf gecommuniceerd. We willen nog iets zeggen over deelvervoer. Wij zullen daar niet mee stemmen. We hebben met de partijen gedeeld om welke reden, maar tegelijkertijd willen wij wel met de indieners, die toezegging wil ik wel doen hier, in gesprek blijven om te kijken hoe we de barrières die er mogelijk zijn, kunnen wegnemen. Op dit moment zitten er voor ons te veel haken en ogen aan de motie, maar dat wil ik wel even meegeven. Dan is er één motie, voorzitter, waar we ook nog iets over willen zeggen. Dat

is de motie van de OGP Midden-Delfland 'Zelfbewoningsplicht 'ieder huis telt mee''. Dan wil ik graag het woord aan de portefeuillehouder van onze fractie geven, de heer Renzen, als dat mag.

De **voorzitter**: En dat mag, ik geef de heer Renzen het woord.

De heer **Renzen**: Dank, voorzitter. Ik zal het kort houden. Voor welk niet-bestaand probleem roept deze motie op om een oplossing te verzinnen? Een zelfbewoningsplicht voor huizen tot € 1 miljoen is niet alleen in strijd met het recht, het kan en mag echt niet. Ik kan dat uitvoerig toelichten, maar ik denk dat dat niet nodig is. Ik denk dat iedereen hier aanwezig dat zelf ook wel weet. Het kan alleen wanneer dat noodzakelijk en geschikt is voor het bestrijden van onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste aan woonruimte. Dan gaat het om goedkope en middeldure woningen. Daarboven is het gewoon verboden. Het mag niet. Er lag nog een vraag voor: wat gaat u doen, was de vraag van de OGP Midden-Delfland, voor mensen met een lager inkomen op het gebied van woningen? Uit het allerlaatste ABF-rapport uit 2019 volgt dat Midden-Delfland geen behoefte heeft aan aanvullende sociale huurwoningen. Die hebben we namelijk genoeg voor onze eigen inwoners. Het gaat natuurlijk wel mis wanneer we voortdurend mensen van buiten hiernaartoe willen trekken die dan in ons dorp komen wonen. Dan kun je bij blijven bouwen. Dat vindt de VVD niet juist. Voor onze eigen inwoners is dat genoeg. Iedereen die een sociale huurwoning mag betrekken, krijgt eigenlijk een cadeautje van de samenleving, want dat is een zwaar gesubsidieerde woning. Dat geldt in mindere mate ook nog voor de middeldure huurwoningen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Knaap van de OGP Midden-Delfland.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Ik reageer even op de heer Renzen. Ook mijn reactie voelt eigenlijk een beetje als een grijsgedraaide plaat, want deze discussie heb ik natuurlijk al vaker gevoerd met de heer Renzen. Het beeld van OGP Midden-Delfland is dat mijnheer Renzen in een wat andere wereld leeft. Er zijn ook in Midden-Delfland genoeg jongeren die met het salaris dat ze nu verdienen, wat geen € 100.000 is, geen woonruimte kunnen vinden. Ze kunnen die niet kopen, ze kunnen die niet huren. Er zijn genoeg jongeren in deze gemeente die gewoon prima voldoen aan de voorwaarden voor sociale huur en ze kunnen niet huren. Ze moeten gewoon negen of tien jaar wachten. Mijn vraag aan de heer Renzen was, of de vraag aan de fractie van de VVD was: wat gaat u nu aan die mensen doen? Want het beeld dat mijnheer Renzen schetst, is een Midden-Delfland waar alleen rijke mensen wonen en dat is niet het beeld van Midden-Delfland waar wij als OGP Midden-Delfland voor staan.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. Het woord is aan de heer Renzen.

De heer **Renzen**: De VVD staat voor alle inwoners. De OGP Midden-Delfland heeft het inderdaad met name over inwoners met een laag inkomen. De man die in zijn auto moet slapen is een veelgebruikte beeldspraak. Die hebben we niet in deze gemeente. We hebben hier hardwerkende jongeren. Het minimumloon is bijna € 33.000. Jan Modaal verdient € 48.000. Dat betekent, om maar een vraag te noemen die ook nog onbeantwoord is gebleven van de OGP Midden-Delfland aan de wethouder, dat iemand die met zijn tweeën € 96.000 verdient meer dan prima een woning in Midden-Delfland kan kopen, want er staan ook woningen van € 400.000 à € 500.000 te koop en die kun je gewoon financieren. De VVD leeft niet alleen maar voor rijke inwoners. De VVD wil voor eigen inwoners dingen doen. Daarom ook het compliment aan het college dat nu bijvoorbeeld in Maasland sociale huurwoningen en middeldure huurwoningen worden opgeleverd door WoonWest Haaglanden, die echt worden verhuurd aan onze eigen inwoners. Dat lost wat op. Al die mensen die daar kunnen huren, krijgen een cadeautje van de samenleving. De motie zoals die is ingediend, is tegen de wet en onuitvoerbaar. Daarom gaat de VVD daar niet in mee.

De **voorzitter**: Dank u wel. En daarop reactie vanuit de heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Kijk, de VVD heeft natuurlijk het volste recht om het principe dat als je een huis koopt, je er niet in hoeft te wonen, maar het mag gebruiken als investering, gewoon te omarmen. Dat past ook helemaal bij de VVD. Dat past ook helemaal bij het beleid dat de VVD landelijk, maar blijkbaar nu ook lokaal, de afgelopen jaren heeft gevoerd. Wat

me wel intrigeert, is dat de VVD in volle overtuiging in 2022 heeft meegestemd of mede een motie heeft ingediend om 30% sociale huur in onze nieuwe projecten te doen. Daar komt de VVD de afgelopen jaren, andere mensen, andere meningen blijkbaar, gewoon op terug. Dat stelt ons teleur, want het beeld dat de VVD schetst, is dat iedereen die in Midden-Delfland een modaal salaris verdient een huis kan kopen. Dat is gewoon niet zo. Dat betekent dat mensen die starten op de arbeidsmarkt met z'n tweeën al hun centen bij elkaar moeten schrapen in de hoop dat de bank hun een financiering geeft en dan moeten ze ook nog leven. Dat is een andere werkelijkheid. Mijn vraag is dus nog steeds: gaat de VVD helpen om ook andere woonvormen, want dat was ook de vraag, wel betaalbaar te maken voor mensen in Midden-Delfland?

De **voorzitter**: Vanuit dit debat, de heer Renzen, aan u het woord.

De heer **Renzen**: Dank, mevrouw de voorzitter. De VVD wil echte woningen bouwen, gewoon grondgebonden woningen dan wel in gestapelde vorm, appartementsvorm. De VVD is niet van flexwoningen. De VVD is ook niet van Tiny Houses. Dat zijn allemaal schijnoplossingen voor een niet-bestaand probleem. Wij hebben in Midden-Delfland voldoende nieuwe projecten. Wanneer we die alloceren aan onze eigen inwoners, dan komt dat allemaal goed. Wellicht in dat kader een vraag aan de OGP Midden-Delfland, ten slotte denk ik op dit punt, als u mij toestaat: zou de OGP Midden-Delfland mee willen in een motie aan het college om uit Woonnet Haaglanden te stappen, zodat we kunnen zoeken naar een alternatief waardoor we beter kunnen garanderen dat woningen in Midden-Delfland aan eigen inwoners, die ook cultureel ongeveer hetzelfde behept zijn, worden toegewezen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Renzen. En ik wil inderdaad op dit onderdeel graag het laatste woord geven aan de heer Knaap en dan gaan we door, want ik heb straks ook even een ordevoorstel. Op dit onderwerp mag ook mevrouw Langeveld nog even het woord. De heer Knaap.

De heer **Knaap**: Dank u wel, voorzitter. Kijk, wat ik gewoon heel fijn vind... Nee, ik vind het eigenlijk niet fijn, maar het is in ieder geval duidelijk. We hebben hier in Midden-Delfland een VVD-fractie die prima kleur bekent. Ze zijn er niet voor alle inwoners. Dat is volstrekt helder. Alle dingen die mijnheer Renzen daarbij verzint over 'dit bestaat hier niet': ja, dat bestaat hier wel. Maar goed, dat zijn niet de doelgroepen die de heer Renzen spreekt. Dat zijn niet de kinderen die mijnheer Renzen heeft. Ik weet niet hoe hij tot dat beeld komt. Het is niet het beeld van Midden-Delfland. En nee, om antwoord te geven op de vraag van mijnheer Renzen: wij willen niet naar een eigen woonsysteem, want met de ambities die wij hebben en zeker de ambities die de VVD heeft over het wel of niet realiseren van sociale huur, kunnen wij gewoon simpelweg niet voldoen aan de vraag binnen Midden-Delfland en de vraag van de eigen inwoners van Midden-Delfland om hun een betaalbare woning te garanderen. Dus dat gaan we natuurlijk nooit steunen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Knaap. We moeten het niet persoonlijk maken, maar goed, u heeft op dit onderwerp nu ook het laatste woord gehad. Mevrouw Langeveld, tot slot, vanuit het CDA.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Ik moest het net, toen ik mijnheer Renzen hoorde praten, toch eventjes tot me door laten dringen: hoor ik dit nou goed? Ik was een beetje flabbergasted. Ik denk: dit kan toch niet waar zijn. Allereerst geeft u aan: we zijn geen voorstander van flexwoningen, geen voorstander van Tiny Houses. Oké, dat heeft u al eerder uitgesproken, maar dat u toch werkelijk aangeeft, dat u hier durft te vertellen dat er in Midden-Delfland geen mensen zijn die in hun auto moeten slapen of die geen dak boven hun hoofd hebben, ik vraag me dan af, misschien een beetje oneerbiedig: mijnheer Renzen, onder welke stoeptegel heeft u gelegen? Dat dit hier in Midden-Delfland niet voorkomt, ik vind het heel erg. Er zijn hier wel degelijk mensen in Midden-Delfland die geen dak boven hun hoofd hebben. In Midden-Delfland is daar geen opvang voor. Daarvoor moeten ze naar Delft of naar een andere gemeente in Haaglanden, maar het komt hier wel degelijk voor, dus ik zou echt van u willen weten: waar heeft u deze informatie vandaan dat dit hier in Midden-Delfland niet voorkomt? Want het is een groep waar we zeker oog voor moeten hebben en waar wij als CDA in ieder geval wel voor staan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Graag een korte reactie van de heer Renzen.

De heer **Renzen**: Dank, mevrouw de voorzitter. Mevrouw Langeveld spreekt zichzelf helaas tegen. Enerzijds zijn er mensen zonder een dak boven hun hoofd en anderzijds slaapt diezelfde groep in opvanghuizen in de ons omringende gemeenten. Dus ja, naar mijn mening zijn die mensen hier niet en is daar prima opvang voor. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Renzen. Dan is op dit moment wat mij betreft even een ordevoorstel. Het is 23.54 uur. Ik kijk even rond hier in de raad of wij doorgaan. Dat betekent dan ook dat wij deze raadsvergadering afronden. Ik zie eigenlijk iedereen ja knikken. Dat betekent dan ook dat ik vervolgens het woord wil geven aan de derde ronde, Mijn Partij. De heer Van Lier, zie ik, neemt het woord. De heer Van Lier.

De heer **Van Lier**: Dank, voorzitter. Ik zal het wel kort houden, maar mensen hebben toch recht op een reactie op de ingediende moties. Ik zal ze even afgaan. 'Zelfbewoningsplicht 'ieder huis telt mee'': daar zijn we niet voor. Iets andere beeldvorming dan mijnheer Renzen. Voor mij is die ontwikkeld voor wijken met grote problemen, waar je kunt sturen op de hoeveelheid beleggingen en eigen bewoning. Ik weet dat er wat huizen bewoond zijn door arbeidsmigranten, maar het geeft nog geen overlast. Ga je iets optuigen voor een paar huizen waar nu nog geen problemen zijn? Dus we snappen het, maar nu nog niet. Misschien, eigenlijk wat ook de wethouder aangaf: mocht het in de toekomst een probleem worden, dan zou het kunnen zijn, maar voor nu: nee. Motie 4.2 heeft, denk ik, geen toelichting nodig, want dan gaan we ons amendement onderuit halen. 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie': sympathiek, u voelt hem al een beetje aankomen. Ik zat er een beetje mee, want je moet de boom aanschaffen en je hebt onderhoud aan die bomen. We hebben een fietstochtje gemaakt door Midden-Delfland en weten wat een boom aan onderhoud kost. De bomen worden nu geplant door CBG, Staatsbosbeheer en de N468 klopt ook, daar moeten ook bomen herplant worden. Dus we vinden hem sympathiek, maar we stemmen er niet mee in. Dan 'Breder PUUUR', onze eigen motie. Ik zal even uitleggen, want ik hoorde mijnheer Knaap zeggen dat we andere gemeenten een bijdrage vragen. Nee, het gevoel is andersom. Er doen partijen uit andere gemeenten mee. Wij betalen het en heel veel partijen in onze gemeente doen niet mee, dus wij zoeken naar een beleid van wat hebben we hier nu nodig? Even als persoon: een soort landkaart met fietsroutes, wandelroutes, alle restaurants en alle slaapverblijven. Als iemand betaalt, wordt die uitgelicht, krijgt hij een groter blokje of een mooi kleurtje, dan draai je het om. Dus dan heb je eigenlijk een basis, wat we gaan betalen, ik heb nog geen bedrag, of het nu € 10.000, € 20.000, € 30.000, € 40.000 of € 100.000 is, geen idee. Dat voorstel komt er en dan kunnen we daarover praten. Dat komt uit de toeristenbelasting. Dus we draaien eigenlijk PUUUR om, maar het is aan het college om daar een mooi voorstel van te maken. Dus wij zullen voor 'Breder PUUUR' stemmen. Dat snapt u ook. De volgende, 'Geen geld in de Gaag', daar zijn wij niet voor. Dan 4.6, 'Online veilig opgroeien in Midden-Delfland'. Daar heeft u ook van gehoord wat mijn collega daarvan zei. 4.7, 'Samen groen samen doen', sympathiek. Ik ga alleen toch mijnheer Knaap teleurstellen, want de wethouder heeft gezegd: we snappen het. We hadden er nog een vraagteken bij, maar we hebben nu een streepje gezet, want de wethouder zegt eigenlijk: we zijn er eigenlijk al mee bezig. Het is communicatie, dus wij geloven de wethouder en gaan hier niet mee instemmen. 4.8, 'Naar een duidelijke en inzichtelijke gemeentebegroting': daar zijn we voor, logisch. 4.9, 'Zicht en grip IHP'. Wij snappen hem en hebben getwijfeld. Wij gaan niet mee, want als je de motie leest, willen we heel het IHP in beeld brengen. We hebben destijds met het IHP ingestemd, met de opmerking: we letten op de planning en op het budget. Die € 34 miljoen hebben we nu niet liggen, maar we stemmen wel mee met de volgordes. Als de motie had geluid: we willen de Mariaschool in beeld hebben en Hups Schipluiden en die ene school in Maasland, dan heb je de projecten waar we nu mee bezig zijn, daar zijn we echt mee bezig. De rest is allemaal verder weg. Nu wordt gevraagd: stel heel het IHP in beeld en ga het overleggen. Dat gaat ons één stap te ver. Dus we snappen het wel, maar de uitleg van de motie zoals die nu is, zeggen wij nee. Dan hebben wij 'Verkeersveiligheid Zouteveenseweg – van onderzoek naar actie'. Daar kun je niet tegen zijn, dus wij zijn voor. 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland' vinden we aardig, maar we vinden dat meer iets voor partijen en niet voor de gemeente, dus wij zullen daar niet voor stemmen. Hierbij onze reactie op de moties, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Van Lier van Mijn Partij. Dan gaan we door naar het CDA. Mevrouw Langeveld.

Mevrouw **Langeveld**: Dank u wel, voorzitter. Gezien de tijd zal ik proberen het heel kort te houden. De motie van de OGP Midden-Delfland over de zelfbewoningsplicht, ik zit even naar mijn linkerbuurman te kijken of hij daar nog iets over wil melden. Nee, niet per se. Daar gaan wij niet mee instemmen. Met de motie van de OGP Midden-Delfland 'Samen brengt licht' gaan wij ook niet instemmen. Van de motie 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie' zijn wij mede-indiener, uiteraard gaan wij daarmee instemmen. Met 'Breder PUUUR' gaan wij niet instemmen. Wij vinden het wel goed dat er kritisch gekeken wordt naar de inzet van de financiële middelen en dat PUUUR ook verantwoording aflegt over de inzet van de afgelopen periode. Als gemeente hebben we ook belang bij PUUR. Het is dus ook logisch dat wij daarin financieel bijdragen. De financiële bijdrage geheel te laten vervallen is wat het CDA betreft zeer onsympathiek, dus wij gaan niet mee met die motie. De motie van onszelf, daar gaan wij uiteraard mee instemmen. Van de motie 'Naar een duidelijke en inzichtelijke gemeentebegroting' zijn wij ook mede-indiener. 'Zicht en grip IHP': uiteraard een heel sympathieke motie aan de ene kant. We begrijpen ook de inhoud van de motie. Wij gaan niet instemmen, de reden waarom is dat wij volledig achter het eerste bulletpoint, een informatiebijeenkomst, staan. Wat ons betreft zou dat ook een mooi moment zijn om zo'n informatiebijeenkomst jaarlijks terug te laten keren, waarin we met elkaar worden bijgepraat over het Integraal Huisvestingsplan want er staat de komende jaren heel veel op het programma en er gaat heel veel geld in om. Als ik kijk naar de andere bulletpoints, dan ligt dat wel heel erg in het verlengde van de uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan dat er al ligt, inclusief de agenda en de planning. Volgens ons zadelen we de ambtenaren dan ook onnodig op met het iedere keer geven van veel extra informatie. Dus de inhoud steunen we zeker, alleen de opdracht aan het college vinden we iets te ver gaan. 'Verkeersveiligheid Zouteveenseweg – van onderzoek naar actie': uiteraard steunen we die, want we zijn mede-indiener. En 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland': aan de ene kant natuurlijk ook heel erg sympathiek, maar wij vinden dit geen taak voor de gemeente. Wij vinden dat meer iets voor een commerciële partij. Daarom zullen wij deze motie ook niet steunen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Langeveld. U heeft ons inderdaad vlot meegenomen, waarbij ik als laatste bij de heer Vieira, D66 aankom.

De heer **Vieira**: Ik zat even te wachten op de kwalificatie die u erbij gaf, maar het is gewoon mijn naam, dan ga ik maar gewoon van start.

De **voorzitter**: We hebben het over taart en chocola gehad.

De heer **Vieria**: Een hele sympathieke taartpunt, maar nee, gewoon bij naam, dus ik ga gewoon starten met de moties. 4.1 'Zelfbewoningsplicht 'ieder huis telt mee''. Wat wij in de motie hebben gelezen is dat het onderzoeken naar wat je hier zou kunnen doen betreft. Een onderzoek kan wat ons betreft een korte verkenning zijn, dus in die zin zijn wij hier niet op tegen, dus wij zijn hiervoor. De tweede motie, die € 50.000 komt niet vrij vanwege het amendement. Dat betekent dat wij niet weten waar je op dit moment € 30.000 moet halen, maar wij zijn heel blij met de toezegging van de wethouder dat ze onderzoekt welk bedrag nodig is voor cultuur, want dat vinden wij een belangrijk aspect. Dan horen wij graag wat er nodig is en wat daarvoor wordt gedaan. Dat betekent dat wij de motie op dit moment niet steunen. Dan 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie'. Wat wij hebben begrepen is dat er al budgetten zijn. Het gaat hier wederom om een onderzoek hoe je dat dan vorm kan geven. Wat ons betreft, als dat op een praktisch manier kan, is dat mooi. Het moet natuurlijk niet gigantisch veel rompslomp met zich meebrengen, dus in die zin zijn wij gewoon voor. Breder PUUUR, de wethouder gaf daar aan dat het bedrag kan worden gehalveerd, maar wat wil je dan niet. Volgens mij hebben we dat als raad nog niet scherp, dus wat ons betreft, gaan we eerst de discussie voeren met elkaar over wat we belangrijk vinden aan gebiedsmarketing om niet en waarom nu de helft? Als we het totaal niet belangrijk vinden, zou je misschien ook kunnen zeggen: het gaat helemaal weg. Op dit moment hebben we geen onderbouwing waarom we zouden moeten instemmen, dus hier zijn we tegen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Koppert, OGP Midden-Delfland.

Mevrouw **Koppert**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Vieira zeggen over PUUUR: we weten nog niet precies wat we willen met gebiedsmarketing. Volgens mij hebben we in 2025 een visie vastgesteld en heel duidelijk van PUUUR allerlei aspecten gehoord over wat ze de komende jaren gaan doen. Daarmee hebben we toch invulling gegeven aan gebiedsmarketing en wat dat inhoudt? Dan hoeven we toch niet opnieuw een discussie te voeren over wat gebiedsmarketing is?

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Vieira.

De heer **Vieira**: Ik heb geen vraag gehoord, volgens mij. O, zat er wel een vraag in? Dan reproduceer ik hem als: wij moeten hier niet discussiëren over gebiedsmarketing, omdat we dat in het verleden al gedaan hebben. Als er in het verleden een discussie heeft plaatsgevonden en er is in de raad behoefte om het opnieuw te bespreken, dan vind ik dat je dat altijd kunt bespreken, maar tot die tijd, en dat is ons standpunt, blijft gewoon het beleid staan dat wij met elkaar hebben vastgesteld. Dus als er nieuwe inzichten zijn, waarom zou je die dan niet bespreken? Wij hebben die nieuwe inzichten niet, dus wat ons betreft blijft dat beleid nu staan. Dat wat dat aangaat.

De **voorzitter**: Dat is verhelderd.

De heer **Vieira**: Dank u wel.

De **voorzitter**: U mag door.

De heer **Vieira**: Ja? Dank. Even kijken hoor. 'Geen Geld in de Gaag' is wat ons betreft overbodig. Het is inderdaad de raad die zelf vaststelt wat hij wel of niet noodzakelijk vindt met de argumenten die daarbij worden aangedragen. 4.6, 'Online veilig opgroeien in Midden-Delfland', wij hebben in meerdere verkiezingsprogramma's al twee keer, dus al acht jaar lang, aangegeven hoe groot het probleem is en dat er echt aandacht voor moet zijn. In die zin zitten er mogelijk wat overbodige contexten in, maar wij zijn mede-indiener en staan hier gewoon achter, dus die gaan wij steunen. Ik vond het betoog van mevrouw Poels goed: maak de informatie gewoon helder. Dat is wat de motie aangeeft, dus wij gaan daarmee instemmen. Motie 4.8B is het geworden. Dat vinden wij een mooie motie, dus die gaan wij steunen. Hetzelfde geldt voor 'Zicht en grip IHP'. Uiteraard. Ik kan hem op heel veel manieren lezen, maar op dit moment zijn er zoveel onduidelijkheden voor de raad. Ik denk dat we daar genoeg over gezegd hebben. 'Verkeersveiligheid Zouteveenseweg' hebben wij ingediend en 'Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland' zullen wij ook beide steunen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Vieira vanuit D66. Dat maakt dat we aan het einde zijn gekomen van de tweede termijn, althans de indiening. Ik heb ook geen vragen gehoord voor het college. Dat betekent dat ik de beraadslagingen dan ook sluit en dat we overgaan tot besluitvorming.
Het Reglement van Orde schrijft voor dat de wijze van besluitvorming, er zijn geen amendementen, bepaalt dat we allereerst de begroting in besluitvorming meenemen en daarna de moties. Zo gaan we ook aan de slag. Dat betekent dat we nu de besluitvorming starten. Ik vraag u om uw stem uit te brengen over de Begroting 2027-2030. Vanuit de stemming zien we 4 stemmen tegen en 11 stemmen voor. Daarmee is de begroting 2027-2030 aangenomen, met 2 stemmen tegen van D66 en 2 van OGP Midden-Delfland en de rest in de groene zone zit. Hierbij vastgesteld.

Het voorstel wordt aangenomen met stemmen tegen van de fracties van D66 en OGP Midden-Delfland.

Dan gaan we over naar de moties. Ik vraag u uw stem uit te brengen over de motie van OGP Midden-Delfland, 'Zelfbewoningsplicht, 'ieder huis telt mee''. De stemming is geopend. Daarbij is de uitslag: D66 en OGP Midden-Delfland hebben ingestemd, positief gestemd. Negatief vanuit Mijn Partij, VVD en CDA. Dat betekent dat de motie is verworpen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fracties van D66 en OGP Midden-Delfland.

Dan gaan we door naar de tweede motie. Het systeem denkt: het is al 00.00 uur geweest, maar ondertussen werkt het. De motie OGP Midden-Delfland 'Samen brengt licht'. De juiste knoppen worden ingedrukt, maar hij werkt niet. Nu zien wij dat de motie met 13 stemmen tegen en 2 stemmen voor niet is aangenomen. De 2 stemmen voor zijn vanuit de OGP Midden-Delfland. Daarmee is de motie niet aangenomen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fractie van OGP Midden-Delfland.

Dan gaan we naar de volgende motie vanuit de OGP Midden-Delfland, 4.3, 'Geworteld in Midden-Delfland, een geboorteboom voor onze nieuwe generatie'. Deze motie heeft het met 7 stemmen voor en 8 stemmen tegen niet gehaald. Mijn Partij en de VVD hebben tegengestemd; CDA, D66 en OGP Midden-Delfland hebben voorgestemd. De motie is niet aangenomen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fractie van CDA, D66 en OGP Midden-Delfland.

Motie 4.4 van Mijn Partij en VVD, 'Breder PUUUR'. Iedereen heeft gestemd. Het resultaat is dat deze motie is aangenomen met 8 stemmen voor en 7 stemmen tegen. Mijn Partij en VVD hebben voorgestemd en de andere drie partijen tegen. Daarmee is de motie wel aangenomen.

De motie wordt aangenomen met stemmen tegen van de fracties van CDA, D66 en OGP Midden-Delfland.

Motie 4.5, vanuit het CDA, 'Geen Geld in de Gaag'. We missen nog één stem. Het is al laat. Deze motie krijgt 3 stemmen voor, dat zijn de stemmen van het CDA, en 12 stemmen tegen. Deze motie is verworpen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fractie van CDA.

Dan gaan we door naar motie 4.6, 4.6B, om precies te zijn, de motie van CDA en D66, 'Online veilig opgroeien in Midden-Delfland'. Vanuit de motie 4.6B is de uitslag 9 stemmen tegen, 5 stemmen voor en die 5 stemmen voor zijn van het CDA en D66. De andere partijen hebben tegengestemd en daarmee is de motie verworpen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fracties van CDA en D66.

We zijn over de helft van de moties die we in stemming brengen. We gaan naar motie 4.7 van CDA en OGP Midden-Delfland, 'Samen groen samen doen'. En daar komt de stemming binnen, waarbij de uitslag is 7 stemmen voor en 8 stemmen tegen, waarvan de stemmen voor vanuit het CDA, D66 en de OGP Midden-Delfland zijn en Mijn Partij en VVD tegen hebben gestemd. Daarmee is de motie verworpen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fracties van CDA, D66 en OGP Midden-Delfland.

Dan gaan we naar motie 4.8B. Grote eensgezindheid op dat punt. [BEELD EN GELUID VALLEN EVEN WEG]

De motie wordt unaniem aangenomen.

Dan gaan we naar 4.9, de motie vanuit D66 'Zicht en grip IHP'. Hij staat ingesteld, maar dan moet hij hem pakken. Vol verwachting. In deze tijd kan dat al een klein beetje worden gezegd en daar komt de stemming binnen. De uitslag is 8 stemmen voor en 7 stemmen tegen, waarbij de stemmen tegen zijn van Mijn Partij en het CDA. Daarmee is de motie aangenomen.

De motie wordt aangenomen met stemmen tegen van de fracties van Mijn Partij en CDA.

Dan gaan we naar motie nummer 10, ingebracht door D66, het CDA en de VVD, over de verkeersveiligheid van de Zouteveenseweg, met als titel Van onderzoek naar actie. De stemming is geopend. U heeft allemaal al gestemd, u heeft allemaal nog niet kunnen stemmen. Het was mijn stille hoop dat hij ondertussen net ging draaien. Daar komen de stemmen binnen. Het resultaat is dat deze ook unaniem is aangenomen.

De motie wordt unaniem aangenomen.

Dan gaan we naar de laatste motie, 4.11, ingebracht door D66 en OGP Midden-Delfland, met als titel Kansen voor deelvervoer in Midden-Delfland. We missen één stem, we noemen geen namen. De uitslag is 11 stemmen tegen en 4 stemmen voor. Die 4 stemmen voor zijn van D66 en OGP Midden-Delfland. Daarmee is deze laatste motie niet aangenomen.

De motie wordt verworpen met stemmen voor van de fracties van D66 en OGP Midden-Delfland.

Dan gaan we meteen door, want dit agendapunt is hiermee afgerond.

5. 1e Begrotingswijziging Begroting 2027-2023 inclusief septembercirculaire 2026

De **voorzitter**: We gaan naar agendapunt 5 en agendapunt 5 betekent de 1e begrotingswijziging Begroting 2027-2030, inclusief de septembercirculaire 2026. Wie wenst hierover nog het woord te voeren? Ik moet de vraag stellen. Dat is niet het geval. Dan is daar wat mij betreft ook na geen beraadslaging nu het moment om de besluitvorming in gang te zetten en daarmee u te vragen om uw stem uit te brengen. De stemming is geopend. De begrotingswijziging 2027-2030, inclusief de septembercirculaire, is met algemene stemmen aangenomen.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

Dat betekent dat we ook agendapunt 5 hebben gehad.

6. Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Dat betekent tevens dat ik bij het laatste agendapunt ben aangekomen, bij agendapunt 6, het sluiten van deze vergadering. Ik wil jullie allen bedanken. We hebben vanavond besluiten genomen, belangrijke besluiten en ik wil daarmee ook de raad en het college heel hartelijk bedanken voor uw bijdrage, inzet en alle voorbereidingen daartoe. Dat geldt ook voor de ambtenaren die boven op de tribune de hele avond meegeluisterd hebben en ook voor de mensen thuis. We hebben er met zijn allen voor gezorgd dat de Begroting 2027-2030 en het financiële kader daarvoor zijn bepaald en het college aan de slag kan. Ik sluit de vergadering om 00.22 uur. Ik wens iedereen wel thuis en ik zou zeggen welterusten. Dank u wel.

Sluiting om 00.22 uur

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland op 24 november 2026.

de griffier,
dr. W. Tieman

de voorzitter,
F.I. Noordermeer-van Slageren